

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Timotej Henrik Neubauer

**Evropska ljudska stranka
in njeno delovanje v okviru evropskih integracij**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2010

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Timotej Henrik Neubauer

Mentor: doc. dr. Damjan Lajh

**Evropska ljudska stranka
in njeno delovanje v okviru evropskih integracij**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2010

ZAHVALA

Zahvaljujem se staršem, ki so mi med študijem stali ob strani in me vztrajno spodbujali, naj ga dokončam. Zahvaljujem se tudi mentorju za nasvete ter vsem tistim v Sloveniji in v Evropi, ki so mi omogočili, da sem dolga leta tudi sam поблиže spoznaval delovanje Evropske ljudske stranke.

EVROPSKA LJUDSKA STRANKA IN NJENO DELOVANJE V OKVIRU EVROPSKIH INTEGRACIJ

Evropska ljudska stranka je predstavljena kot primer transnacionalne evropske politične stranke, ki ima v današnji Evropski uniji in njenih procesih odločanja pomembno vlogo, po eni strani prek supranacionalnih institucij, kot sta Evropski parlament in Evropska komisija, po drugi strani pa prek nacionalnih vlad, kjer so ključni akterji nacionalne politične stranke, ki so tudi same članice Evropske ljudske stranke. Korenine tega strankarskega združenja, ki je bilo ustanovljeno leta 1976, izhajajo iz utemeljiteljev procesa evropskega povezovanja ter stranko zavezujejo k prizadevanju za svobodno, demokratično in učinkovito Evropo, ki temelji na načelu subsidiarnosti in je blizu svojim državljanom. Stranka deluje v skladu z uredbo o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja, ter združuje krščansko-demokratske, konservativne in sorodne desno-sredinske stranke iz vse Evrope. Danes je ena izmed vodilnih političnih sil v Evropi, kar je posledica njenega razvoja, ki je potekal sočasno z razvojem evropskih integracij. Stranka se je uspešno prilagajala spremembam v procesu evropskega povezovanja, medtem ko ji je velika ideološka in zemljepisna širina omogočila, da je vzpostavila in ohranila vpliv na strukture in politike Evropske unije.

Ključne besede: transnacionalne politične stranke, evropske integracije, Evropska unija, Evropska ljudska stranka.

THE EUROPEAN PEOPLE'S PARTY AND ITS ACTIVITY WITHIN THE FRAMEWORK OF EUROPEAN INTEGRATION

The European People's Party is presented as an example of a transnational European political party, which has an important role in the modern European Union and its decision-making processes, on the one hand through supranational institutions, such as the European Parliament and the European Commission, and on the other hand through national governments, where the key players are national political parties, which are themselves members of the European People's Party. This alliance of parties, which was founded in 1976, has its roots in the founding fathers of the European integration process, binding the party to strive for a free, democratic and efficient Europe, based on the principle of subsidiarity and close to its citizens. The party, operating in accordance with the Regulation on the regulations governing political parties at European level and the rules regarding their funding, unites Christian democratic, conservative and like-minded centre-right parties from all over Europe. It is today one of the leading political forces in Europe, which is the consequence of its development, which occurred concurrently with the development of European integration. The party has successfully adapted to changes in the process of European integration, while its great ideological and geographic breadth has allowed it to establish and maintain an influence on the structures and policies of the European Union.

Key words: transnational political parties, European integration, European Union, European People's Party.

KAZALO

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	7
1 UVOD.....	10
2 TRANSNACIONALNE POLITIČNE STRANKE IN NJIHOVA UREDITEV NA EVROPSKI RAVNI.....	12
2.1 Vloga političnih strank.....	12
2.2 Evropeizacija političnih strank.....	13
2.3 Razvoj in pravna ureditev evropskega strankarskega sistema.....	17
3 NASTANEK IN RAZVOJ EVROPSKE LJUDSKE STRANKE.....	22
3.1 Začetki krščansko-demokratskega sodelovanja.....	22
3.2 Ustanovitev Evropske ljudske stranke.....	24
3.3 Evropska demokratska unija.....	27
3.4 Novi izzivi po neposrednih volitvah v Evropski parlament.....	28
3.5 Priprave na širitev na vzhod.....	30
3.6 Prizadevanja za večino v Evropskem parlamentu.....	31
3.7 Razvojne stopnje Evropske ljudske stranke.....	34
4 STRUKTURA IN DELOVANJE EVROPSKE LJUDSKE STRANKE.....	38
4.1 Normativna podlaga za delovanje Evropske ljudske stranke.....	38
4.2 Vrste članstva.....	39
4.3 Organi Evropske ljudske stranke in njihovi postopki odločanja.....	41
4.3.1 Kongres EPP.....	41
4.3.2 Predsedstvo EPP.....	43
4.3.3 Politična skupščina EPP.....	45
4.3.4 Generalni sekretar EPP.....	47
4.3.5 Vrh EPP.....	47
4.4 Financiranje stranke.....	48
4.5 Združenja in zveze.....	50
4.5.1 Mladi Evropske ljudske stranke.....	50
4.5.2 Evropski demokratski študenti.....	51
4.5.3 Ženska zveza EPP.....	51
4.5.4 Evropska seniorska zveza.....	51
4.5.5 Zveza malih in srednje velikih podjetij EPP.....	52

4.5.6	Evropska zveza krščansko-demokratskih delavcev.....	52
4.5.7	Center za evropske študije.....	53
4.6	Vpliv Evropske ljudske stranke na evropskem političnem prizorišču.....	54
5	POLITIKA IN VREDNOTE EVROPSKE LJUDSKE STRANKE.....	60
5.1	Temeljne vrednote.....	60
5.2	Zamisli o nadaljnjem razvoju evropskih integracij.....	64
5.3	Evropska programska politika Evropske ljudske stranke.....	68
6	EVROPSKA LJUDSKA STRANKA IN DEMOKRATIČNA LEGITIMNOST EVROPSKIH INTEGRACIJ.....	75
7	SKLEP.....	80
8	LITERATURA.....	83
	PRILOGA A: Seznam članic Evropske ljudske stranke.....	88
	PRILOGA B: Statut Evropske ljudske stranke.....	91
	PRILOGA C: Temeljni program Evropske ljudske stranke.....	105
	PRILOGA Č: Uredba (ES) št. 2004/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja.....	124

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

AISBL	Association internationale sans but lucratif
ARP	Anti-Revolutionaire Partij
BVP	Bayerische Volkspartei
CCD	Centro Cristiano Democratico
CDA	Christen Democratisch Appèl
CDI	Centrist Democrat International
CDS	Centre des démocrates sociaux
CDS	Centro Democrático Social
CDU	Christlich Demokratische Union
CDU	Cristiani Democratici Uniti
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
CES	Centre for European Studies
CHU	Christelijk-Historische Unie
COCDYC	Conservative and Christian Democratic Youth Community of Europe
CSU	Christlich-Soziale Union
CVP	Christelijke Volkspartij
CVP	Christlichdemokratische Volkspartei
CSV	Chrëschtlech Sozial Vollekspartei
DC	Democrazia Cristiana
DEMYC	Democrat Youth Community of Europe
DSS	Demokratska stranka Srbije
EALRER	European Association of Locally and Regionally Elected Representatives
ECR	European Conservatives and Reformists
EDS	European Democrat Students
EDU	European Democrat Union
EFTA	European Free Trade Association
EPC	European Political Cooperation
EPP	European People's Party
EPP-ED	European People's Party–European Democrats
ES	Evropska skupnost
ESCU	European Senior Citizens' Union

ESPJ	Evropska skupnost za premog in jeklo
EU	Evropska unija
EUCD	European Union of Christian Democrats
EUCDW	European Union of Christian Democratic Workers
EYCD	European Young Christian Democrats
FG	Fine Gael
FI	Forza Italia
Fidesz	Fiatal Demokraták Szövetsége
GERB	Graždani za evropsko razvítie na Balgarija
HDZ	Hrvatska demokratska zajednica
HSS	Hrvatska seljačka stranka
ICCS	International of Christian-Democrat and Conservative Students
IDU	International Democrat Union
JL	Jaunais laiks
KD	Kristdemokraterna
KF	Det Konservative Folkeparti
KVP	Katholieke Volkspartij
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
ND	Néa Dimokratía
NEI	Nouvelles Equipes Internationales
ÖVP	Österreichische Volkspartei
PD-L	Partidul Democrat-Liberal
PdL	Il Popolo della Libertà
PDP	Parti démocrate populaire
PDP	Partido Demócrata Popular
PN	Partit Nazzjonalista
PNV	Partido Nacionalista Vasco
PO	Platforma Obywatelska
PP	Partido Popular
PPI	Partito Popolare Italiano
PSC	Parti social chrétien
PSD	Partido Social Democrata
RPR	Rassemblement pour la République
SIPDIC	Secrétariat International des Partis Démocratiques d'Inspiration Chrétienne

SME	Small and medium enterprises
TP	Tautas partija
TS-LKD	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai
UCDEC	Union chrétienne démocrate d'Europe centrale
UDC	Unió Democràtica de Catalunya
UMP	Union pour un mouvement populaire
USE	United Students for Europe
YEPP	Youth of the European People's Party
ZDA	Združene države Amerike

1 UVOD

„Ekonomska integracija, na poti uresničevanja katere smo zdaj, ne bo delovala brez minimalne politične integracije. To je logična in nujna dopolnitev.“

Robert Schuman (1886–1963; francoski predsednik vlade in zunanji minister, prvi predsednik Evropske parlamentarne skupščine) (EPP 2007)

V diplomskem delu želim v prvi vrsti predstaviti nastanek in zgodovinski razvoj Evropske ljudske stranke (EPP) kot evropske transnacionalne stranke. Pri tem poskušam osvetliti tudi vlogo, ki jo je igrala ta povezava in njene predhodnice, pa tudi evropske desno-sredinske oz. krščansko-demokratske stranke in pomembne osebnosti iz njihovih vrst pri razvoju evropskih integracij in njihovih struktur ter snovanju Evropske unije.

Transnacionalne politične povezave igrajo v današnji Evropski uniji in njenih procesih odločanja ključno vlogo, po eni strani v supranacionalnih institucijah, kot sta Evropski parlament in Evropska komisija, po drugi strani pa v nacionalnih vladah, kjer so ključni akterji nacionalne politične stranke, ki so tudi same članice omenjenih transnacionalnih strank na evropski ravni. V diplomskem delu sem tako želel prikazati tudi pravni položaj današnjih transnacionalnih političnih strank na primeru Evropske ljudske stranke.

Izhodiščna hipoteza, ki sem jo postavil v diplomskem delu, je, da so se hkrati s poglobljanjem in krepitvijo evropskih integracij krepili tudi povezanost, moč in vpliv transnacionalnih evropskih strank, med njimi v prvi vrsti krščanskih demokratov in drugih desno-sredinskih sil, ki so skupaj oblikovali Evropsko ljudsko stranko. Evropska ljudska stranka oz. njene organizacije predhodnice, njene nacionalne stranke članice ter vodilni politiki in drugi posamezniki, ki so izhajali iz njihovih vrst, so igrali eno od ključnih vlog pri snovanju združene Evrope in njenih institucij, ki so prerasle v to, kar danes imenujemo Evropska unija. Dejstvo, da so nastanku evropskih integracij v veliki meri botrovali desno-sredinski oz. krščansko-demokratski politiki, se tudi danes kaže v delovanju Evropske unije in njenih struktur. V diplomskem delu sem želel med drugim dokazati tudi, da je omenjenim posameznikom uspelo okrepiti transnacionalno

sodelovanje in uskladiti njihove politične poteze, ker so jim ideologija, ki so jo zagovarjali, in vrednote, iz katerih so izhajali, nalagali izrazito proevropsko politiko.

Pri dokazovanju hipoteze sem uporabil kombinacijo različnih družboslovnih metodoloških pristopov. Pri prikazu nastanka in razvoja, pravnega položaja ter usmeritev Evropske ljudske stranke sem uporabil analitično metodo, za prikaz struktur in delovanja današnje Evropske ljudske stranke pa deskriptivno metodo. Za primerjavo položaja nacionalnih strank ter različnih politik in ideoloških usmeritev Evropske ljudske stranke je bila namenjena komparativna metoda. V diplomskem delu sem uporabil tudi mnenja, stališča, ocene in dokumente različnih tujih avtorjev, ki so se ukvarjali z krščansko demokracijo in njenimi politikami na evropski ravni. V takšen prikaz sem vključil tudi družboslovni intervju, ki omogoča prikaz neposrednih stališč današnjih vodilnih predstavnikov Evropske ljudske stranke, tako da sem lahko v delo vključil številne aktualne informacije o delovanju te transnacionalne politične stranke.

Uvodoma sem prikazal trenutno stanje in pravni položaj transnacionalnih strank v Evropski uniji, v nadaljevanju pa sem takšno organizacijo predstavil na primeru Evropske ljudske stranke. Prikazal sem zgodovinski razvoj sredinskih in desnih političnih idej v Evropi 20. stoletja ter nadaljnjo genezo Evropske ljudske stranke in njenih predhodnic. V nadaljevanju sem predstavil organizacijsko strukturo in organe te strankarske povezave, njeno financiranje in različne dejavnosti, ki jih izvaja, ter prisotnost in umeščenost Evropske ljudske stranke v strukturah Evropske unije in drugih evropskih integracij.

Podrobno sem preučil osnovne vrednotne in programske usmeritve Evropske ljudske stranke, pri čemer sem posebno pozornost namenil različnim ideološkim usmeritvam v okviru desno-sredinskih oz. konservativnih in krščansko-demokratskih strank ter odnosom in razlikam med njimi, ki so krojile vpliv na politično usmeritev te transnacionalne politične organizacije in privedle tudi do različnih pogledov na nastanek in prihodnost Evropske unije. Opredelil sem tudi, kako je Evropska ljudska stranka prek svojih organov in svojega programskega delovanja uspela zagotavljati demokratično legitimnost oz. kako so bile v njenem delu vključene želje in potrebe državljanov Evropske unije.

2 TRANSNACIONALNE POLITIČNE STRANKE IN NJIHOVA UREDITEV NA EVROPSKI RAVNI

2.1 Vloga političnih strank

Politične stranke so v demokratičnih sistemih združenja državljanov, ki se po skupaj določenih pravilih in postopkih dogovorijo o programu, s katerim bi lahko izpolnile pričakovanja, zamisli in interese določene manjše ali večje skupine prebivalstva. Do tega prihaja v želji, da bi na svobodnih in demokratičnih volitvah dosegli čim širšo podporo za uresničitev tega programa v obliki vladanja na takšni ali drugačni ravni. Namen ustanavljanja strank in njihovega dela je torej sodelovanje na volitvah in pri drugih postopkih, povezanih z vzpostavljanjem oblasti, torej gre v prvi vrsti za pridobivanje, izvajanje in ohranjanje moči oz. zagotavljanje vpliva na tiste, ki imajo oblast, pa tudi za nadzor nad birokratskimi strukturami, ki izvajajo instrumente oblasti. Politične stranke nastajajo in se razvijajo kot proizvodi ustavne ureditve, v okviru katere si prizadevajo za moč in vpliv. Njihovo funkcijo in vlogo zato v prvi vrsti opredeljuje vzpostavljanje in členitev družbe, v kateri delujejo, pa tudi ureditev političnega sistema v družbi. Politične stranke pri tem izrabljajo možnosti, ki jih politični sistem omogoča, pri čemer pa si vseskozi prizadevajo za širitev teh možnosti ali ustvarjanje novih. Tudi organiziranost strank mora slediti vzorcem, ki jih določa ustavna ureditev držav, zato se mora politična stranka v svoji organizacijski strukturi in svojem delovanju v praksi prilagajati državni ureditvi. Ustave držav tako želijo sooblikovati tudi politične stranke, pri čemer so pomembni tako programski in ideološki vplivi kot interes strank, da bi povečale svoj vpliv in izboljšale možnosti za prevzem ali ohranitev oblasti oz. temu ustrezno določile ali spremenile ustavne določbe. Ker ustavni red temelji na splošnem soglasju, ki zahteva sodelovanje vseh strank, ki si med seboj konkurirajo, je načeloma močnejši od prizadevanj posameznih strank, da bi si s spremembo struktur in pravil zagotovile prednost (Jansen 1996, 24).

Čeprav politične stranke v demokratičnih sistemih sooblikujejo ustavni red in v proces njegovega oblikovanja vnašajo svoje zamisli in interese, je njihov razvoj močnejše odvisen od reda, določenega z ustavo, kot od lastnih vplivov in želja. Sposobnost politične stranke, da obstane na političnem prizorišču, izhaja predvsem iz zmožnosti te

stranke, da zastopa projekt urejanja družbenega življenja ali reševanja problemov v družbi, ki uspe pritegniti znaten del prebivalstva. Pomen posameznih strank je odvisen od obsega podpore, ki jo njihovi projekti dosežejo med prebivalstvom. Da bi dosegel čim večji konsenz, mora biti projekt verodostojen in izvedljiv. Ta izvedljivost pa ni odvisna le od vsebine predlaganih ukrepov, temveč tudi od sposobnosti stranke, da uveljavi projekt, kar pomeni, da mora biti v okviru političnega sistema sposobna pridobiti zadostno moč. Zato politične stranke svoja prizadevanja osredotočajo na to, da bi si čim bolj podredile središča družbene moči. V parlamentarnih demokracijah s federalno strukturo, ki imajo več središč moči na različnih ravneh, morajo politične stranke delovati na vseh teh različnih lokalnih in regionalnih ravneh. Dejavnosti političnih strank se pri tem stopnjujejo glede na možnosti, ki jih imajo za izvajanje moči z zasedanjem položajev na različnih ravneh odločanja v družbi (Jansen 1996, 25).

2.2 Evropeizacija političnih strank

Javna politična debata in sprejemanje odločitev sta bistvenega pomena za demokratične družbe. Današnjih demokratičnih družb ne bi bilo brez obstoja politične javnosti in političnih akterjev znotraj nje, torej politikov, političnih strank in lobističnih skupin, ki imajo bolj ali manj jasna stališča glede političnih vprašanj. Delujejo v okviru, ki jim omogoča, da ljudem prek vmesnih struktur političnih enot posredujejo informacije, bodisi dejstva bodisi mnenja. V primeru, ki ga obravnavam, je ta politična enota Evropska unija, katere uspeh je odvisen od sodelovanja in soglasja njenih državljanov. Pomembno je, da se državljanji uspejo poistovetiti z družbo, v kateri živijo, in da se v njej dobro počutijo. Ni dovolj, če ugotavljamo, da politične javnosti obstajajo na ravni držav članic, saj te javnosti sicer pripomorejo k politični diskusiji o evropskih problemih, vendar je za na demokraciji temelječo evropsko politiko nujno, da o evropskih problemih ne razpravljamo le z vidika nacionalnih stališč, ampak tudi z vidika Evropske unije kot skupnosti. Tudi na evropski ravni se javne debate odvijajo med nasprotujočimi si političnimi strankami. S tem, ko se evropska integracija pogloblja, se povečuje tudi vitalna družbena moč omenjenih strank. Da bi bile slednje učinkovite, se morajo organizirati, da lahko zastopajo želje in interese svojih volivcev med državljani Evropske unije. Lahko rečemo, da politične stranke na evropski ravni prispevajo k razvoju evropske zavesti in k izražanju politične volje državljanov EU (Jansen 2006, 45; Kuper 2006, 63).

Evropeizacija političnih strank je sestavina procesa oblikovanja političnega sistema evropskih integracij oz. Evropske unije po zgledu liberalnega modela demokracije, čemur bi lahko rekli tudi federalizacija Evrope. Podobno kot politični sistem Evropske unije posnema nekatere prvine liberalnega modela demokracije, tudi evropske politične stranke posnemajo lastnosti in funkcije nacionalnih političnih strank (Fink Hafner 2004, 67–68). Teoretske opredelitve političnih strank na evropski ravni sicer ne moremo kar izenačiti z opredelitvijo nacionalnih političnih strank, vendar pa lahko s prikazom vloge in delovanja slednjih vseeno poskušamo razložiti nastanek in obstoj transnacionalnih strankarskih združenj ter njihov razvoj v evropske stranke.

Obstoječa združenja strank sicer za razliko od nacionalnih političnih strank ne poznajo individualnega članstva, vendar jih lahko vseeno označimo za stranke na evropski ravni. Posameznike, ki naj bi bili člani evropskih strank, lahko po analogiji izenačimo s posameznimi člani organizacij članic evropskih strank na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, saj lahko tudi v zvezni državi posameznik postane član stranke le z vstopom v lokalni odbor stranke, kar avtomatično pomeni njegovo članstvo tudi v regionalni ali zvezni politični stranki. Razlog za to, da delovanje takšnih evropskih strank še ni tako opazno kot pri nacionalnih strankah, je v tem, da središče moči v Evropski uniji zaenkrat še ni v Evropskem parlamentu, ampak še naprej predvsem pri nacionalnih vladah, ki jih za izvajanje oblasti pooblašča nacionalni parlamenti. To pomeni, da so v transnacionalnem evropskem okviru možnosti strank, da vplivajo na pravni red, za zdaj precej manjše kot na nacionalni ravni. Nacionalne vlade, ki prek Evropskega sveta v Evropski uniji delujejo kot zakonodajalci, vse do nedavnega Evropskemu parlamentu niso želele prepustiti veliko vpliva na ustavne ali zakonodajne odločitve, medvladni postopki delovanja pa so od odločanja v evropski politiki v precejšnji meri izključili tudi nacionalne parlamente, zato imajo politične stranke le dokaj okrnjeno možnost vplivanja na oblikovanje Evropske unije in njenih politik, saj lahko zaradi razmeroma omejenega vpliva na evropsko politiko svojih nacionalnih vlad svoja stališča izrazijo le skozi svoje poslanske skupine v Evropskem parlamentu (Jansen 1996, 27).

Politične stranke se pri vzpostavljanju svojih struktur in uporabi sredstev držijo ustavnega reda. Njihova prizadevanja za vzpostavitev lastnih skupnih transnacionalnih struktur in za vzpostavitev zmožnosti delovanja na evropski ravni so ustrezala napredovanju procesa evropskega povezovanja in institucionalizacije evropskih struktur. Z razvojem evropskih strank enostavno ni bilo mogoče pretirano hiteti, saj tudi

ni bilo realistično, da bi se lahko strankarska formacija, kakršna je Evropska ljudska stranka, tudi ob upoštevanju njenih programskih in vrednotnih usmeritev, že od začetka organizirala na supranacionalen način.

Opredelitev političnih strank na evropski ravni oz. evropskih strank mora temeljiti na opazovanju političnih struktur, ki pravzaprav izvirajo že iz sedemdesetih let 20. stoletja. Definicija evropskih strank pokriva zveze političnih družin, ki so organizirane na ravni Evropske unije: socialne demokrate, krščanske demokrate in liberalne demokrate, evropske zelene, evropske levičarje in Evropsko svobodno zvezo, ki povezuje regionalistične stranke. Na podlagi njihove strukture in načina delovanja, pa tudi njihovih ambicij in področja delovanja, so te stranke transnacionalne. Ostale politične moči, zastopane v Evropskem parlamentu, se do zdaj niso zmogle učinkovito organizirati, saj so bile bodisi vezane na nacionalne politike bodisi se niso hotele utopiti v določeni nadnacionalni zvezi politične ideologije.

Stalen napredek procesa povezovanja v Evropski skupnosti in še posebej izziv neposrednih volitev v Evropski parlament sta prisilila predvsem politične družine liberalcev, socialnih demokratov in krščanskih demokratov, da so v sedemdesetih letih 20. stoletja vzpostavili vseevropske organizacije. S približevanjem neposrednih volitev so nacionalne stranke dobile interes za to, da bi izvajale vsaj deloma usklajeno evropsko volilno kampanjo. Nacionalne stranke so tudi upale, da jim bo dejstvo, da pripadajo nadnacionalnim organizacijam omogočilo, da bi med volivci pridobile na pomenu. Vse več nacionalnih strankarskih prvakov je spoznalo, da je treba, če želijo priti do skupnih pogledov in stališč, razpravljati o splošnih političnih vprašanjih (vprašanjih dnevnega reda Evropskega sveta, osnovnih usmeritvah skupne zunanje in varnostne politike, socialno-političnem razvoju) in vključevanju teh vprašanj v strankarske programe ter o načinu organizacije transnacionalnega sodelovanja s partnerji prek svojih nacionalnih meja (Nugent 2003, 215–216; Jansen 2006, 45–46;).

Če pogledamo na proces evropeizacije, ki so mu bile podvržene politične stranke v državah članicah Evropske unije, lahko rečemo, da so tudi posamezne stranke in strankarske formacije same odločale o hitrosti in končni obliki njihovega razvoja, med drugim s svojimi poslanskimi skupinami v Evropskem parlamentu, od katerih so nekatere močnejše, druge pa šibkeje navzven odražale skupno politično voljo za poenotenje stališč. Evropske stranke si dejansko niso želele kopirati katerega od nacionalnih strankarskih modelov, ker niso organizirane povsem enako kot nacionalne stranke. Slednjim po eni strani primanjkuje jasna vloga v okviru političnega sistema

Evropske unije, po drugi strani pa v njihovih nacionalnih sistemih evropska dimenzija strankarstva večinoma nima zadostnega pomena in vpliva. Zato so se evropske stranke oblikovale kot neke vrste federacije, katerih člani so, če želijo uresničiti skupne politične cilje, prisiljeni na stalno sodelovanje na osnovi sprejetih statotov in političnega programa, sprejetega s strani ustreznih političnih teles.

Ne smemo podcenjevati tudi vpliva evropskega sodelovanja na vodstva nacionalnih političnih strank, ki je bilo v zadnjih letih predmet obsežnega preučevanja. Mair (2000, 48–49) sicer ugotavlja, da krepitev evropskih integracij ni imela bistvenega neposrednega vpliva na nacionalne strankarske sisteme, kljub vsemu pa naj bi iz procesa evropskega povezovanja izhajal vsaj posreden vpliv, saj so se bile stranke, ki so delovale na nacionalnih političnih prizoriščih, prisiljene pozitivno ali negativno opredeljevati tudi do različnih vprašanj, ki so tako ali drugače zadevala evropsko tematiko. Mair tudi pojasnjuje, da odsotnost neposrednega tekmovanja transnacionalnih strank pri prizadevanju za izvršilne funkcije na evropski ravni preprečuje dokončen razvoj resničnega evropskega strankarskega sistema, primerljivega z nacionalnimi sistemi. Različni raziskovalci so se z vprašanjem preučevanja evropeizacije v delovanju političnih strank ukvarjali predvsem od zgoraj navzdol, torej s preučevanjem vpliva delovanja evropskih integracij na nacionalne politične stranke. Ladrech (2002, 396–400) imenuje pet področij, na katerih naj bi bilo mogoče ugotavljati vpliv evropeizacije na stranke in njihovo dejavnost, in sicer spremembe v strankarskih programih, organizacijske oz. statutarne spremembe, spremembe v strankarskih političnih strategijah, ki jih povzroča evropska politika, spremembe v odnosih med strankami in nacionalnimi vladami ter uvedba novih perspektiv transnacionalnega sodelovanja s partnerskimi strankami iz drugih evropskih držav. V nadaljevanju se jasno posvečam predvsem zadnjemu področju s posebnim poudarkom na povezovanju desno-sredinskih in sorodnih političnih strank.

Postopno vzpostavljanje evropske politične kulture in ustrezne politične zavesti je vplivalo na evropeizacijo strankarskega sistema in s tem tudi na integracijo v okviru Evropske unije. Transnacionalno sodelovanje, ki je bilo institucionalizirano v evropskih strankah, se je odražalo tudi na miselnosti in obnašanju vodilnih oseb v nacionalni strankarski politiki. Političnim strankam, ki so delovale na evropski ravni, je postalo jasno, da morajo biti tam bolj prisotne, če želijo zastopati svoje interese, imeti vpliv in dejavno sooblikovati politično arhitekturo Evrope. Posledica tega je bila, da so se stranke, ki so bile prvotno izključno nacionalne organizacije, vključno z njihovim

političnim delovanjem prelevile v evropske stranke. Ker so sledile primeru podobnih struktur, ki so jih sprejele nekatere od njihovih strank članic, so tudi evropske stranke vzpostavile transnacionalna združenja za evropsko sodelovanje med določenimi kategorijami svojih članov, na primer mladinske organizacije ter združenja žensk, upokoencev ali delavcev. Cilj tega je bil, da bi evropskim strankam dali širše družbene temelje in jih zakoreninili med članstvom z razširjanjem njihovih političnih programov v različnih okoljih nacionalnih strank (von Gehlen 2006, 164; Jansen 2006, 48).

2.3 Razvoj in pravna ureditev evropskega strankarskega sistema

Jasno je, da je bil za nadaljevanje razvoja evropskega povezovanja in delujočega transnacionalnega političnega sistema razvoj evropskih strankarskih struktur velikega pomena. Ob vse večji evropski integraciji in glede na to, da je Evropska unija prevzemala vse več pooblastil, ki so jih prej imele nacionalne države, so morale biti politične stranke dejavne tudi na tej ravni, da bi zastopale svoje interese, ohranile vpliv in sooblikovale meddržavno skupnost. To je med drugim potekalo tudi v obliki povezovanja strank, ki so bile prej organizirane izključno na nacionalni ravni, v evropske stranke. Pri tem slednje ne morejo in ne želijo biti stranke po nacionalnem vzoru, saj za razliko od nacionalnih strank niso organizirane na vseh ravneh po določenem enotnem modelu. Transnacionalne evropske stranke morajo pri svojem delovanju upoštevati obstoječe strukture svojih nacionalnih članic, na katerih tudi evropske stranke same temeljijo. Torej gre bolj ali manj za federalne stranke, ki celoto članov svojih nacionalnih strank članic organizirajo na evropski ravni. V statutu Evropske ljudske stranke (3. člen) je to na primer zapisano tako, da stranke članice „v okviru svojih nacionalnih pristojnosti ohranjajo svoje ime, identiteto in svobodo delovanja“.

Ob pogledu na zgodovino evropskega povezovanja vidimo, da je bilo za pobudnike procesa evropskega integriranja ključnega pomena zagotoviti miroljubno prihodnost evropskih držav in njihovih družb, kar jih je vodilo k oblikovanju transnacionalnih skupin državljanov evropskih držav, ki so si prizadevali sodelovati na različnih področjih družbenega, gospodarskega in političnega delovanja. Prvi institucionaliziran prostor za javno razpravo je bila Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, ki se je prvič sestala leta 1949. Politične skupine v tej skupščini sprva niso bile priznane, do česar je prišlo šele več let pozneje. Položaj v Skupščini prvotnih šestih članic Evropske

skupnosti za premog in jeklo (ESPJ), ki se je prvič sestala leta 1952, je bil drugačen. Predstavnikom v Skupščini je bilo jasno, da bodo odločitve organov ESPJ vplivale na politiko in družbeno strukturo njihovih držav. Če so hoteli imeti vpliv, so se morali organizirati politično, kar je pomenilo v okviru političnih skupin. Tako so že od samega začetka začele delovati liberalna, socialistična in krščansko-demokratska skupina. Ti zastopniki so imeli svoj sedež obenem v nacionalnih zakonodajnih telesih in v Skupščini ESPJ. To je povzročalo zaplete, saj so morali usklajevati lojalnost do svoje države in nacionalnih strank na eni strani z lojalnostjo do nove evropske politične entitete in do svojih transnacionalnih političnih skupin v Skupščini ESPJ na drugi strani. Zaradi tega je bilo za člane političnih skupin zelo pomembno, da so z oblikovanjem skupnih programov k sodelovanju uspeli pritegniti nacionalne stranke (Kuper 2006, 68–69).

Parlamentarno telo Evropske unije, ki je bilo prvotno ustanovljeno kot Skupščina ESPJ, se je pozneje preoblikovalo v Evropski parlament, ki naj bi imel v osnovi podobne funkcije kot nacionalni parlamenti. Evropska unija je od Maastrichtske pogodbe naprej jasno potrebovala stranke, ki delujejo na evropski ravni, vendar pa sta dva dejavnika onemogočala, da bi ta potreba bistveno vplivala na politiko EU. Slednji so prvič primanjkovali institucionalni predpogoji, ki bi evropskim strankam v različnih organih EU omogočili, da bi imele vpliv, ki bi bil primerljiv z vplivom nacionalnih političnih strank, poleg tega pa so vsa strankarska združenja pri svojem delovanju uveljavila nekatere od značilnosti nacionalnih strank. Kljub zahtevi, da morajo zastopati državljane Evropske unije, so imela pomanjkljivosti, ki so izhajala iz tega, da je šlo za združenja, ki poskušajo doseči sodelovanje na evropski ravni. Večino teh pomanjkljivosti bi evropska strankarska združenja lahko odpravila, če ne bi bilo odpora nekaterih izmed njihovih strank članic proti temu, da bi prenesle suverenost na ta združenja, kar bi ustrezalo nacionalnemu prenosu suverenosti na EU (von Gehlen 2006, 165).

Že pred uveljavitvijo Maastrichtske pogodbe so se predvsem predsedujoči treh največjih evropskih klasičnih strankarskih družin – liberalcev, socialnih demokratov in krščanskih demokratov začeli zavzemati za to, da bi v Pogodbo o Evropski unij vključili člen o prispevku „evropskih strank“ k sprejemanju političnih odločitev na evropski ravni. Predsedniki treh evropskih strankarskih federacij, krščanski demokrat Wilfried Martens, liberalec Willy De Clercq in socialist Guy Spitaels (vsi trije flamski Belgijci), so leta 1991 zapisali: „Evropske stranke so nujno potrebne kot dejavniki integracije. Sodelujejo

pri oblikovanju soglasja in izražanja volje državljanov Unije.“ Prav tako so tudi opredelili status takšnih strank: „Za evropske stranke štejejo federativna združenja nacionalnih strank, ki obstajajo v večini držav članic Evropske skupnosti ter imajo enake usmeritve in cilje; v Evropskem parlamentu oblikujejo enotno poslansko skupino.“ (Jansen 1996, 31) V dokončnem besedilu Maastrichtske pogodbe so omenjeno pobudo sicer deloma sprejeli, vendar pa so se izognili konkretni opredelitvi določenega strankarskega modela, tako da je bilo končno v členu 138a te pogodbe zapisano zgolj: „Politične stranke na evropski ravni so pomembne kot dejavnik integracije v Uniji. Prispevajo k oblikovanju evropske zavesti in izražanju politične volje državljanov Unije.“ (Jansen 1996, 35)

Tudi po uveljavitvi Maastrichtske pogodbe je prišlo do številnih srečanj voditeljev strankarskih združenj, na katerih so se pogovarjali predvsem, kako bi udejanjili omenjeni člen 138a. V ospredju sta bili dve vprašanji: zapolnitev pravnega okvira z nekakšnim „statutom političnih strank“ ter morebitna možnost financiranja evropskih političnih strank iz evropskega proračuna (Wahl 1996, 35). Po večletnem prizadevanju s strani Evropskega parlamenta so na medvladni konferenci leta 2000, ki je privedla do podpisa Pogodbe iz Nice, dali jasna pooblastila Evropski komisiji, naj pripravi predlog za ureditev statusa političnih strank na evropski ravni, še posebej, kar zadeva njihovo financiranje. Ta postopek sprva ni bil uspešen, saj med državami članicami ni bilo pravega soglasja o pomenu političnih strank na supranacionalni ravni. Evropski parlament si je kljub temu še naprej prizadeval za jasno pravno osnovo za delovanje in financiranje evropskih strank, pri čemer je dobil podporo s strani Evropskega računskega sodišča, ki je grajalo prakso, v skladu s katero so se politične stranke na ravni Evropske unije financirale predvsem prek svojih poslanskih skupin v Evropskem parlamentu. S predlogom za statut evropskih političnih strank so tako želeli rešiti dva problema naenkrat: političnim strankam, ki delujejo v pravnih sistemih različnih držav, omogočiti neodvisen pravni status, ki naj bi upošteval politično naravo njihovega dela, ter zagotoviti transparenten in učinkovit sistem njihovega financiranja iz proračuna Evropske unije (Schönlau 2006, 144–145).

Kljub nadaljnjim nesoglasjem med državami je Evropska komisija leta 2003 vendarle predložila nov predlog, ki je naposled privedel do sprejema „evropskega statuta političnih strank“. Odločeni so bili, da naj bi zakonodaja stopila v veljavo pred naslednjimi evropskimi volitvami leta 2004, zato sta Evropska komisija in Evropski parlament hitro ukrepala. Evropski parlament in Evropski svet sta tako uspela uskladiti

določila „Uredbe o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja“, ki jo je Evropski parlament sprejel 19. junija 2003 in Evropski svet 4. novembra 2003, v veljavo pa je stopila februarja 2004. Jedro omenjene uredbe je bila opredelitev evropskih strank in njihovega financiranja. Za registracijo evropske stranke v skladu z belgijskim pravom kot „mednarodno neprofitno združenje“ („association internationale sans but lucratif“ – AISBL) mora biti transnacionalna stranka zastopana v Evropskem parlamentu ali v nacionalnih ali regionalnih zakonodajnih skupščinah v vsaj četrtini držav članic EU ali pa mora v vsaj četrtini držav članic EU na zadnjih volitvah v Evropski parlament prejeti vsaj 3 % glasov. Poleg tega morajo politične stranke na evropski ravni delovati v skladu s temelji svobode in demokracije, človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami ter načeli pravne države. Stranke, ki so izpolnjevale te pogoje, so si tako za leto 2005 na primer razdelile 8,4 milijona evrov, ki so bili predvideni v proračunu EU. 15 % teh sredstev je bilo med stranke porazdeljenih v enakih deležih, preostalih 85 % sredstev pa so prejele sorazmerno glede na število njihovih poslancev v Evropskem parlamentu (Schmidt 2004, 287–288). V skladu s tem lahko ugotovimo, da se je z opredelitvijo, neposrednim financiranjem in ločitvijo statusa transnacionalnih političnih strank od njihovih poslanskih skupin v Evropskem parlamentu evropski strankarski sistem bistveno približal nacionalnim strankarskim sistemom.

Evropski parlament je v zadnjih nekaj desetletjih uspel občutno okrepiti svoj položaj. Obstoječe določbe Pogodbe o Evropski uniji, vključno z Lizbonsko pogodbo, kažejo na pomemben napredek v pooblastilih in vlogi izvoljenega Evropskega parlamenta, ki lahko izraža želje in potrebe evropskih državljanov in se odziva nanje. V njem se lahko tudi odkrito nastopa, saj sprejema odločitve z večinskim glasovanjem ter oblikuje dogovore o konkretnih ukrepih in politikah. Evropski parlament je v zadnjem obdobju še dodatno pridobil na pomenu in vplivu, saj se razvoj Evropske unije nadaljuje, med drugim z dokončnim sprejetjem Lizbonske pogodbe. Evropeizacija strankarskega sistema napreduje v skladu z ustavnim razvojem Unije, kar ustreza širokemu nadnacionalnemu soglasju, ki ga potrebuje evropska politika in ki so ga zmožne doseči le transnacionalne stranke ali parlamentarne skupine s širokimi družbenimi in kulturnimi koreninami. Napredek, ki je bil v zadnjih dveh desetletjih dosežen pri oblikovanju pravnih temeljev in ustrezne vloge evropskih strank v političnem sistemu Evropske unije, je treba razumeti v širšem okviru novih dogovorov, ki so bili doseženi s pogodbami iz Maastrichta (1993), Amsterdama (1999), Nice (2003) in Lizbone (2009).

Eden od primerov je obveza Unije, da je demokratična in da spoštuje človekove pravice in svobodo ter vladavino prava (6. člen Pogodbe o Evropski uniji). Določbe, o katerih so se dogovorili v Maastrichtu, so bile mejnik na poti od unije držav do unije državljanov. Vsi ti elementi so bili sistematično sprejeti in zakoreninjeni v neuspešnem osnutku evropske ustave, ki ga je oblikovala Konvencija o prihodnosti Evropske unije, pa tudi v pozneje sprejeti Lizbonski pogodbi. Obsežne spremembe političnega sistema EU so vzpostavile bolj demokratičen in transnacionalen način razprave in kot posledica tega se je okrepil položaj Evropskega parlamenta, jasno pa je, da se je kot rezultat tega procesa okrepila tudi vloga evropskih strank (Jansen 2006, 55; Palmer 2006, 108).

V procesu nastajanja transnacionalnih evropskih so se nacionalne stranke naučile izogibati sporom s svojimi transnacionalnimi partnerji. Sprejele so dejstvo, da so lahko imele različne poglede glede številnih vprašanj, a so lahko kljub temu pragmatično sodelovale pri mnogih drugih vprašanjih. V tem procesu, predvsem v primerih resnih sporov, so imeli predsedniki strank članic zelo pomembno vlogo. V številnih primerih so poskušali poenotiti različna stališča. Tudi pozneje oblikovane politične skupine v Evropskem parlamentu so lahko v sodelovanju z vplivnimi strankarskimi voditelji vplivale na dnevni red Evropskega sveta. Z doseganjem soglasja so uspešno oblikovali trdne temelje za evropske stranke, najprej v okviru osnovnih pogodb Evropske unije, potem pa še z evropskim statutom političnih strank. Razvoj takšnega sistema je bil pomemben, saj učinkovito organiziran in institucionaliziran sistem za zastopanje specifičnih interesov prevladuje v Evropski uniji. Rast vpliva evropskih strankarskih združenj in današnjih evropskih strank kaže, da obstajajo politične sile, ki usklajujejo politične interese v okviru kompleksnih struktur, da bi oblikovale prihodnost transnacionalnih združenj v Evropi. To seveda velja tudi in še posebej za Evropsko ljudsko stranko, o kateri bo govora v nadaljevanju.

3 NASTANEK IN RAZVOJ EVROPSKE LJUDSKE STRANKE

Evropska ljudska stranka se leta 1976 ni pojavila popolnoma nepričakovano. Njena ustanovitev in začetni razvoj sta bila posledica združenega delovanja različnih notranjih in zunanjih dejavnikov. Ker so imeli krščanski demokrati prevladujočo vlogo med tvorci evropskega povezovanja, se je tudi povezovanje njihovih političnih združenj časovno odvijalo dokaj povezano z napredkom evropskih integracij. Če gledamo na postopek sodelovanja te strankarske družine, so bile posamezne faze razvoja tega, kar je danes Evropska unija, in tega, kar je danes Evropska ljudska stranka, dejansko zaznamovane s podobnimi dejavniki. Po prvih oblikah mednarodnega sodelovanja v parlamentarnih skupščinah so bile prav neposredne volitve v Evropski parlament povod za ustanovitev Evropske ljudske stranke. Kot posledica širitev pristojnosti Evropskega parlamenta od Maastrichtske pogodbe naprej pa se je udeležil tudi pravni status transnacionalnih evropskih strank. Širitve Evropske unije, predvsem zadnja na srednje- in vzhodnoevropske države v novem tisočletju, so pomenile tudi okrepitev panevropske vloge Evropske ljudske stranke, ki je obenem pridobila na pomenu kot politični dejavnik moči v EU in si zastavila dolgoročni cilj ohranjanja večine v Evropskem parlamentu in s tem tudi vpliva v drugih institucijah EU.

3.1 Začetki krščansko-demokratskega sodelovanja

Različne krščansko-demokratske in konservativne stranke v Evropi so pred drugo svetovno vojno delovale izključno na nacionalni ravni, znotraj okvira svojih državnih političnih ureditev. Izjema je bil ustanovitelj Italijanske ljudske stranke (PPI), sicilijanski duhovnik Luigi Sturzo, ki je leta 1921 skupaj s poznejšim ministrskim predsednikom Alcideom de Gasperijem vzpostavil stik z nemško stranko Zentrum in Bavarsko ljudsko stranko (BVP) z namenom vzpostavitve krovne organizacije krščansko-demokratskih strank Evrope. Sturzo je moral po Mussolinijevem prevzemu oblasti leta 1924 zapustiti Italijo in se je naselil v Franciji, kjer je pomagal ustanoviti Demokratsko ljudsko stranko (PDP) (Burgess 1994, 131; Jansen 1996, 57).

Njegova prizadevanja so leta 1925 pripeljala do prvega mednarodnega kongresa krščanskih strank in ustanovitve „Secrétariat International des Partis Démocratiques

d'Inspiration Chrétienne“ (SIPDIC; Mednarodni sekretariat demokratičnih strank krščanske usmeritve). V tem „sekretariatu“ so sodelovale izključno stranke političnega katolicizma, ki so se zavzemale za postopno odpravo trgovinskih ovir in združevanje evropskih narodov, članice pa so prihajale iz Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, Francije, Italije, Litve, Luksemburga, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Portugalske, Španije in Švice. Nadaljnje aktivnosti SIPDIC je preprečil razmah fašizma in komunizma v Evropi. Sledil je še en kongres krščanskih strank leta 1932 v Kölnu pod predsedstvom Konrada Adenauerja, zatem pa kongresov ni bilo več, ampak se je do leta 1939 ohranilo le tajništvo v Parizu. Hkrati s pripravami za ustanovitev SIPDIC je avstrijski grof Richard von Coudenhove-Kalergi oblikoval svojo idejo o „Panevropi“, na podlagi katere se je oblikovalo panevropsko gibanje, ki živi še danes, med drugim tudi v Sloveniji. Podobno kot Sturzo je tudi Coudenhove-Kalergi prek mednarodnih konferenc in carinske unije želel vzpostaviti „Združene države Evrope“ in s tem udejanjiti svojo „utopijo“. Coudenhove-Kalergi je o svoji ideji prepričal ne samo vodilne predstavnike političnega katolicizma, ampak tudi socialiste, tako da je na Dunaju do nemškega „anschlusa“ leta 1938 še obstajala pisarna njegove organizacije. Po vojni so njegovo idejo z navdušenjem prevzeli predvsem krščanski demokrati, kar lahko razlagamo z dejstvom, da je njihova predvojna prizadevanja za povezovanje zavrl totalitarizem, po vojni pa je komunizem v Vzhodni Evropi spet pomenil odkrito grožnjo svobodni demokratični ureditvi (Coudenhove-Kalergi 1998, 153; Martens 1999, 2–3; Müller 2004, 255–257).

Do usklajevanja skupnih ukrepov je najprej prišlo na tako imenovanih „ženevskih pogovorih“, na katerih so med drugim sodelovali Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi in Robert Schuman, ki je pozneje med drugim postal francoski predsednik vlade in zunanji minister. Ti pogovori so leta 1948 privedli do institucionalizacije z ustanovitvijo organizacije „Nouvelles Equipes Internationales“ (NEI; Nove mednarodne ekipe), ki je bila zamišljena kot krovna organizacija evropskih krščanskih strank za vzdrževanje stikov ter izmenjavo stališč med njimi, ob čemer pa so stranke članice ohranjale popolno samostojnost. Tako NEI ni bilo pravo združenje strank, temveč prej ohlapna povezava krščansko-demokratskih politikov. To, da so bili že tako kmalu po koncu vojne med ustanovitelji tudi nemški delegati, je izhajalo predvsem iz ugleda, ki ga je užival Konrad Adenauer s svojim predvojnimi sodelovanjem v SIPDIC. Delovanje NEI, ki se je že od začetka zavzemala za gospodarsko in politično unijo svobodne in demokratične Evrope, je v petdesetih letih nekoliko zamrlo, predvsem zaradi oslabitve

njenega francoskega krila. 23. junija 1953 so se pod okriljem NEI krščansko-demokratični člani te skupščine uradno združili v „Krščansko-demokratično skupino“, iz katere se je leta 1958 razvila krščansko-demokratična poslanska skupina v Evropskem parlamentu (Lamberts 1997, 290; Kaiser 2004, 222–226; Van Hecke 2006, 153).

Krščansko-demokratična skupina je postopoma prevzemala vlogo NEI, ki se je po določeni krizi v njenem delovanju leta 1965 preoblikovala v Evropsko unijo krščanskih demokratov (European Union of Christian Democrats; EUCD), kar je bilo povezano s spremembo statuta. Cilj te institucionalne reorganizacije je bil predvsem dati nov zagon evropskemu povezovanju, saj se je v okviru EUCD prvič izoblikovala povezava krščansko-demokratičnih strank iz celotne Zahodne Evrope. Toda ob nadaljevanju procesa evropskih integracij je želja krščansko-demokratične poslanske skupine v Evropskem parlamentu po širšem sodelovanju preseгла zmožnosti EUCD, katere članstvo je bilo bolj vezano na geografski okvir Sveta Evrope (Dessloch 1979, 11; Jansen 1996, 76–77; Wahl 1996, 14–15).

3.2 Ustanovitev Evropske ljudske stranke

V sedemdesetih letih 20. stoletja se je stanje na področju desno-sredinskega strankarskega sodelovanja bistveno spremenilo. Leta 1969 so voditelji držav in vlad članic Evropske skupnosti prvič objavili namero o vzpostavitvi gospodarske in politične unije ter cilj neposrednih volitev v Evropski parlament, kar je spodbudilo ustanovitev t. i. „stalne konference“ v okviru EUCD, v okviru katere so predsedniki in generalni sekretarji krščansko-demokratičnih strank iz držav članic Evropske skupnosti usklajevali svoje politike. Takšno usklajevanje med sorodnimi strankami so leta 1972 z vodstvene ravni prenesli tudi na raven delovnih skupin z vzpostavitvijo „Političnega odbora krščansko-demokratičnih strank Evropskih skupnosti“, katerega cilj je bilo trajno sodelovanje med strankami in poslanskimi skupinami na nacionalni in na evropski ravni. Leta 1973 so na kongresu EUCD v Bonnu ob upoštevanju tega razvoja poudarili nujnost oblikovanja enotne evropske stranke in pozvali k prilagoditvi struktur evropskih krščanskih demokratov novim pogojem. Kongres EUCD v Parizu leta 1974 je nadaljeval s tem procesom, tako da je politični odbor EUCD aprila 1976 lahko potrdil osnutek statuta novega evropskega združenja strank v okviru Evropske skupnosti, organizacija pa je okrepljeno začela iskati stik s sorodnimi strankami iz držav zunaj ES (Dessloch 1979, 10; Lückner 1986; Jansen 1996, 84).

Zaradi neposrednih volitev so takrat pričakovali, da bodo evropske strankarske politike sčasoma prevladale nad nacionalnimi strankarskimi politikami in da naj bi prihodnje evropske stranke imele prevladujočo vlogo v volilni kampanji za Evropski parlament. Za krščanske demokrate sta bila v tistem času odločilna še dva dejavnika. Najprej je leta 1973 pristop Danske, Irske in Velike Britanije k Evropski skupnosti privedel do relativnega zmanjšanja moči krščansko-demokratske skupine v Evropskem parlamentu, poleg tega pa je ustanovitev transnacionalnih socialistične in liberalne stranke pomenila pritisk, da se morajo tudi krščanski demokrati čim bolj povezati. Prve korake v procesu, ki je privedel so ustanovitve EPP, so naredili v okviru že omenjenega „Političnega odbora krščansko-demokratskih strank Evropskih skupnosti“ (Hix 1996, 314; Van Hecke 2006, 154–155). Medtem ko so se o tehničnih podrobnostih ustanovitve stranke dokaj hitro dogovorili, je vzporedno prišlo do spora o ideološki orientaciji stranke, predvsem glede vprašanja izključno krščansko-demokratske usmeritve ali širše „anti-socialistične“ usmeritve, za katero sta se zavzemali predvsem nemški CDU in CSU. Te razlike v stališčih so se odrazile v postopku iskanja imena, pri čemer je bil namen predloga nemških strank za „Evropsko ljudsko stranko“ v tem, da bi s povezavo krščansko-demokratskih, krščansko-socialnih, konservativnih in desno-liberalnih skupin na neposrednih volitvah v Evropski parlament dosegli absolutno večino. Za dosego tega cilja sta se stranki želeli izogniti dogmatski ozkosti in sta pričakovali odprtost do strank nečlanic EUCD, predvsem britanskih konservativcev ter francoskih gaullistov, republikancev in centristov. Ta povezava sil za oblikovanje „anti-socialističnega bloka“ se je prekrivala s politiko obeh nemških krščanskih strank, ki sta se zavzemali za jasno ograditev od socializma in nevarnosti Varšavskega pakta. Pri tem pa sta bili ti stranki v okviru EUCD osamljeni, saj je temu na primer nasprotovala italijanska Krščanska demokracija (DC), ki je doma v vladah sodelovala s socialisti (Johansson 1997, 66–73; Lamberts 1997, 480).

Razlike glede imena in ideologije enotne stranke lahko razlagamo tudi z različnimi izkušnjami strank glede njihove verske opredelitve. Razen CDU in deloma CSU, ki sta združevali katoličane in protestante, so pri oblikovanju evropskega strankarskega združenja sodelovale izključno katoliško usmerjene stranke. Članstvo Britancev in Dancev bi privedlo do neuravnoteženega razmerja in bi odprlo nova vprašanja, saj naj se evropski protestantizem ne bi v celoti poistovetil z evropsko idejo. Nemci so želeli s pozitivno usmerjenim pojmom „ljudske stranke“ na evropski ravni dokazati, da omenjanje krščanske orientacije v imenu stranke ni nujno potrebno, čemur pa so

nasprotovali predvsem krščanski demokrati iz držav Beneluksa. Ker nemški stranki svojih predlogov o širši ideološki orientaciji stranke nista uspeli uveljaviti, je predsednik CDU Helmut Kohl privolil v ustanovitev izključno krščansko-demokratske evropske stranke, pri čemer pa je dosegel sprejem pogojev, da se bo stranka v Evropskem parlamentu povezala s konservativnimi skupinami in da bo ime stranke „Evropska ljudska stranka – federacija krščansko-demokratskih strank Evropske skupnosti“. S tema „koncesijama“, ki sta bili zapisani tudi v predlogu statuta iz aprila 1976, sta nemški stranki v bistvu dosegli izvedbo zamisli o Evropski ljudski stranki kot „širši platformni stranki“ (Dessloch 1979, 5; Neumann 1995, 613).

V pričakovanju prvih neposrednih volitev v Evropski parlament se je 8. julija 1976 v Luxembourg sestalo 11 strank, ki so pripadale EUCD in krščansko-demokratski poslanski skupini v Evropskem parlamentu, in sicer CVP in PSC iz Belgije, CDS iz Francije, FG iz Irske, DC iz Italije, CSV iz Luksemburga, CDU in CSU iz Nemčije ter ARP, CHU in KVP iz Nizozemske. Ustanovile so evropsko stranko pod zgoraj navedenim imenom, ki je bilo predlagano aprila 1976, in izvolile belgijskega predsednika vlade Lea Tindemansa za prvega predsednika. Dejstvo, da se je združenje poimenovalo „stranka“ in da je bil pojem „federacija“ dodan le v nadaljevanju, je odražalo jasno supranacionalno usmeritev strank članic. Stranke ustanoviteljice so to dejanje utemeljevale s tem, da naj bi bilo poimenovanje načrtno namenjeno širitvi delovanja poslanske skupine v Evropskem parlamentu, pa tudi krepitvi sodelovanja nacionalnih strank na evropski ravni (Dessloch 1979, 8; Hix 1996, 316; Jansen 1996, 97–99).

Prvi kongres EPP marca 1978 v Bruslju je v ta namen sprejel skupen program pod imenom „Skupaj za Evropo svobodnih ljudi“, ki je temeljil na krščanskih vrednotah, poseben poudarek pa je dajal socialnim vprašanjem, predvsem soodločanju delojemalcev, enakemu plačilu za enako delo ter pravici do dela, minimalne plače in stanovanja. Seveda je bil velik del programa posvečen razmišljanjem o nadaljnji krepitvi evropskih integracij in je zahteval vzpostavitev evropske unije z zunanjepolitičnimi pristojnostmi ter prenos proračunskih, nadzornih in tudi zakonodajnih pristojnosti na Evropski parlament. Programsko politiko EPP bom sicer podrobneje predstavil v nadaljevanju (EPP 1978, 2–4; Jansen 1996, 103–104).

3.3 Evropska demokratska unija

Kot še ena posledica oblikovanja Evropske ljudske stranke so z namenom obstoja neke vrste „mostu“ med krščansko-demokratskimi, konservativnimi in drugimi desno-sredinskimi strankami aprila 1978 na gradu Kleßheim pri Salzburgu ustanovili Evropsko demokratsko unijo (European Democrat Union; EDU). V skladu s sklepi, sprejetimi na ustanovnem srečanju, naj bi to združenje pomenilo alternativo Socialistični internacionali in širjenju idej slednje v Evropi. EDU je bila zamišljena kot delovna skupina, katere cilj je bilo posvetovanje o političnih vprašanjih, ki so bila skupna vsem članicam ali večjemu številu članic in ki so bila v skupnem evropskem interesu. S tem je EDU želela nadaljevati z zamisljivo o medstrankarskih konferencah, na katerih so se na pobudo britanskih konservativcev od sredine šestdesetih let naprej srečevale ideološko sorodne stranke. Institucionalizacija teh konferenc je za nemški konservativni stranki pomenila pomembno platformo, prek katere bi lahko dolgoročno uveljavili njun model Evropske ljudske stranke z vključitvijo konservativnih strank iz držav, kjer krščanskih strank iz zgodovinskih razlogov ni bilo. Z ustanovitvijo EDU so uspeli preprečiti nevarnost izolacije strank iz Velike Britanije in Danske, pozneje pa tudi Grčije, iberskih in nordijskih držav ter Avstrije, in sčasoma omogočili njihovo lažjo vključitev v poslansko skupino EPP v Evropskem parlamentu in pozneje tudi v EPP samo (Hix 1996, 315; Jansen 1996, 108).

Čeprav je EDU nastala v luči priprav na prve neposredne evropske volitve, pa na njih ni igrala pomembne vloge in si ni nikoli prizadevala, da bi postala politični dejavnik v okviru Evropskega parlamenta. Zato je tudi ne moremo označiti za transnacionalno evropsko stranko, temveč zgolj za forum za izmenjavo stališč in za sodelovanje med desno-sredinskimi strankami. EDU si je prizadevala za drugačen model strankarskega sodelovanja kot EPP. Medtem ko se je slednja vedno štela za pravo stranko z vsemi značilnostmi, ki jih mora stranka imeti, torej obsežnimi kongresi s številnimi udeleženci, neposrednimi volitvami vodilnih predstavnikov, ki niso zgolj delegirani s strani strank članic, splošno uveljavljenim večinskim glasovanjem in proporcionalno zastopanostjo strank članic, je bilo v EDU po drugi strani sodelovanje izrecno hierarhično in vsa moč odločanja v organizaciji je izhajala od voditeljev strank. Najvišji organ odločanja, ki je sprejemal skupne politike EDU, je bila konferenca voditeljev strank. Vse odločitve so morale biti sprejete soglasno, celo v upravnem odboru, ki so ga sestavljali glavni tajniki in mednarodni tajniki strank članic. Predsednik EDU je moral

biti tudi sam vodja stranke in je s tem imel močan položaj v organizaciji (Wintoniak 2006, 174).

3.4 Novi izzivi po neposrednih volitvah v Evropski parlament

EPP je bila ustanovljena na podlagi tradicije krščansko-demokratskega sodelovanja, ki je obstajalo že dolga leta, vendar pa so se z ustanovitvijo strankarskega združenja odpovedali izključno projektnemu sodelovanju. Namesto tega se je EPP odločila za usmeritev integracije in politizacije evropskih politik, takšen razvoj, ki ga je stranka usmerjala, pa je obenem zaznamoval tudi stranko samo. Vsekakor njeno ustanovitev težko pojasnimo, ne da bi se sklicevali na zunanje spodbude, in sicer predvsem širitev Evropske skupnosti leta 1973, vzpostavitev socialističnega in liberalnega strankarskega združenja ter neposredne volitve v Evropski parlament leta 1979. EPP je bila ustanovljena na omenjenih temeljih, kar je pustilo svoj pečat na izvirnih strankinih značilnostih vključno z izborom imena stranke in njenim članstvom. EPP je odražala čas in prostor, v katerem je bila ustanovljena, hkrati pa je bil deloma že vnaprej določen strankin razvoj oziroma njena nadaljnja konsolidacija (Van Hecke 2006, 159; Hanley 2008, 322).

Prve neposredne volitve v Evropski parlament junija 1979, po katerih je poslanska skupina EPP štela 107 članov, so pomenile neke vrste zaključek ustanovnega obdobja Evropske ljudske stranke. Tako glede oseb kot glede struktur so se vse oblike sodelovanja – od leta 1925 ustanovljenega SIPDIC do EPP – navezovale na svoje predhodnice. Zaradi tega so bile stranke članice EPP med seboj sicer dokaj homogene, vendar pa zaradi svoje ideološke omejenosti niso mogle računati na to, da bi si lahko same zagotovile večino v Evropskem parlamentu, ki je z vplivom volivcev prek neposrednih volitev postajala vse pomembnejši cilj.

Vendar pa naposled za širitev kroga strank članic niso bila ključna takšna razmišljanja, temveč širitev Evropske skupnosti, saj za razliko od socialdemokratov krščanski demokrati v dveh državah članicah, Danski in Veliki Britaniji, niso bili zastopani, kar je EPP tudi onemogočilo doseči relativno večino v prvem neposredno izvoljenem mandatu Evropskega parlamenta. Zagovorniki izključno krščansko-demokratske EPP so izgubili argumente tudi s pristopom najprej Grčije ter nato še Portugalske in Španije k Evropski skupnosti. Ker v novih državah članicah ni bilo krščansko-demokratskih strank, je EPP v svoje vrste sprejela pet meščanskih oz. „anti-socialističnih“ strank, in sicer grško ND,

portugalsko CDS, špansko PDP, baskovsko PNV in katalonsko UDC, da bi „pokrila“ čim večji del političnega prostora. Kljub temu ni uspela pridobiti večine v Evropskem parlamentu, saj so na volitvah tako leta 1984 kot leta 1989 najmočnejšo poslansko skupino oblikovale socialdemokratske stranke (Hrbek 1986, 283; Jansen 1996, 115–122).

EPP je v osemdesetih letih 20. stoletja vzporedno s sprejemom novih strank članic iz novih držav članic Evropske skupnosti razvijala svojo strankarsko strukturo, pri čemer si je prizadevala za boljše odnose s svojo poslansko skupino v Evropskem parlamentu na eni strani in z nacionalnimi strankami članicami na drugi strani. V ta namen je profesionalizirala delovanje svojega tajništva v Bruslju z zaposlitvijo strokovnjakov z različnih področij in izvedla tudi postopno spojitvev EUCD z njenimi strukturami. Ustanavljati so se začele tudi različne zveze in stanovska združenja: Evropsko združenje lokalnih in regionalnih politikov, Evropska ženska zveza, Zveza malih in srednjih podjetnikov, Evropska delovna skupina krščanskih pravnikov.

Evropsko ljudsko stranko že od njene ustanovitve naprej vodijo politiki iz držav Beneluksa: po Tindemansu je bil leta 1985 za predsednika izvoljen Nizozemec Piet Bukman, ki ga je leta 1987 zamenjal luksemburški predsednik vlade in poznejši predsednik Evropske komisije Jacques Santer. Od leta 1990 je predsedujoči EPP Belgijec Wilfried Martens. Z združitvijo sekretariata EPP in sekretariata EUCD, ki je bil prej v Rimu, na enem mestu v Bruslju se je še okrepila tesna povezanost obeh organizacij. To je privedlo do skupnih sej predsedstev in strokovnih komisij (za mednarodno politiko, varnostno in obrambno politiko, gospodarsko in socialno politiko) obeh organizacij. Pri tem so bile teme, ki so prevladovala v Evropski skupnosti, področje, na katero se je osredotočila EPP kot evropska stranka in njena poslanska skupina, EUCD pa je pozornost posvečala predvsem mednarodnemu sodelovanju in Krščansko-demokratski internacionali (CDI) ter sodelovanju s poslanskima skupinama v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope in Zahodnoevropske unije. Dokončno združitvev EUCD in EPP so ob koncu osemdesetih let odložili, saj sta organizaciji presodili, da bi bil iz strateških razlogov ob začetku procesa demokratizacije v Srednji in Vzhodni Evropi nadaljnji obstoj EUCD koristen (Hrbek 1986, 282–284; Jansen 1996, 141–143).

3.5 Priprave na širitev na vzhod

Prve priprave na širitev EPP na vzhod so se začele že leta 1988, ko je strankina delegacija obiskala Poljsko in Romunijo, da se bi se seznanila z na novo nastajajočimi večstrankarskimi strukturami, nato pa so v srednje- in vzhodnoevropskih državah svoje podružnice začele odpirati tudi strankarske politične fundacije – kakršna je na primer „Konrad-Adenauer-Stiftung“, ki je povezana z nemško CDU –, ki so sorodnim organizacijam v teh državah pomagale pri vzpostavljanju institucionalnih struktur in začele zagotavljati politična izobraževanja. V naslednjih letih je bila predvsem EUCD zadolžena za to, da je spremljala in spodbujala proces nastajanja desnosredinskih strank v novih demokracijah Srednje in Vzhodne Evrope. EUCD je kot neke vrste povezana struktura EPP v devetdesetih letih začela sprejemati nove stranke iz teh držav, ki so trkale na njena vrata, kar je bila glede na današnjo zastopanost v Evropskem parlamentu strateško dolgoročno pravilna odločitev, medtem ko je EPP v praksi ostala organizacija strank iz držav članic Evropske skupnosti oz. Evropske unije. Začasna odložitev združitve EUCD z EPP je omogočila sprejem v članstvo številnih strank, ki so zunaj svojih komunističnih držav delovale v izseljenstvu in so bile od leta 1950 organizirane v Uniji krščanskih demokratov Srednje Evrope (Union chrétienne démocrate d'Europe centrale; UCDEC), ki se je štela za regionalno organizacijo Krščansko-demokratske internacionale. EUCD je stranke članice te organizacije postopoma sprejela pod svoje okrilje. Po konsolidaciji novih večstrankarskih sistemov v Srednji in Vzhodni Evropi je EPP s spremembo statuta omogočila postopno vključitev strank iz držav, ki so postale kandidatke za vstop v EU. Kot opazovalke so bile lahko sprejete stranke iz držav, ki so vložile prošnjo za članstvo v EU ali z EU podpisale stabilizacijsko-pridružitveni sporazum, nekatere stranke pa so s pridruženim članstvom dobile tudi omejeno pravico glasovanja na kongresih EPP (5. člen statuta EPP) (Jansen 1996, 126; Jansen 2000, 477–478).

Na tej podlagi se je leta 1996 začel postopek vključevanja srednje- in vzhodnoevropskih strank v EPP s postopnim sprejemom praktično vseh članic EUCD vsaj kot strank opazovalk. Glede na to, da sta bila seznama strank članic obeh organizacij vse bolj podobna, je dokončna združitev EUCD z EPP spet postala aktualna. Novembra 1998 sta obe organizaciji v Madridu potrdili, da so merila za združitev izpolnjena, kongres EPP februarja 1999 pa je končno sprejel spremembe statuta in po 23 letih soobstoja obeh organizacij sprejel odločitev o integraciji EUCD v EPP (von Gehlen 2005, 121–123).

3.6 Prizadevanja za večino v Evropskem parlamentu

Evropska ljudska stranka se je na širitev Evropske unije pripravljala s strateškima ciljema zastopanosti v vseh novih državah članicah ter zagotovitve čim večjega števila predstavnikov iz teh držav v poslanski skupini v Evropskem parlamentu. V obdobju pred vključitvijo evropskih poslancev iz Srednje in Vzhodne Evrope v poslansko skupino EPP-ED maja 2004 in novimi volitvami junija 2004 so potencial za okrepitev poslanskih vrst ponujali le nacionalni strankarski sistemi tedanjih 15 držav članic EU.

Potem ko se je EPP po širitvi Evropske skupnosti v osemdesetih letih odpovedala konceptu izključno krščanske stranke, si je predvsem nemška CDU prizadevala za izpolnitev njenega izvirnega načrta o tem, da bi konservativne stranke prek članstva v poslanski skupini vključili tudi v EPP in s tem to evropsko stranko okrepili kot „anti-socialistični blok“. Ta projekt je povsem slučajno dobil nov zagon prav ob zlomu komunizma v Vzhodni Evropi, saj so po evropskih volitvah leta 1989 britanski in danski konservativci v pogovorih z EPP izrazili željo po pristopu k njeni poslanski skupini. Toda usmeritev evropske politike tedanje britanske premierke Thatcherjeve je bila za večino poslancev EPP nezdružljiva s članstvom Britancev v njihovih vrstah, tako da so se ob koncu osemdesetih let uspeli dogovoriti le o vzpostavitvi stalnega dialoga. Da bi presegli delitve, sta poslanska skupina Evropske ljudske stranke in poslanska skupina Evropskih demokratov, ki so jo sestavljali konservativci, oblikovali usklajevalni odbor, ki je določil programske skupne točke, na tej podlagi pa so maja 1992 britanski in danski poslanci postali pridruženi člani poslanske skupine EPP. Podlaga za zблиžanje različnih političnih usmeritev na desni sredini je bil sklep konference voditeljev strank aprila 1991, v katerem so zapisali, da naj bi Evropska ljudska stranka v prihodnosti sodelovala s tistimi ljudskimi strankami, ki se v svojih državah zavzemajo za podoben družbeni model in ki imajo na področju evropske politike enake cilje tesnejšega sodelovanja kot EPP, pod pogojem, da te stranke sprejemajo načela in programske temelje EPP. Slednji so ostali tudi po sprejemu konservativne španske stranke PP leta 1991 ostali nespremenjeni, tako da se je EPP še naprej opredeljevala kot krščansko-demokratska stranka, ki temelji na krščanskih vrednotah z federalističnimi cilji, kar zadeva evropsko politiko (Johansson 1997, 77–92; Schmuck 1997, 158).

Pred povečanjem števila članic si je EPP pred evropskimi volitvami leta 1994 zastavila za cilj oblikovati najmočnejšo poslansko skupino v Evropskem parlamentu. Čeprav se je njeno število mandatov skupaj z britanskimi in danskimi konservativci ter francoskimi liberalci povečalo na 157, so socialdemokrati ponovno dobili največ poslancev. Na podlagi pozitivnih izkušenj iz prejšnjega mandata so poslanci EPP obnovili sodelovanje v okviru poslanske skupine s svojimi britanskimi, danskimi in francoskimi kolegi. Kot posledica še enega poraza si je EPP s ciljem doseči večino v Evropskem parlamentu vendarle začela bolj intenzivno prizadevati za pridobitev novih strank članic. Potem ko je širitev EU na sever in jug že povzročila spremembe v razmerju moči, so videli potencial predvsem v razdrobljenem taboru francoskih konservativcev, pri strankah naslednicah italijanske DC in v državah, ki so se EU pridružile leta 1995. Tega leta se je število članic s 13 povečalo na 20, ko je EPP v svoje članstvo sprejela CCD in CDU iz Italije, KF iz Danske, KD in Moderaterna iz Švedske, Kokoomus iz Finske ter ÖVP iz Avstrije, večinoma konservativne stranke. Čeprav so nove članice sprejele vse programske temelje EPP, pa je praksa kmalu pokazala, da je na ideološkem področju prišlo do sprememb usmeritev stranke, saj se je odvrnila od koncepta „države blaginje“ in je vse močnejše zahtevala odpravo obstoječih tržnih omejitev. Ta tržno usmerjena politika je izhajala iz nove večine, ki so jo v okviru EPP oblikovale nemški CDU/CSU, ljudske stranke in skandinavski konservativci. Potem ko je poslanska skupina leta 1998 v svoje vrste sprejela tudi evropske poslance stranke FI iz Italije, tako da je število njenih članov naraslo na 200, so se povečale tudi možnosti, da bi bila stranka v naslednjem mandatu Evropskega parlamenta končno najmočnejša. Strategija doseganja večine se je na volitvah junija 1999 izkazala za uspešno, tako da je EPP skupaj z Evropskimi demokrati z 233 sedeži prvič oblikovala najmočnejšo poslansko skupino, ki si je nadela ime „Skupina Evropske ljudske stranke (krščanski demokrati) in Evropskih demokratov“ (EPP-ED) (Wagner 1998, 282).

Dolgoročno sodelovanje strank članic EPP in EDU v skupni poslanski skupini v Evropskem parlamentu je vplivalo tudi na zблиžanje obeh strankarskih združenj. V času njune ustanovitve v sedemdesetih letih 20. stoletja je bilo mogoče ločene naloge EPP in EDU zlahka razlikovati, saj si je EPP prizadevala za sodelovanje med krščanskimi demokrati s poudarkom na vprašanjih, ki so zadevala Evropsko skupnost, EDU pa je omogočala sodelovanje na evropski ravni v okviru širšega ideološkega okvira, torej med krščanskimi demokrati, konservativci in sorodnimi strankami. Že v devetdesetih letih je prišlo do številnih pobud, katerih namen je bil, da bi se izognili podvajanju dejavnosti

EDU, EUCD in EPP, vendar so bile takrat organizacije še preveč oddaljene ena od druge, da bi lahko izvedle strukturne reforme (Jansen 1996, 165–167).

Prvi korak k postopni združitvi so sprejeli s skupnim dogovorom predsedstev EPP in EDU septembra 1998, ko so se dogovorili za cilj vzpostavitve enotne evropske organizacije na sredini oz. desni sredini. Najprej so predlagali združitev poslanskih skupin v vseh evropskih parlamentarnih telesih ter uvedbo skupnih delovnih skupin, konferenc ter misij EPP in EDU. Prav tako naj bi združili mladinske, ženske in seniorske organizacije ter organizacije gospodarstvenikov. Na konferenci septembra 1999 v Berlinu so strankarski voditelji EDU odločili, da naj bi poleg skupnih delovnih odborov EPP/EDU v največji možni meri sodelovali tudi organi odločanja obeh organizacij. Sprejeli so sklep o tem, da šteje EDU Evropsko ljudsko stranko za svoj sestavni del, kar je v praksi pomenilo, da je lahko EPP svoje stranke članice zastopala tudi v okviru EDU. To je imelo – enako kot prej z EUCD – kot prvi korak za posledico vključitev sekretariata EDU, ki je bil prej na Dunaju, v sekretariat EPP v Bruslju. Konferenca voditeljev strank EDU in kongres EPP sta nato januarja 2001 v Berlinu sprejela odločitev o skupnem delovnem programu in vzpostavila delovne odbore EPP/EDU za evropsko politiko, zunanjo in varnostno politiko, ekonomsko in socialno politiko, politične kampanje ter širitev, pa tudi Panevropski forum in Demokratično iniciativo za Zahodni Balkan. EDU se je dokončno vključila oz. „raztopila“ v EPP leta 2002, samo nominalno pa še obstaja kot regionalna zveza Mednarodne demokratske Unije (IDU) (Wintoniak 2006, 175–177; Kremer 2009).

Potem ko se je EPP v devetdesetih letih večinoma razširila na vse mogoče potencialne članice, je na začetku novega tisočletja v svoje vrste od pomembnejših strank sprejela še francosko gaullistično stranko RPR (danes je to vladajoča UMP) in italijansko FI (danes je to vladajoči PdL). Pristop desetih novih držav k EU leta 2004 ter tri leta pozneje še Bolgarije in Romunije je združil oba velika projekta Evropske ljudske stranke, ki si jih je zastavila v prejšnjem desetletju. Tudi postopna integracija EUCD in EDU, ki sta bili vse do konca devetdesetih let samostojni organizaciji, v EPP ni bila le posledica zgodovinskega razvoja, ampak odraz politične volje in pripravljenosti za prevzem odgovornosti za vodenje Evropske unije. Poslanska skupina EPP-ED je maja 2003 66 novih članov iz držav pristopnic najprej sprejela medse kot opazovalce, leto zatem pa kot polnopravne člane. Od 199 novih poslancev se jih je večina pridružila poslanski skupini EPP-ED, njihove nacionalne stranke pa so postale tudi polnopravne članice Evropske ljudske stranke, ki je tako tudi v razširjeni EU oblikovala najmočnejšo

poslansko skupino. Po volitvah junija 2004 je poslanska skupina EPP-ED štela 268 od 732 članov, po pristopu Bolgarije in Romunije leta 2007 pa 288 od 785 članov oz. 37 odstotkov poslancev in je bila kot edina od sedmih poslanskih skupin zastopana v vseh 27 državah članicah EU.

Zadnje volitve v Evropski parlament junija 2009, ki so bile izvedene še pred uveljavitvijo Lizbonske pogodbe, so ponovno potrdile uspeh povezovalne politike Evropske ljudske stranke. Kljub odhodu britanskih in čeških konservativcev, ki niso bili del EPP in so prej predstavljali del poslanske skupine z nazivom „Evropski demokrati“, je poslanska skupina EPP tudi v novi številčno zmanjšani sestavi Evropskega parlamenta s precejšnjo prednostjo ohranila položaj najmočnejše poslanske skupine. Poslanska skupina EPP v sedanjem mandatu Evropskega parlamenta šteje 265 poslancev od skupno 736 poslanskih mest oz. 36 odstotkov poslancev (po uveljavitvi določil Lizbonske pogodbe predvidoma 272 od 754 poslanskih mest), z izjemo Velike Britanije pa je zastopana v vseh državah članicah EU. Stranke članice EPP so na volitvah v Evropski parlament osvojile relativno večino predstavnikov kar v 18 državah članicah EU.

3.7 Razvojne stopnje Evropske ljudske stranke

Zgodovinski pregled razvoja EPP nam omogoča, da pogledamo, kakšen vpliv je imelo povezovanje desno-sredinskih strank na evropske integracije. Pri poglobljenem pogledu na več kot osem desetletij sodelovanja med evropskimi strankami krščansko-demokratske in sorodne usmeritve je jasno razviden stalen razvoj takšnega integriranja, ki se nadaljuje tudi danes. V okviru EPP je utrjevanje organiziranosti ter notranjih struktur in postopkov omogočilo doseganje političnih ciljev te transnacionalne evropske stranke. Potem ko so Sturzo, de Gasperi in Adenauer pred drugo svetovno vojno in po njej svoje nacionalne stranke privedli do dialoga na evropski ravni, so njihovi nasledniki organizacijo NEI z ustanovitvijo EUCD pripeljali iz začasne krize in naposled leta 1976 ustanovili Evropsko ljudsko stranko. Ideološko ozadje je vse do takrat večinoma zagotavljal politični katolicizem, saj prej nemški krščansko-demokratski stranki nista uspeli prevladati z zamisljivo o „anti-socialistični“ evropski stranki ob sodelovanju konservativcev, med katerimi so bile večinoma stranke iz protestantskih držav (Kaiser 2007, 188-189).

EPP je bila v svojih začetnih letih, torej v sedemdesetih letih 20. stoletja, glede na svoje članice večinoma programsko usmerjena stranka, ki je uspela povezovati kar največji del slojev družbe. Predhodnice EPP so, podobno kot nacionalne stranke, nastale iz poslanske skupine krščanskih demokratov v parlamentarnih skupščinah evropskih integracij. Skupaj z drugimi političnimi gibanji, ki so bila organizirana na evropski ravni, so si prizadevale za neposredne volitve v Evropski parlament. Za EPP in njene predhodnice je značilna tudi funkcija zastopanja različnih interesov, kar je zgodovinsko izhajalo še iz nacionalnih strank, organiziranih pred prvo svetovno vojno. Uvedba neposrednih volitev v Evropski parlament je na evropski ravni privedla do tega, da stranke bistva svojega delovanja niso več videle zgolj v zastopanosti, temveč predvsem v uveljavitvi svojih interesov. Čeprav so takrat omejena pooblastila Evropskega parlamenta znižala raven tekmovalnosti med transnacionalnimi evropskimi strankarskimi strukturami, pa je število poslanskih sedežev v Evropskem parlamentu za stranke postajalo vse pomembnejše. Evropski parlament sicer z neposrednimi volitvami ni takoj dobil kakšnih dodatnih pristojnosti, vendar pa sta večja prepoznavnost in okrepljen pomen v javnem mnenju pripomogla k temu, da so njegove zahteve v tej smeri uživale večjo podporo.

Takšno stanje je Evropsko ljudsko stranko na začetku osemdesetih let postavljalo v položaj, ko zaradi homogene ideološke usmerjenosti svojih članic ni bila zmožna oblikovati najmočnejše poslanske skupine. To vprašanje, namreč zagotovitev relativne večine v Evropskem parlamentu, je ob postopnem preoblikovanju te skupščine v zakonodajni organ Evropske unije pridobilo na pomenu. Na evropski ravni se je začel oblikovati strankarski sistem, kjer je samo širše zastavljena in ideološko manj homogena stranka, torej „ljudska stranka“, ki bi uspela pokriti čim večji del politično-strankarskega prostora in ki bi svoje politične cilje uspešno predstavljala volivcem, omogočala največjo možno stopnjo uveljavitve političnih ciljev. Tako je bila usmeritev uveljavljanja političnih ciljev „federacije krščansko-demokratskih strank Evropske skupnosti“ jasna že z odločitvijo za „ljudsko stranko“ oz. za ime Evropska ljudska stranka. Glavni cilj je postalo prizadevanje za doseganje politične večine, kar je pomenilo, da so ideološki vidiki, ki so pol stoletja prevladovali, prešli v ozadje, saj je postal pomembnejši dejavnik moči, kar je pomenilo, da se je ponovno razživela razprava o tem, kakšna naj bi bila ideološka usmeritev EPP, pokazalo pa se je tudi, katera stran bo dolgoročno prevladala (Neumann 1995, 613).

Če pogledamo nazaj, lahko za osemdeseta leta 20. stoletja rečemo, da sta širitev evropskih integracij in sprejem strank, ki niso imele krščansko-demokratskega izvora, prispevala k novi usmeritvi EPP. Eden od razlogov za širitev na stranke, ki niso imele krščanske politične tradicije, je dejstvo, da so imele tovrstne stranke politične programe, ki so bili popolnoma skladni s programom EPP, vendar pa je to zahtevalo odmik od dotedanjega vztrajanja na „krščanski“ EPP. Slednja bi nekaj časa sicer lahko vztrajala brez novih strank članic, vendar pa bi bila težko verodostojna kot vseevropska stranka, če ne bi imela članic v skandinavskih državah, v Avstriji in na iberskem polotoku, v Italiji pa bi imela za članice le manj pomembne in manj vplivne stranke. Ne nazadnje pa je k širitvi EPP prispeval tudi cilj doseganja večine v Evropskem parlamentu, ki je postal še pomembnejši s širitvijo pristojnosti parlamenta v Evropski skupnosti in z Maastrichtsko pogodbo.

V devetdesetih letih 20. stoletja se je v okviru EPP nekoliko okrepil vpliv nemških strank CDU/CSU, ki sta kot edini od večjih ustanovnih strank članic prevladovali v svoji državi, medtem ko je bila nekoč mogočna italijanska DC razdrobljena na več manjših strank, njeno mesto pa je nato prevzela FI (danes vladajoči PdL), podobno kot v Franciji, ki je danes zastopana z močno UMP, naslednico različnih gaullističnih strank. Nemški stranki sta s svojo stalno prisotnostjo večkrat uspeli svoje predstavnike izvoliti na vidne funkcije v EU. Treba je omeniti tudi špansko PP, ki je postala članica EPP šele 15 let po ustanovitvi slednje, a ima približno enako težo kot njeni francoski ali italijanski sorodni stranki. Dejstvo je, da so konservativne stranke, naslednice krščansko-demokratskih strank, skupaj z ljudskimi strankami v zadnjih letih prevesile ideološko ravnotežje v bolj konservativno smer. Povzamemo lahko, da je EPP s povezavo najmočnejših moči na desno-sredinskem političnem prostoru v vseh državah, najprej evropske petnajsterice in danes v 27 državah članicah EU, s tem postala resnična evropska „ljudska stranka“ (von Gehlen 2005, 127–128; Wintoniak 2006, 173).

Zgodovinski razvoj EPP tako nakazuje priložnosti, pa tudi tveganja. Dejstvo, da se EPP v prvi vrsti osredotoča na države članice EU, ji daje veliko legitimnost v okviru EU. Tudi to, da Evropska ljudska stranka kot edina od evropskih transnacionalnih strankarskih povezav vztraja pri svojem izvornem imenu, priča o tem, da je njena strankarska struktura uspešno utrjena. Po drugi strani obstaja resna nevarnost, da bi v okviru EPP glede na število poslancev v Evropskem parlamentu prevladovalo le nekaj najmočnejših strank iz držav Zahodne Evrope, zato bo v prihodnosti pomembno še

naprej zagotavljati proporcionalno zastopanost strank članic in njihovih političnih usmeritev tako v organih EPP kot v njenem programu.

4 STRUKTURA IN DELOVANJE EVROPSKE LJUDSKE STRANKE

Glede na zgodovinski razvoj Evropske ljudske stranke iz krščansko-demokratske poslanske skupine v parlamentarni skupščini Evropske skupnosti za premog in jeklo in iz Evropske unije krščanskih demokratov (EUCD) se lahko vprašamo, kako je bila ta evropska stranka pravno-formalno ustanovljena, kakšni so njena struktura in njeni interni postopki, kakšna je pravna podlaga za njeno delovanje in kakšne so povezave EPP kot evropske transnacionalne stranke z drugimi mednarodnimi strukturami.

Evropska ljudska stranka je svojo strukturo članstva učinkovito prilagodila prav ob širitvi Evropske unije na srednje- in vzhodnoevropske države. V tem pogledu je še posebej pomembno dejstvo, da se je EPP glede organiziranosti strukture članstva v veliki meri zgledovala po organiziranosti Evropske unije. EPP je imela kot edina transnacionalna strankarska struktura že od svoje ustanovitve naprej sekretariat zunaj Evropskega parlamenta, zato je bila vedno dokaj neodvisna od svoje poslanske skupine v Evropskem parlamentu, neodvisno pa je bilo tudi financiranje stranke. V organizacijski sestavi Evropske ljudske stranke so se na podlagi evropskih organizacij različnih skupin prebivalstva oz. interesnih skupin oblikovala različna združenja in zveze, ki zastopajo posamezne skupine članstva v okviru EPP.

4.1 Normativna podlaga za delovanje Evropske ljudske stranke

Enako kot nacionalne stranke v državah članicah EU tudi Evropska ljudska stranka temelji na pravni podlagi. Na kongresu EPP kot najvišjem organu stranke so 10. decembra 2009 sprejeli trenutno veljavni posodobljeni statut stranke, k znotrajstrankarskim pravnim predpisom pa štejemo še poslovnik in finančni pravilnik.

Zgodovinska kontinuiteta krščansko-demokratskih strankarskih združenj se je odražala tudi v normativnem postopku ustanovitve EPP, saj so že prvo različico statuta 29. aprila 1976 sprejeli na usklajevalnem sestanku, ne pa na kongresu oz. tovrstnem zasedanju sodelujočih strank. Na tej podlagi je 11 strank na ustanovni seji političnega biroja 8. julija 1976 potrdilo ustanovitev Evropske ljudske stranke, ne da bi jim bilo treba sprejeti spremenjen statut. Tako so nov statut sprejeli šele na 2. kongresu EPP 23. februarja

1979, ki ga je nato nadomestil statut, sprejet na 8. kongresu EPP 16. novembra 1990 v Dublinu. Danes veljavni statut EPP, ki je usklajen z evropsko in belgijsko zakonodajo o mednarodnih neprofitnih združenjih, je bil sprejet na 17. kongresu EPP 31. marca 2006 v Rimu, v zdaj veljavni različici pa je bil dokončno dopolnjen na 19. kongresu EPP 10. decembra 2009 v Bonnu. Ustanovitev Evropske ljudske stranke je torej pravno izhajala iz njenih organizacij predhodnic in je bila izvedena na osnovi sklepa njenih strank članic (Jansen 2000, 470).

Statut Evropske ljudske stranke je razdeljen na 27 členov. Po preambuli so določeni ime in sedež ter naloge in cilji EPP (1. – 3. člen). V nadaljevanju se statut posveča različnim oblikam članstva – navadne in pridružene stranke članice in individualni člani (5. člen) ter članice opazovalke (6. člen). V 7. členu je govora o članarini, v 8. členu o registru članstva, v 9. členu pa o izstopu, suspenzu ali izključitvi iz članstva. Naslednji členi opisujejo delo in naloge organov EPP – predsedstva (11. – 14. člen), politične skupščine (15. – 17. člen), kongresa (18. člen) in generalnega sekretarja (19. člen). V 21. členu je govora o spremembah statuta, v 23. – 25. členu o nadzoru finančnega poslovanja, v 26. členu o možnosti razpustitve stranke, v 27. členu pa o poslovníku stranke, ki ureja notranja in finančna vprašanja, ki niso podrobno opredeljena s statutom (EPP 2009b).

Statut EPP glede svoje strukture in poglavij večinoma posnema statute nacionalnih strank članic, usklajen pa je z evropsko in belgijsko zakonodajo o neprofitnih združenjih. Evropska ljudska stranka v svojem statutu izrecno poudarja svoje članstvo v Mednarodni centristični oz. krščansko-demokratski internacionali (Centrist Democrat International; CDI), ki se tudi sama sklicuje na nasledstvo predhodnic EPP, in v Mednarodni demokratski uniji (International Democrat Union; IDU). Tesno povezanost med EPP in CDI kaže tudi dejstvo, da je sedež sekretariata CDI v stavbi EPP v Bruslju, evropski predstavniki pa imajo tradicionalno pomembna mesta v organizaciji.

4.2 Vrste članstva

Razlikovanje v okviru EPP med različnimi oblikami članstva je prilagojeno temu, da je strankino področje delovanja v prvi vrsti Evropska unija. V statutu EPP je po analogiji z razlikovanjem v okviru Evropske unije med državami članicami, državami kandidatkami za članstvo in državami s stabilizacijsko-pridružitvenim sporazumom opredeljen status polnopravne stranke članice, pridružene članice in opazovalke, čeprav status pridružene stranke članice ne pomeni povsem enakega položaja, kakršnega imajo

države kandidatke za članstvo v EU. Polnopravna članica Evropske ljudske stranke lahko postane vsaka stranka krščansko-demokratske ali sorodne usmeritve, ki deluje v okviru Evropske unije, ki se strinja s političnim programom EPP ter sprejema njen statut in poslovnik. To, da statut izrecno omenja krščansko-demokratsko usmeritev, odraža nekdanjo ožjo ideološko orientacijo, ki se ji je stranka odpovedala šele v sredini devetdesetih let.

Potem ko je EPP leta 1976 ustanovilo enajst strank iz šestih držav podpisnic Rimske pogodbe ter Irske, je strankarsko združenje vzporedno s širitvijo evropskih integracij postopno sprejelo stranke iz 14 od nekdanjih 15 držav članic, po zadnjih širitvah pa 26 od sedanjih 27 držav članic. Kot edina od držav EU tudi danes med članstvom ni zastopana Velika Britanija, saj so bili tamkajšnji konservativci z Evropsko ljudsko stranko dolga leta povezani zgolj prek skupne poslanske skupine v Evropskem parlamentu, v kateri so bili od leta 1992 pridruženi člani, od leta 1999 do 2009 pa so pripadali samostojni sekciji poslanske skupine EPP-ED z nazivom „Evropski demokrati“, kjer pa je povezava ostajala izjemno ohlapna. Po volitvah v Evropski parlament leta 2009 so Britanci sodelovanje z EPP enostransko prekinili in z nekaterimi strankami zaveznicami ustanovili novo poslansko skupino pod imenom Evropski konservativci in reformisti (European Conservatives and Reformists; ECR).

Za sprejemanje novih strank v članstvo EPP je pristojna politična skupščina, ki lahko v skladu s statutom EPP status članice podeli tudi katerikoli stranki krščansko-demokratske ali sorodne usmeritve, ki deluje zunaj Evropske unije, v državah, ki so vložile kandidaturo za vstop v Evropsko unijo ali v državah članicah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki se strinjajo s cilji EPP, političnim programom združenja ter sprejemajo njegov statut in poslovnik. Takšne stranke imajo po statutu status „pridružene članice“ in ne sodelujejo pri odločitvah, povezanih s politiko in strukturo Evropske unije ali njenega institucionalnega sistema. Če država, v kateri ima ta pridružena članica sedež, naknadno vstopi v Evropsko unijo, pridružena članica z datumom vstopa njene države v EU načeloma avtomatsko postane polnopravna članica. Tako je bilo na primer s strankami iz 10 novih držav članic EU pred velikim valom širitve, do katerega je prišlo maja 2004. Podoben status imajo trenutno norveški konservativci (Høyre) kot priznanje za njihova prizadevanja za pridružitvev Norveške EU ter švicarska CVP, hrvaški stranki HDZ in HSS ter srbski stranki DSS in G17 Plus (Kremer 2009).

Politična skupščina EPP lahko na predlog predsedstva EPP strankam, ki so po vrednotah blizu Evropski ljudski stranki, iz držav članic Evropske unije, držav kandidatke za članstvo v EU ali držav članic Sveta Evrope podeli status članice opazovalke. Tak status imajo trenutno večinoma stranke iz jugovzhodnoevropskih in vzhodnoevropskih držav, med njimi pa so tudi stranke iz Južne Tirolske, Norveške, San Marina in Finske. Oznaka stranke opazovalke ustrezno označuje pravice strank s takšnim statusom, saj so njihovi predsedujoči ali generalni sekretarji vabljeni na zasedanja predsedstva EPP, njihovi delegati pa na kongrese EPP in zasedanja politične skupščine EPP (Welle 2000, 552).

Tip pridruženega članstva poleg omenjenih nacionalnih strank velja tudi za združenja in zveze EPP, za katera so pogoji za priznanje s strani predsedstva EPP, da nacionalne sekcije teh združenj obstajajo v vsaj polovici držav članic EU, da združenja delujejo na podlagi statuta, v katerem so določene njihove odgovornosti in pooblastila, ter da so dejavnosti združenja skladne s programom EPP. Ob pristopu stranke članice v članstvo EPP tako načeloma tudi združenja, ki so sestavni del takšne stranke, postanejo člani združenja EPP, v primeru izključitve ali prenehanja članstva stranke članice v EPP pa preneha tudi članstvo takšnemu združenju, ki deluje v okviru posamezne nacionalne stranke. Treba je omeniti, da imajo združenja v okviru EPP enako glasovalno pravico kot pridružene članice. Poleg tega so vsi člani poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, ki so izvoljeni na kandidatni listi stranke članice EPP, tako imenovani „ex officio“ člani oz. individualni člani EPP. Tudi člani poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, ki niso člani stranke članice, lahko na predlog predsedstva EPP z odločitvijo politične skupščine postanejo individualni člani. Pravne osebe (torej stranke in združenja), ki so kandidatke za članstvo v EPP, morajo v prošnji za članstvo navesti fizično osebo, ki naj bi jih zastopala v okviru EPP.

4.3 Organi Evropske ljudske stranke in njihovi postopki odločanja

Evropska ljudska stranka ima naslednje organe: kongres, predsedstvo in politično skupščino.

4.3.1 Kongres EPP

Kongres ima v skladu s statutom EPP naslednje pristojnosti: sprejema politični program EPP, sprejema spremembe statuta, voli predsednika, podpredsednike, generalnega

sekretarja in blagajnika ter odloča o morebitni razpustitvi stranke (18. člen statuta EPP). Sestava in delovanje kongresa sta določena v poslovniku EPP, v skladu s katerim so člani kongresa EPP člani predsedstva EPP, predsedniki polnopravnih strank članic, pridruženih članic in združenj EPP, delegati, imenovani s strani polnopravnih strank članic, pridruženih članic in združenj EPP, šefi držav in vlad držav članic EU, ki so člani polnopravnih strank članic, predsedujoči Svetu Evrope, če prihaja iz vrst polnopravne stranke članice EPP, individualni člani EPP v skladu s 5. členom statuta EPP, člani Evropske komisije, če prihajajo iz vrst polnopravnih strank članic EPP, predsedniki poslanskih skupin EPP v Odboru regij ter v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope, Zahodnoevropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Zveze NATO, če prihajajo iz vrst polnopravnih ali pridruženih strank članic EPP, pa tudi delegati s strani poslanskih skupin EPP v Odboru regij ter v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope, če prihajajo iz vrst polnopravnih ali pridruženih strank članic EPP (I. člen poslovnika EPP; Jansen 1996, 188; Wahl 1996, 58).

Skupno število delegatov na kongresu EPP pred sklicem kongresa določi politična skupščina EPP. Delegati polnopravnih strank članic, pridruženih članic, združenj EPP, poslanske skupine EPP v Odboru regij ter poslanske skupine EPP v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope se povezujejo v delegacije. Polnopravne stranke članice in pridružene članice imajo tako najmanj po tri delegate, združenja EPP in poslanski skupini EPP v Odboru regij in Parlamentarni skupščini Sveta Evrope pa po šest delegatov, ki jih določijo po lastni presoji. Kot gosti so na kongres EPP vabljeni po trije predstavniki vsake stranke opazovalke v skladu s 6. členom statuta EPP, člani predsedstva poslanskih skupin EPP v Odboru regij ter v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope, Zahodnoevropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Zveze NATO, člani poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, ki niso individualni člani EPP, ter vsi nekdanji predsedniki in generalni sekretarji EPP (I. člen poslovnika EPP).

Kongres se odvija najmanj vsaka tri leta in se skliče po sklepu politične skupščine EPP, ki določi kraj, datum, dnevni red in poslovnik kongresa. Za sklic kongresa je odgovoren predsednik EPP po pooblastilu politične skupščine EPP. Slednja sprejema tudi osnutek temeljne programske kongresne resolucije. Politična skupščina EPP lahko na zahtevo poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu ali vsaj tretjine polnopravnih in pridruženih strank članic odloči o sklicu izrednega kongresa. Evropska ljudska stranka sicer poleg rednih kongresov večinoma organizira tudi izredne kongrese kot pripravo na

volitve v Evropski parlament, ki potekajo vsakih pet let in na katerih se sprejema volilni program EPP v pomoč njenim strankam članicam pri pripravi na evropske volitve (I. člen poslovnika EPP).

Kongres EPP veljavno odloča, če je prisotna večina delegatov, odločitve na kongresu pa se sprejemajo z absolutno večino glasov. Odločitve o spremembah in dopolnitvah statuta EPP, ki so podane na predlog politične skupščine EPP, se sprejemajo z navadno večino, predloge politične skupščine EPP pa se lahko zavrže oz. sprejme drugačne predloge izključno z dvotretjinsko večino glasov. V skladu s 26. členom statuta EPP lahko kongres s tričetrtinsko večino glasov delegatov odloči o razpustitvi stranke. Takšno odločanje kljub povezovanju zelo raznolikih političnih usmeritev v okviru EPP omogoča usklajeno oblikovanje programskih usmeritev stranke, ob tem pa seveda obstaja tudi nevarnost, da bi se tiste stranke članice oz. tisti deli EPP, ki pogosto čutijo, da so preglasovani oz. da se njihove usmeritve ne upoštevajo, odvrnili od delovanja v okviru stranke.

Povezovanje v delegacije odraža oblikovanje različnih središč moči v okviru Evropske ljudske stranke, pri čemer si zlasti večje stranke članice s povezavo svojih delegatov zagotavljajo izdatnejši vpliv. Značilnosti kongresov EPP tako spominjajo na nacionalne kongrese večjih evropskih strank, kjer delegati prihajajo iz različnih lokalnih oz. regionalnih strankarskih odborov. Vpliv kongresov EPP se jasno odraža v 3. členu statuta EPP, s katerim je določeno, da stranke članice EPP v okviru svojih nacionalnih politik podpirajo stališča, ki jih EPP sprejme v kontekstu Evropske unije. Določbe glede sestave kongresa, imenovanja delegatov, pristojnosti pri odločanju in postopkov odločanja sledijo demokratičnim vzorcem, ki jih poznamo pri nacionalnih strankah v posameznih državah. Ker kongres EPP ne more niti sam izvajati niti nadzorovati stalnih vsakodnevnih dejavnosti EPP, saj se ne sestaja dovolj pogosto ter tudi odloča zgolj o političnih smernicah in o izvoljenih članih predsedstva EPP, so takšne naloge v skladu s statutom EPP prepuščene prav predsedstvu EPP in politični skupščini EPP, ki skrbita za stalno izmenjavo mnenj med članicami EPP in sta zadolžena za stalno politično aktivnost EPP na evropskem družbenopolitičnem prizorišču.

4.3.2 Predsedstvo EPP

Predsedstvo EPP je izvršilni organ EPP, sestavljajo pa ga: predsednik EPP, predsednik Evropske komisije, predsednik Evropskega sveta, Visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko ter predsednik Evropskega parlamenta (slednji štirje pod

pogojem, da so člansko povezani z EPP), vodja poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, častni predsedniki EPP, deset podpredsednikov EPP, blagajnik EPP ter generalni sekretar EPP (11. člen statuta EPP).

Z izjemo častnih predsednikov EPP, ki jih imenuje politična skupščina EPP, ter predsednika Evropske komisije, predsednika Evropskega sveta, Visokega predstavnika EU za zunanje zadeve in varnostno politiko in predsednika Evropskega parlamenta, ki so „ex officio“ člani predsedstva EPP, druge člane predsedstva izvoli kongres EPP s tajnim glasovanjem za triletni mandat, število zaporednih mandatov v predsedstvu pa ni omejeno. Predsednik EPP po svoji izvolitvi na kongresu EPP v izvolitev predlaga generalnega sekretarja, ki mora prihajati iz vrst polnopravnih ali pridruženih strank članic EPP. Politična skupščina EPP lahko v primeru izpraznitve mesta v predsedstvu izvoli nadomestnega člana, katerega imenovanje se potrdi na naslednjem kongresu EPP (11. člen statuta EPP).

Na predlog predsednika EPP se lahko zasedanj predsedstva udeležujejo tudi člani Evropske komisije iz vrst strank članic EPP ter predsedniki poslanskih skupin EPP v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope, Zahodnoevropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Zveze NATO ter v Odboru regij. Zasedanja predsedstva se zmeraj udeležujejo tudi namestniki generalnega sekretarja EPP in generalni sekretar poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu (11. člen statuta EPP).

Če predsednik EPP ne more izvajati svojih pooblastil, lahko v ta namen pooblasti enega od podpredsednikov EPP. Predsedstvo EPP v skladu z zakoni ter statutom in poslovníkom EPP med drugim zagotavlja izvajanje odločitev politične skupščine EPP, pripravlja letna poročila in proračun stranke, zagotavlja stalno politično dejavnost stranke, nadzoruje delo generalnega sekretariata EPP, še posebej, kar zadeva upravljanje s finančnimi sredstvi, ter v javnosti predstavlja stališča EPP v skladu s političnim programom stranke in na podlagi odločitev politične skupščine EPP (12. člen statuta EPP). Člani predsedstva EPP se na povabilo predsednika EPP srečujejo vsaj osemkrat letno (13. člen statuta EPP).

Kar zadeva njegove člane, njihovo izvolitev in pristojnosti, lahko predsedstvo EPP primerjamo z izvršilnim odborom nacionalnih političnih strank. V bistvu vsak posamezni član nacionalne politične stranke zelo posredno vpliva na sestavo vodstva Evropske ljudske stranke, saj sam voli svoje predstavnike na lokalni in regionalni politični ravni, njihovi delegati volijo vodstva strank na nacionalni ravni, delegati

slednjih pa prek kongresa EPP člane predsedstva EPP, tako da bi lahko rekli, da so slednji vrh hierarhije evropskega desno-sredinskega političnega prostora. Dejstvo, da je pomen tega organa v primerjavi z nacionalnimi vodstvenimi organi političnih strank dokaj omejen, ne izhaja iz statutarnih pristojnosti, ampak večinoma iz samih institucionalnih okvirov, saj ima EPP v primerjavi z nacionalnimi političnimi strankami precej manj finančnih sredstev in drugih možnosti zagotavljanja političnega vpliva, še posebej na poslansko skupino EPP (Jansen 1996, 192–193).

4.3.3 Politična skupščina EPP

Politična skupščina je strateški organ Evropske ljudske stranke. Sestavljajo jo „ex officio“ člani in delegirani člani. „Ex officio“ člani so člani predsedstva EPP, člani predsedstva poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, predsedniki ali pooblaščen zastopniki polnopravnih ali pridruženih strank članic EPP ter združenj EPP, vodje nacionalnih delegacij strank članic v okviru poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, člani predsedstva Evropskega parlamenta, člani Evropske komisije in člani predsedstva Odbora regij, če prihajajo iz vrst polnopravnih strank članic EPP, ter predsedniki poslanskih skupin EPP v Odboru regij ter v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope, Zahodnoevropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Zveze NATO, če prihajajo iz vrst polnopravnih ali pridruženih strank članic EPP. Mandat omenjenih članov politične skupščine se konča, ko preneha mandat, ki jim je omogočil, da postanejo člani politične skupščine. Delegirani člani so predstavniki polnopravnih in pridruženih strank članic EPP, ki imenujejo svoje delegate vključno z ustreznim številom nadomestnih članov. Število delegatov in glasovalne pravice polnopravnih strank članic se določijo proporcionalno glede na število članstva, ki ga imajo stranke, in njihov volilni uspeh. Število delegatov in glasovalne pravice pridruženih strank članic določi predsedstvo EPP. Sestavo politične skupščine z izračunom določi generalni sekretar EPP na začetku mandata Evropskega parlamenta in spet ob preteku polovice mandata Evropskega parlamenta, takšen izračun pa nato potrdi politična skupščina EPP. Člani politične skupščine EPP brez glasovalnih pravic so poleg tega še namestniki generalnega sekretarja EPP, generalni sekretar poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, generalni sekretarji poslanskih skupin EPP v Odboru regij in v parlamentarnih skupščinah Sveta Evrope, Zahodnoevropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Zveze NATO ter po dva delegata vsake od strank opazovalk (15. člen statuta EPP). Ker predsedniki in delegati evropskih

strank članic redno izkoriščajo svojo pravico udeležbe na srečanjih politične skupščine EPP, lahko takšna srečanja združujejo tudi več sto delegatov, zato bi jih le stežka lahko primerjali s sestanki izvršilnih organov nacionalnih političnih strank (Jansen 1996, 190). Politična skupščina EPP ima v skladu z zakoni ter statutom in poslovnikom EPP med drugim naslednje pristojnosti: zagotavlja enotnost delovanja EPP in vpliva na izvajanje evropske politike v duhu programa EPP, na predlog predsedstva EPP voli namestnika oz. namestnike generalnega sekretarja EPP, spodbuja in vzpostavlja sistematične odnose med nacionalnimi poslanskimi skupinami in strankami članicami v sodelovanju s poslansko skupino EPP v Evropskem parlamentu, sprejema letno finančno poročilo in proračun stranke, odloča o prošnjah za članstvo in prošnjah za priznanje statusa združenja EPP, odloča o izključitvi iz članstva in odvzemu statusa združenja EPP, odloča o višini letnih prispevkov, ki jih plačujejo stranke članice, oblikuje priporočila kongresu EPP glede sprememb statuta, sprejema poslovnik stranke, na predlog predsedstva EPP imenuje častnega predsednika oz. častne predsednike ter imenuje finančnega revizorja (16. člen statuta EPP). Politična skupščina EPP za zagotavljanje stalne politične prisotnosti na evropski ravni med kongresi stranke ter kot vsebinsko pripravo na kongrese lahko oblikuje stalne komisije in „ad hoc“ delovne skupine za preučevanje različnih vprašanj in skupaj s sekretariatom stranke usklajuje njihovo delovanje. Prav tako sprejema tudi končne osnutke programskih dokumentov, ki se sprejemajo na kongresih stranke. Naloge politične skupščine in predsedstva EPP so tako več ali manj povezane, saj oba organa skrbita za redno delo stranke med kongresi. Politična skupščina EPP med drugim lahko tudi daje priporočila poslanskim skupinam EPP glede sprejema posameznih poslancev, ki niso člani strank članic EPP (Kremer 2009).

Politična skupščina EPP se sestaja najmanj štirikrat letno. Izredno zasedanje politične skupščine se lahko skliče na zahtevo tretjine polnopravnih in pridruženih strank članic ali predsedstva poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu. Srečanja politične skupščine, ki so praviloma zaprta za javnost, se večinoma odvijajo v Bruslju. Politična skupščina EPP odločitve sprejema z večino prisotnih članov, v primeru neodločenega izida pa odloči glas predsednika EPP (17. člen statuta EPP). Način odločanja v okviru politične skupščine EPP, določen s statutom, je načeloma povzet po odločanju, ki je uveljavljeno med nacionalnimi strankami.

4.3.4 Generalni sekretar EPP

Generalni sekretar EPP, ki ga na predlog predsednika EPP izvoli kongres EPP, je zadolžen za redno delovanje organizacije vključno z zastopanjem EPP navzven. To redno delovanje med drugim zajema vodenje generalnega sekretariata EPP in izvajanje odločitev, ki jih sprejemajo organi EPP, usklajevanje sodelovanja med polnopravnimi strankami članicami, pridruženimi strankami članicami, združenji EPP in generalnim sekretariatom poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, pripravo dnevnih redov – v sodelovanju s predsednikom EPP – za sestanke organov EPP, usklajevanje sklicev sestankov, pripravo sestankov in pripravo zapisnikov, neposredno odgovornost predsedstvu EPP in politični skupščini EPP za ustrezno finančno poslovanje organizacije ter pripravo poročil o aktivnosti generalnega sekretariata in organizacijskih vprašanjih za politično skupščino EPP ob začetku vsakega leta (19. člen statuta EPP; Jansen 1996, 194).

4.3.5 Vrh EPP

Evropska ljudska stranka poleg formalnih srečanj svojih organov že vse od leta 1983 organizira neformalne vrhe EPP, ki se praviloma odvijajo večkrat letno tik pred sestanki Evropskega sveta v Bruslju. Na njih poleg vodstva stranke in vodje poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu sodelujejo predsedniki Evropske komisije, Evropskega sveta in Evropskega parlamenta, če prihajajo iz vrst stranke, ter predsedniki vlad oz. držav iz držav članic EU, ki prihajajo iz vrst EPP (teh je trenutno 14 od 27), ali predsedniki koalicijskih strank, ki ne vodijo vlad, predsedniki opozicijskih strank ter drugi vodilni evropski politiki, ki prihajajo iz vrst EPP (III. člen poslovnika EPP). Predsednik EPP lahko poleg omenjenih po lastni presoji na vrh EPP povabi tudi druge osebnosti. Ta neformalna srečanja so namenjena predvsem usklajevanju stališč pred sestanki evropskih voditeljev v okviru Evropskega sveta in obenem krepitvi povezav med omenjenimi visokimi evropskimi politiki. Pri vrhu EPP gre izključno za posvetovalni organ, zato tudi ni nikakršnih formalnih pooblastil glede funkcij ali odločanja. Namesto tega sprejemajo le skupne smernice, o katerih predsednik EPP poroča politični skupščini EPP. Zasedanja vrha EPP se odvijajo v neuradnem, osebnem in zaupnem vzdušju, ki omogoča premostitev težav, preden bi te prerasle v večje probleme. Vrh EPP ima prav zaradi dejstva, da ne pozna formalnega zastopstva, pogosto odločilno vlogo pri oblikovanju in izvajanju politike EPP, saj lahko usklajevanja med vodilnimi predstavniki iz politične družine desno-sredinskih strank

prav zaradi njihove zaupnosti in neformalnosti vodijo k skupnim političnim stališčem (Jansen 2000, 489–491; Kremer 2009).

4.4 Financiranje stranke

Delovanje evropske politične stranke seveda ni odvisno zgolj od politične volje, ampak tudi od razpoložljivih finančnih virov, brez katerih organi te stranke ne bi mogli opravljati svojih statutarnih obveznosti. Uredba o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja, ki je bila sprejeta leta 2003 in je stopila v veljavo leta 2004, je omogočila neposredno financiranje iz proračuna EU ob hkratni prepovedi obstranskih subvencij s strani poslanske skupine v Evropskem parlamentu.

V statutu EPP je določeno, da blagajnik EPP v soglasju z generalnim sekretarjem EPP pripravi osnutke proračunov stranke in finančnih poročil, ki so predloženi politični skupščini EPP v končno potrditev (24. člen statuta EPP). Generalni sekretar EPP je zadolžen za upravljanje s proračunom oz. finančnimi sredstvi stranke, pri čemer je treba povedati, da je to nalogo v zadnjih letih v praksi opravljal eden od namestnikov generalnega sekretarja. Politična skupščina EPP v prvem četrtletju vsakega leta sprejema proračun stranke, ki mora ustrezati političnim potrebam organov odločanja v stranki. Letno finančno poročilo, ki ga pripravi generalni sekretar, mora biti pred obravnavo na organih stranke predloženo finančnim revizorjem, katerih poročilo se nato pred dokončnim sprejemom proračuna in finančnega poročila posreduje članicam EPP, torej nacionalnim strankam članicam, združenjem EPP in poslanski skupini EPP v Evropskem parlamentu (Kremer 2009).

V letnih poročilih EPP so na strani prihodkov ločene članarine nacionalnih strank članic in poslanskih skupin EPP v Evropskem parlamentu in Svetu Evrope ter drugi različni prihodki, ki praviloma pomenijo sorazmerno manjše zneske. Prihodki stranke so z leti – in sorazmerno s povečevanjem števila članic – zmerno naraščali, kar velja tudi za prispevke s strani poslanske skupine v Evropskem parlamentu. Analogno glede na različne vrste članstva v EPP je v finančnem pravilniku EPP opredeljena razlika med prispevki polnopravnih strank članic, pridruženih strank članic in opazovalk. Letna članarina članic EPP je sestavljena iz osnovnega zneska na dosežen glas na zadnjih volitvah v Evropski parlament in osnovnega zneska na vsakega člana v poslanski skupini EPP v Evropskem parlamentu (XVI. člen poslovnika EPP). Politična skupščina

EPP na tej osnovi za vsako leto določi znesek članarin za vsako posamezno članico. Članice EPP morajo polovico predpisane članarine za določeno leto plačati do 30. junija, drugo polovico pa do 15. decembra za tekoče koledarsko leto. Če se teh rokov ne držijo, do plačila zaostalih članarin in morebitnih zamudnih obresti izgubijo glasovalno in volilno pravico v organih EPP ter pravico predlaganja kandidatov za različne funkcije. Ta statutarna določila se dosledno izvajajo, pri čemer se generalni sekretariat EPP zavzema za čimprejšnje plačilo, tako da na vseh zasedanjih organov predloži pregled plačil oz. zaostankov pri plačilu strank članic (Kremer 2009). Pri pregledu članarin nacionalnih strank članic po višini finančnega prispevka še posebej izstopajo tiste stranke, ki imajo glede na njihovo številčno moč v svojih državah in v poslanski skupini EPP tudi največji politični vpliv znotraj stranke: italijanski PdL, nemški CDU in CSU, španski PP, francoska UMP in poljska PO.

Prispevek poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu se v skladu s finančnim pravilnikom EPP prilagaja prispevkom nacionalnih strank članic in naj bi znašal vsaj polovico njihovega skupnega prispevka. Ker se članarine strank članic izračunavajo prav na podlagi rezultatov volitev v Evropski parlament, je povečanje števila članov v poslanski skupini EPP v Evropskem parlamentu posredno vodilo tudi k višjim prispevkom s strani poslanske skupine same in s tem k občutnemu povečanju skupnega proračuna EPP (Kremer 2009).

EPP svoje proračunske odhodke ločuje predvsem na postavke za sestanke, subvencije, publikacije in izdatke za generalni sekretariat. Med odhodki za sestanke je največ sredstev porabljenih za kongrese EPP in neformalne vrhe EPP. Subvencije so namenjene delovanju združenj EPP, ki dobivajo del sredstev v pavšalnem znesku, del pa za prijavljene projektne aktivnosti. EPP finančna sredstva v obliki subvencij namenja tudi Mednarodni centristični internacionali (CDI), kateri v bistvu kot njena regionalna članica plačuje članarino. Več kot polovico celotnih odhodkov EPP pomenijo izdatki za delo generalnega sekretariata, od katerih gre spet več kot polovica za plače zaposlenih in druge honorarje, manjši del pa za najemnino strankarskih prostorov v Bruslju. EPP precejšnja finančna sredstva namenja tudi za različne tiskane publikacije in odnose z javnostmi vključno s predstavitvijo na internetu (von Gehlen 2005, 148–152).

4.5 Združenja in zveze

Pri delovanju organov EPP in pri finančnih izdatkih stranke že omenjena združenja EPP so vključena tudi v statut (5. člen), kjer je določeno, da se lahko status „združenja člana“ v skladu s X. členom poslovnika EPP podeli kateremukoli združenju, ki se strinja s političnim programom EPP ter sprejema statut in poslovnik stranke. Različna združenja in zveze naj bi izvajala dve glavni nalogi, in sicer naj bi kot vezni člen med EPP in posamezniki – člani nacionalnih strank pomenila zastopstvo posebnih interesov in širila politiko EPP v okviru posameznih sestavnih delov nacionalnih strank članic. Da bi imelo izvajanje politike EPP skupno podlago, morajo dejavnosti in stališča združenj EPP temeljiti na veljavnem programu EPP in političnih smernicah stranke. Delegati uradno priznanih združenj EPP v skladu s statutom stranke sodelujejo na kongresih EPP ter v politični skupščini EPP (Jansen 1996, 201–202). V nadaljevanju na kratko predstavljam šest priznanih združenj v okviru Evropske ljudske stranke in njihovo interno organiziranost.

4.5.1 Mladi Evropske ljudske stranke

Tako kot ima vsaka resna nacionalna politična stranka svoj podmladek, se je v okviru „Nouvelles Equipes Internationales“ (NEI) že v petdesetih letih 20. stoletja oblikovalo evropsko združenje mladine, ki se je po ustanovitvi EPP organizacijsko prilagodilo spremenjenemu političnemu stanju. V nadaljnjih desetletjih so se mladinske politične organizacije nacionalnih političnih strank krščansko-demokratske in liberalno-konservativne usmeritve povezale v European Young Christian Democrats (EYCD; Mladi evropski krščanski demokrati) in Democrat Youth Community of Europe (DEMYC; Evropska demokratska mladina; do leta 1975 Conservative and Christian Democratic Youth Community of Europe – COCDYC). Z namenom, da bi obe organizaciji združili v mladinsko organizacijo oz. podmladek EPP, so 31. januarja 1997 ustanovili Youth of the European People's Party (YEPP; Mladi Evropske ljudske stranke), ki je od leta 1999 priznana združenje EPP in danes šteje 48 polnopravnih članic in 6 opazovalk iz 38 držav. Notranja organiziranost in postopki delovanja so vzpostavljeni po zgledu EPP, kar še posebej velja za porazdeljenost števila glasov posameznih organizacij članic, kar se ustrezno odraža tudi pri zasedbi položajev v predsedstvu. Krog polnopravnega članstva za razliko od matične stranke ni omejen le na države EU, ampak vključuje tudi druge evropske države (Jansen 2000, 501).

4.5.2 Evropski demokratiški študenti

Podobno kot mladinske politične organizacije so se povezale tudi študentske organizacije na evropski ravni, in sicer v European Democrat Students (EDS; Evropski demokratiški študenti; do leta 1975 International of Christian-Democrat and Conservative Students – ICCS), katerih namen je bil povezati krščansko-demokratiške, konservativne in liberalne študente. Organizaciji se je v devetdesetih letih priključila sprva samostojna in izključno krščansko-demokratiško usmerjena United Students for Europe (USE), tako da je EDS leta 1997 lahko postal priznani združenje EPP. Podobno kot pri YEPP članstvo EDS sega prek meja EU, saj organizacija šteje 35 polnopravnih članic in dve opazovalki iz 32 evropskih držav. Glasovanje v organizaciji ni uravnoteženo glede na moč članic, temveč ima vsaka članica na kongresu en glas.

4.5.3 Ženska zveza EPP

Ženska zveza EPP (EPP Women) je naslednica tovrstnega združenja v EU, ki je bilo ustanovljeno s sprejemom ustreznega statuta leta 1975. V ospredju delovanja te zveze, ki je bila v današnji obliki ustanovljena leta 1996, je prizadevanje za večji pomen enakosti spolov in ženskih vprašanj v okviru EU. Ženska zveza EPP si poleg zavzemanja za enake možnosti prizadeva tudi za boljše poklicne možnosti in delovne pogoje za ženske, njihovo dodatno izobraževanje, večjo zastopanost žensk v organih odločanja ter njihovo večjo vključenost v javno in politično življenje. Danes ima 50 organizacij članic iz 35 evropskih držav (Jansen 2000, 501).

4.5.4 Evropska seniorska zveza

Ustanovni kongres Evropske seniorske zveze (European Senior Citizens' Union – ESCU), katerega se je udeležilo veliko število seniorskih oz. upokojenskih organizacij nacionalnih političnih strank, je potekal leta 1995. ESCU ima danes 36 polnopravnih članic in 5 organizacij opazovalk iz 26 držav. Med članicami sicer niso izključno nacionalne seniorske organizacije, saj številne stranke članice EPP nimajo ustanovljenih tovrstnih združenj, tako da so lahko v praksi članice ESCU tudi nacionalne stranke same. Evropska seniorska zveza pomeni interesno zastopstvo starejših državljanov na evropski ravni, tako da na tej podlagi pri svojem delovanju izpostavlja predvsem diskriminacijo starejših ljudi, invalidnost, prostovoljno delo seniorjev ter aktivno družbeno delovanje kot vir zdravja (Jansen 1996, 213).

4.5.5 Zveza malih in srednje velikih podjetij EPP

Omenjena združenja temeljijo na družbenih oz. starostnih skupinah politično aktivnih oseb, ki jih zastopajo, nekatera združenja v okviru EPP pa izstopajo po svoji tematski usmerjenosti. Na začetku osemdesetih let 20. stoletja je bila ustanovljena Evropska unija malih in srednjih podjetij, katere akcijski program za mala in srednje velika podjetja v Evropski skupnosti je v veliki meri nastal pod vplivom združenja malih in srednje velikih podjetij nemške CDU. To interesno združenje se je leta 1996 oblikovalo v današnji obliki pod imenom SME Union (Zveza malih in srednje velikih podjetij EPP). Nova organiziranost je bila potrebna zaradi občutnega povečanja števila članic EPP, osrednji cilj tega združenja pa je izpostavljanje pomena malega in srednjega podjetništva za ustvarjanje delovnih mest. Ker se bistvene odločitve za mala in srednje velika podjetja ter zaposlene v svobodnih poklicih vse bolj sprejemajo na ravni Evropske unije, SME Union vidi svojo nalogo v tem, da skrbi za strukturno povezovanje, ki združuje stranke članice EPP, nacionalne organizacije malih in srednje velikih podjetij ter poslansko skupino EPP v Evropskem parlamentu z namenom oblikovanja učinkovite politike za mala in srednje velika podjetja. Združenje ima danes 37 članov iz vseh 27 držav EU ter 4 člane in 4 opazovalce iz drugih evropskih držav. V predsedstvu SME Union so zastopani izključno člani nacionalnih strank iz držav EU.

4.5.6 Evropska zveza krščansko-demokratskih delavcev

Evropska zveza krščansko-demokratskih delavcev (European Union of Christian Democratic Workers; EUCDW) je bila ustanovljena leta 1976 in pomeni socialno-politično krilo EPP. EUCDW je v svojem programu že leta 1977 zagovarjala evropsko socialno unijo, leta 1985 pa pravico vseh delojemalcev do sindikalnega organiziranja, zaposlitve in pravičnega plačila. V tem zavzemanju se je odražal močan vpliv krščanskih demokratov iz držav Beneluksa, ki se je ohranil še do danes, kar je opazno tudi v imenu, ki se navezuje na EUCD. EUCDW se je zavzemala za ratifikacijo Socialnega protokola, ki je bil naposled tudi sprejet kot priloga k Maastrichtski pogodbi, zveza pa še danes podpira predvsem „socialno“ razsežnost EU, ki naj bi bila enakovredna gospodarski in denarni uniji. EUCDW ima danes 15 članic in 9 opazovalk iz 18 držav. V predsedstvu zveze so poleg izvoljenih članov zastopani tudi predstavniki poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu ter Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, kar omogoča vzdrževanje tesnih povezav z organi EU (Jansen 1996, 207–208).

Strukturo različnih zvez in združenj, ki je edinstvena med evropskimi političnimi strankami, so v EPP večinoma vzpostavili oz. na novo organizirali v devetdesetih letih 20. stoletja. Nekaj časa je obstajalo tudi Evropsko združenje lokalno in regionalno izvoljenih zastopnikov (European Association of Locally and Regionally Elected Representatives; EALRER), ki pa se je potem preoblikovalo v poslansko skupino EPP v Odboru regij. Bili so tudi poskusi organiziranja stanovske zveze krščansko-demokratskih pravnikov, vendar po nekaj sestankih ni prišlo do trajne ustanovitve združenja.

4.5.7 Center za evropske študije

Poleg različnih zvez in združenj je treba omeniti še različne fundacije oz. tako imenovane „think-tanke“, pri katerih gre večinoma za ustanove, ki so blizu različnim političnim strankam in ki s svojimi finančnimi in strokovnimi viri tako ali drugače vplivajo na politično usmeritev Evropske ljudske stranke. Uradna fundacija EPP je Center za evropske študije (Centre for European Studies; CES), ki je v bistvu neke vrste evropska krovna organizacija za nacionalne fundacije oz. „think-tanke“, ki delujejo v sodelovanju z nacionalnimi političnimi strankami oz. v njihovem okviru. Bistvene aktivnosti, ki jih izvaja CES, so njegovi raziskovalni in študijski projekti, ki jih dopolnjujejo različne konference, seminarji, delavnice in publikacije, ki jih izdaja. Številne od teh projektov izvajajo v sodelovanju z različnimi nacionalnimi fundacijami. Namen delovanja CES je prispevati k ozaveščenosti evropskih državljanov in k razvoju evropskih integracij ter pomagati evropskim voditeljem, še posebej šefom držav in vlad iz vrst EPP ter predsednikom strank članic EPP, pri oblikovanju novih in učinkovitih politik. Naloga CES je, da združuje sorodne fundacije, akademike, strokovnjake in nosilce političnih funkcij iz vse Evrope s ciljem razpravljanja ter izmenjave mnenj in zamisli, pa tudi posredovanja sprejetih zaključkov javnosti in nosilcem političnih funkcij. Predsednik in generalni sekretar EPP sta po svoji funkciji trenutno tudi predsednik in generalni sekretar CES, pri delu pa jima pomaga izvršni odbor fundacije.

Interes EPP za ustanavljanje in dejavnost različnih združenj in zvez znotraj evropske politične stranke je tudi danes predvsem v tem, da se z njihovim delovanjem krog različnih ljudi in skupin, ki so neposredno vključeni v evropsko politično delo, občutno širi. S to razširjeno osnovo za politično delovanje ter s programskimi prispevki

posameznih združenj in zvez, ki načeloma izhajajo iz konkretnih interesov njihovih članov, dobijo soglasje, ki je na koncu doseženo v okviru EPP, ter predlogi in zahteve, ki jih stranka sprejme, dodatno legitimnost, kar je samo po sebi pozitivno, saj kaže na to, da si tako velika stranka prizadeva za uravnoteženje raznovrstnih interesov med evropskimi državljani. Dejavnost različnih združenj in zvez se je tudi znotraj EPP lahko tako razširila, ker so – predvsem pri mladih in ženskah znotraj strank – v praktično vseh nacionalnih strankah članicah že obstajala nacionalna združenja, ki so bila zainteresirana za evropsko čezmejno sodelovanje. Izpostaviti je treba tudi dejstvo, da združenja in zveze za razliko od matične stranke EPP članstva večinoma ne omejujejo na področje EU, ampak lahko v njih polnopravno sodelujejo organizacije iz celotne evropske celine. Glede proporcionalne uravnoteženosti pri glasovanju je matični EPP še najbližje njen politični podmladek (YEPP) (Jansen 2000, 501–502).

4.6 Vpliv Evropske ljudske stranke na evropskem političnem prizorišču

Če poskušamo nacionalne politične stranke primerjati s transnacionalno Evropsko ljudsko stranko na evropski ravni, moramo razlikovati med osebnimi in programskimi odločitvami. Medtem ko na programske odločitve v EPP vplivajo predvsem njena poslanska skupina v Evropskem parlamentu in njene nacionalne stranke članice, je treba glede zasedanja različnih političnih položajev analizirati predvsem stanje v najpomembnejših telesih Evropske unije.

Na imenovanje in izvolitev evropskih poslancev ima EPP dokaj majhen vpliv, saj imajo tu praktično v celoti zadnjo besedo nacionalne politične stranke, ki se o imenovanju svojih kandidatov odločajo same glede na različne volilne sisteme, ki veljajo v vsaki od 27 držav članic EU. V praksi pa so tisti poslanci, ki so dosegli določen vpliv ali zasedli vodilne položaje v Evropskem parlamentu, tudi naprej večinoma uživali podporo svojih matičnih strank in bili ponovno postavljeni na visoka oz. izvoljiva mesta na kandidatnih listah. Čeprav morajo biti evropski poslanci nenehno dejavni, da bi ohranili svoj vpliv, pa si nacionalne politične stranke seveda želijo imeti vplivne poslance. Slednji praviloma šele po več poslanskih mandatih zasedejo vodstvene funkcije v Evropskem parlamentu, kar pomeni, da je nacionalnim političnim strankam v interesu, da vzpostavijo določeno kontinuiteto, kar zadeva njihove predstavnike v Evropskem parlamentu, da bi slednji dosegli večji vpliv pri odločanju o evropskih politikah.

Kljub postopku soodločanja pri imenovanju Evropske komisije njena sestava v bistvu še zmeraj ne odraža razmerja moči v Evropskem parlamentu, saj so lahko kljub drugačnemu stanju v slednjem vlade držav članic EU tiste, ki imajo največji vpliv pri odločanju o zasedbi komisarskih stolčkov. Ne glede na razmerje moči v Evropskem parlamentu je tako na primer v mandatu 1999–2004 le šest komisarjev prihajalo iz vrst EPP. Po širitvi EU, ko je vsaka država članica ohranila le enega komisarja, je bilo v mandatu 2004–2009 poleg predsednika Joséja Manuela Barrosa prav tako le osem komisarjev, ki so prihajali iz politične družine EPP, tako da so bili v teh mandatih, čeprav je bila EPP prevladujoča stranka v Evropskem parlamentu, krščansko-demokratski oz. konservativni komisarji v manjšini, za razliko od evropskih nacionalnih političnih okvirov, kjer vlade načeloma odražajo razmerje med strankami v parlamentih. V drugi Barrosovi komisiji, ki je nastopila mandat 9. februarja 2010, se je stanje bistveno spremenilo, saj je poleg predsednika (PSD, Portugalska) še kar dvanajst komisarjev, ki so člani ali simpatizerji strank članic EPP: Johannes Hahn (ÖVP, Avstrija, regionalna politika), Kristalina Georgieva (GERB, Bolgarija, mednarodno sodelovanje, humanitarna pomoč in krizno odzivanje), Connie Hedegaard (KF, Danska, podnebni ukrepi), Michel Barnier (UMP, Francija, notranji trg in storitve), Antonio Tajani (PdL, Italija, podpredsednik – industrija in podjetništvo), Andris Piebalgs (TP, Latvija, razvoj), Algirdas Šemeta (TS-LKD, Litva, obdavčenje in carinska unija, revizija in boj proti goljufijam), Viviane Reding (CSV, Luksemburg, podpredsednica – pravosodje, temeljne pravice in državljanstvo), John Dalli (PN, Malta, zdravje in varstvo potrošnikov), Günther Oettinger (CDU, Nemčija, energetika), Janusz Lewandowski (PO, Poljska, finančno načrtovanje in proračun) ter Dacian Cioloș (PD-L, Romunija, kmetijstvo in razvoj podeželja). EPP torej v bistvu zaseda skoraj polovico vseh komisarskih mest (Evropska komisija 2010).

Tretji ključni organ EU poleg Evropskega parlamenta in Evropske komisije – Evropski svet – poleg novega imenovanega predsednika sestavljajo predsedniki držav oz. vlad držav članic. Tudi tukaj lahko ugotovimo, da je EPP trenutno zastopana podobno močno oz. še močneje kot v Evropski komisiji. V prvi polovici leta 2010 je v Evropskem svetu poleg predsednika Hermana van Rompuya (CD&V, Belgija) sedelo še 14 od 27 voditeljev držav iz vrst EPP: Yves Leterme (CD&V, Belgija), Bojko Borisov (GERB, Bolgarija), Nicolas Sarkozy (UMP, Francija), Silvio Berlusconi (PdL, Italija), Valdis Dombrovskis (JL, Latvija), Andrius Kubilius (TS-LKD, Litva), Jean-Claude Juncker (CSV, Luksemburg), Viktor Orbán (Fidesz, Madžarska), Lawrence Gonzi (PN,

Malta), Angela Merkel (CDU, Nemčija), Jan Peter Balkenende (CDA, Nizozemska), Donald Tusk (PO, Poljska), Emil Boc (PD-L, Romunija) in Fredrik Reinfeldt (Moderaterna, Švedska). Kot že omenjeno, se ti predstavniki skupaj z drugimi voditelji nacionalnih strank članic EPP srečujejo na vrhah EPP, ki glede na veliko število voditeljev držav EU, ki na njih sodeluje, vsekakor igrajo določeno vlogo pri oblikovanju politik Evropske unije.

EPP svoj programski vpliv na evropsko politiko izvaja predvsem prek dveh kanalov: poslanske skupine v Evropskem parlamentu in strank članic. Že statut EPP nakazuje precejšnjo prepletenost strankarskih struktur s strukturami poslanske skupine EPP v Evropskem parlamentu, saj je v njem zapisano, da so stranke članice obvezane, da se morajo parlamentarci, izvoljeni v Evropski parlament ali imenovani v druga evropska parlamentarna telesa, pridružiti poslanskim skupinam EPP v teh organih. Zavezo poslancev iz vrst strank članic EPP, da se pridružijo njeni poslanski skupini v Evropskem parlamentu, potrjuje vključenost članov te poslanske skupine v organe EPP, saj imajo prek svojega mandata v Evropskem parlamentu „ex officio“ glasovalno pravico na kongresih EPP, pri čemer v skladu s poslovníkom EPP niso del delegacij nacionalnih strank, katerim pripadajo, ampak v bistvu sestavljajo lastno delegacijo, imajo pa tudi pravico do zahteve po sklicu izrednega kongresa. Vodje nacionalnih delegacij v poslanski skupini EPP in člani predsedstva poslanske skupine so po svoji funkciji člani politične skupščine EPP, predsedstvo poslanske skupine pa lahko zahteva tudi izredni sklic politične skupščine EPP. Vodja poslanske skupine EPP je poleg tega tudi član predsedstva EPP in sodeluje na srečanjih vrha EPP (von Gehlen 2005, 161).

Tesna povezanost struktur stranke in poslanske skupine zastavlja vprašanje, kje je v okviru EPP osredotočena politična moč. Pri tem je ključnega pomena interes strank članic, da njihovi predstavniki zasedejo vodilne položaje v okviru EPP, njene poslanske skupine in v organih EU. Vodje poslanske skupine so tako do zdaj prihajali zgolj iz vplivnih strank članic, in sicer iz Nemčije, Belgije, Nizozemske in Italije, trenutno pa funkcijo zaseda Francoz Joseph Daul iz vladajoče UMP. Vpliv poslanske skupine EPP na politiko stranke izhaja tudi iz tega, da ima poslanska skupina vzpostavljeno zelo uspešno infrastrukturo s številnimi sodelavci, ki redno pripravljajo stališča glede vseh pomembnih tematskih področij evropske politike, medtem ko se vodstvo in sodelavci sekretariata stranke ukvarjajo predvsem s političnimi smernicami. Glede na to, da večine strank na sestankih predsedstva in politične skupščine EPP ne zastopajo vodilni predstavniki, ima poslanska skupina EPP, ki združuje velik del predstavnikov

nacionalnih strank, ki se ukvarjajo z evropsko politiko, dokaj široko avtonomijo v odnosu do matične stranke.

Kot že omenjeno, je programski vpliv EPP na svoje stranke članice zapisan tudi v statutu, v skladu s katerim morajo stranke članice EPP prek svojih nacionalnih politik podpirati stališča, ki jih EPP sprejme v kontekstu Evropske unije. EPP s ciljem uveljavljanja skupne politike skrbi za stalno tesno sodelovanje med svojimi članicami in organizira enotno delovanje članic na evropski ravni. To nalogo ima v prvi vrsti politična skupščina EPP, ki v sodelovanju s poslansko skupino EPP v Evropskem parlamentu spodbuja in organizira sistematične odnose med nacionalnimi poslanskimi skupinami strank članic. Volilni program, ki ga je sprejel kongres EPP v Varšavi aprila 2009, naj bi poleg tega pomenil tudi usmeritev za delovanje poslanske skupine EPP v trenutnem mandatu Evropskega parlamenta (EPP 2009a).

Vpliva EPP na njene stranke članice ne moremo ovrednotiti zgolj na splošno. Že pri predstavitvi zgodovinskega razvoja stranke sem prikazal, da so različne skupine strank imele različne predstave glede vidikov evropskega povezovanja in ideološke usmeritve te transnacionalne politične stranke. Glede vpliva nacionalnih strank na EPP je treba ugotoviti, da je v zadnjih letih koncept širokega desno-sredinskega zavezništva, ki so ga zagovarjale nemški krščansko-demokratski stranki v sodelovanju s špansko PP, italijansko FI (oz. PdL) in strankami iz severne Evrope, prevladal nad idejo o izključno krščansko-demokratskem združenju strank, za katerega so se zavzemale predvsem stranke iz držav Beneluksa. Ovrednotimo lahko tudi, kako je transnacionalno združenje strank vplivalo na svoje stranke članice. Prav stranke iz majhnih držav, še posebej iz držav, ki so se pridružile EU v zadnjem širitvenem valu, za razliko od večjih strank iz večjih držav pogosto dajejo večji pomen svojemu delovanju v okviru EPP. To dokazuje na primer dejstvo, da so takšne stranke na evropskih volitvah svojim kandidatnim listam dodale ime svoje krovne evropske stranke EPP, poleg tega pa vodilni predstavniki teh strank pogosteje neposredno sodelujejo pri delu vodstvenih organov EPP in v svojih državah obveščajo javnost o delovanju EPP. Kot najbolj očitno posledico delovanja v EPP za njene stranke članice lahko omenimo združitev treh nizozemskih strank članic KVP, ARP in CHU leta 1980 v stranko CDA, ki ima od takrat vodilno vlogo na domačem političnem prizorišču. V osemdesetih letih 20. stoletja sta na primer CDU in CSU v volilnih kampanjah uporabljali logotip EPP, medtem ko so v devetdesetih letih to opustili, v volilnih bojih pa so začele prevladovati predvsem nacionalne teme (von Gehlen 2005, 163).

Stranke članice EPP večinoma poskušajo svojo politiko „preslikati“ v politiko EPP oz. s svojimi zamislimi čim bolj vplivati na odločitve transnacionalne evropske stranke. Glede na razmerja moči v politični skupščini EPP in na kongresih so pri tem jasno najbolj uspešne večje stranke članice. Kljub notranjim ideološkim bojem za prevlado v okviru EPP so bili odnosi med strankami članicami skozi vso novejšo zgodovino EPP dokaj prijateljski in konstruktivni, pri čemer sta predvsem nemški sestrski stranki igrali vlogo nekakšnega „veznega člana“ med krščansko-demokratskimi in konservativnimi strankami. EPP je poskušala okrepiti komunikacijo s strankami članicami, s tem ko je leta 1980 ustanovila delovno skupino za „reforme“, ki naj bi omogočila boljše delovanje EPP kot evropske strankarske organizacije in zagotovila večjo prisotnost vodilnih nacionalnih strankarskih predstavnikov v okviru EPP. Stranka pri tem ni bila preveč uspešna, saj tudi danes večjih strank na rednih sestankih večinoma ne zastopajo njihovi voditelji, zato na ravni predsedstva EPP sodelujejo predvsem nižji strankarski funkcionarji, ki imajo manj pooblastil za sprejemanje ključnih odločitev in sklepanje kompromisov, glede na glasovalno moč svojih strank pa zato skrbijo za uveljavitev strankarskih interesov. V zadnjih letih se je to stanje vendarle nekoliko popravilo z vzpostavitvijo rednih srečanj vrhov EPP, kjer prihaja do redne izmenjave stališč strankarskih voditeljev in številnih drugih vplivnih evropskih politikov.

Če povzamemo, EPP glede imenovanj v Evropsko komisijo nima neposrednega vpliva, ima pa v zadnjih letih posreden vpliv glede na dejstvo, da ima prevladujočo vlogo z več kot polovico svojih predstavnikov v Evropskem svetu. Evropski parlament pri tem igra podrejeno vlogo, saj se razmerja moči v njem ne prenašajo neposredno v Evropsko komisijo. Relativna večina, ki jo ima EPP trenutno v Evropskem parlamentu že tretji zaporedni mandat, se je šele po volitvah leta 2009 nekako „prenesla“ tudi na večino v Evropski komisiji. Za zdaj je težko napovedovati, ali bodo v prihodnosti koalicijski dogovori v Evropskem parlamentu in dogovarjanja tega organa z Evropskim svetom imeli večji vpliv na imenovanje posameznih komisarjev. Na sestavo kandidatnih list za volitve v Evropski parlament ima evropska politična raven le posreden vpliv, saj prihaja do tega, da nacionalne politične stranke tistim osebnostim, ki zasedajo vodstvene funkcije v Evropskem parlamentu ali drugih evropskih telesih, na naslednjih evropskih volitvah zagotovijo izvoljiva mesta na kandidatnih listah, da bi ohranile svoje položaje v evropski politiki. Tu igra EPP s svojim vplivom pri imenovanju posameznih ljudi iz svojih vrst na takšne vodstvene funkcije pomembno vlogo. Dejstvo, da je EPP trenutno zelo vplivna v vseh treh ključnih organih EU, je bolj povezano s tem, da stranka

združuje uspešne stranke članice, ki imajo velik vpliv na nacionalnih političnih prizoriščih, kot pa z učinkovitim delovanjem transnacionalne stranke same. Ker EPP nima neposrednih instrumentov za uveljavitev svojih interesov, so njene možnosti za vplivanje na imenovanje posameznih evropskih funkcionarjev precej omejene. Zato jih poskuša uveljavljati prvič prek svoje poslanske skupine v Evropskem parlamentu in drugič prek svojih strank članic, predvsem tistih najmočnejših, kar ji zagotavlja, da ohranja svoj vpliv.

5 POLITIKA IN VREDNOTE EVROPSKE LJUDSKE STRANKE

Programsko politiko Evropske ljudske stranke je primerno analizirati zato, ker odločitve, ki jih stranka dejansko uspe uveljaviti, na podlagi demokratičnega procesa odločanja v okviru EPP prispevajo k utrjevanju supranacionalne usmeritve v EU, poleg tega pa – kot že omenjeno – ključne programske točke, ki jih izpostavlja EPP, pojasnjujejo vpliv posameznih njenih strank članic. Podobno kot pri nacionalnih strankah na programsko usmeritev transnacionalnih evropskih strank vplivajo notranji in zunanji dejavniki, kar pomeni, da je tudi EPP svojo institucionalno in programsko podobo oblikovala tako pod vplivom svojih strank članic kot pod vplivom procesa evropskega povezovanja. To v prvi vrsti dokazuje temeljni program EPP, ki je bil sprejet na 9. kongresu EPP leta 1992 v Atenah, poleg tega pa tudi različni programski manifesti oz. „akcijski programi“, ki jih EPP sprejema vsakih pet let pred volitvami v Evropski parlament, in različne resolucije, ki jih politična skupščina EPP sprejema na zelo raznolike teme.

Kot sem že omenil, so sklepi EPP za njene članice zavezujočega značaja, če se nanašajo na vprašanja, povezana z EU, katerim seveda EPP pri svojem delovanju posveča največ pozornosti (3. člen statuta EPP). Glede na to je treba za analizo programske usmeritve EPP preučiti temeljne vrednote te transnacionalne politične stranke, njene poglede na nadaljnji potek procesa evropskega povezovanja in na tej podlagi konkretne predloge za institucionalno reformo ter nazadnje ključne podrobnosti posameznih volilnih programov.

5.1 Temeljne vrednote

V programu, ki je bil sprejet na 1. kongresu EPP marca 1978 v Bruslju pod naslovom „Skupaj za Evropo svobodnih ljudi“, so predstavili krščansko-demokratske „smernice za Evropo“. Ustanovne članice so se pod tem naslovom dogovorile o temeljnih vrednotah, ki so bile zaznamovane s krščanskim naukom in so se sklicevale na Evropsko konvencijo o človekovih pravicah. Njihovo bistvo so „pravica do življenja, do spoštovanja človekovega dostojanstva in do fizične nedotakljivosti, pravica do svobode in varnosti, svoboda mišljenja, vesti in verovanja“ ter druge pravice, s katerimi bi se

lahko poistovetile tudi druge demokratične stranke, z izjemo „pravice do izobraževanja ob upoštevanju pravice staršev do svobodne izbire izobraževalnih ustanov“, ki je kazala na nasprotovanje krščansko-demokratiških strank poenotenju izobraževalnega sistema, ki ga je takrat zahtevala socialdemokratiška stran. Po drugi strani so v prvi program EPP na pobudo krščansko-socialno usmerjenih članic EPP iz držav Beneluksa in Italije vključili zahtevo po „pravica do minimalne plače, zdravljenja v primeru bolezni, dela, stavke, enakega plačila za enako delo, zdravega okolja, stanovanja“ (EPP 1978, 2; Jansen 1996, 103–105).

EPP je naslednjič tako široko obravnavala svoje osnovne vrednote šele novembra 1992, ko je na svojem 9. kongresu v Atenah sprejela še danes veljavni „Temeljni program“. V njem se za razliko od poglavja o osnovnih vrednotah v akcijskem programu iz leta 1978 odraža naraščajoči vpliv bolj konservativnih strank, še posebej obeh nemških strank in španske PP. Stranka je na 12. kongresu EPP leta 1997 v Toulousu izrecno zavrnila koncept „socialne države“, v skladu s katerim se „na državo prenaša vse več nalog, osebna odgovornost pa se korak za korakom spodkopava“ in začela zahtevati „odpravo obstoječe prekomerne regulacije in ofenzivo za več samostojnosti“ (EPP 1997, 67–95). Ta tržna usmerjenost je bila posledica novih ideoloških razmerij moči znotraj EPP. Po sklepih s kongresov v Atenah in Toulousu se je EPP v svojem akcijskem programu leta 1999 odpovedala poglavju o osnovnih vrednotah. Tako uvodoma navajajo zgolj: „Ne glede na različno nadarjenost, talent in sposobnosti se obračamo na vse sodržavljane, da bi se vsakdo lahko razvijal v svobodi in dostojanstvu, neodvisno od njegovega izvora, spola, starosti, rase, državljanstva, jezika, prepričanja, družbenega položaja ali zdravstvenega stanja“ (EPP 1999, 3). Namen vseh teh zelo splošnih izjav, ki jih lahko povzamemo z načelom enakosti, je bil, da so stranke članice EPP hotele ohraniti enotnost stranke in niso želele, da bi med njimi prihajalo do preobsežnih razprav o ideoloških vprašanjih (Jansen 1996, 157–158).

To dokazujeta tudi zadnja akcijska programa za evropske volitve iz let 2004 in 2009, ki namesto spornih določb o osnovnih vrednotah zgolj navajata sklepe iz leta 1992. V programu, ki je bil sprejet na 18. kongresu EPP v Varšavi aprila 2009, je tako med drugim poleg navedb o skupni evropski kulturni dediščini in skupni tradiciji, svobodi, odgovornosti ter enakosti na primer določeno: „Vrednote EPP so izražene v njenem Temeljnem programu in v dokumentu ‚Unija vrednot‘, ki je bil sprejet leta 2001 v Berlinu. Vrednote, izpostavljene v teh dokumentih, ostajajo osnova naše politične družine“ (EPP 2009a, 3). Program, ki je bil sprejet na 16. kongresu EPP v Bruslju

februarja 2004, pa na podlagi „personalistične in humanistične vizije družbe“ politična načela EPP deli na štiri glavne teme: človekovo dostojanstvo, podpora družinam, socialno tržno gospodarstvo ter izgradnja decentralizirane federalne Evrope, mednarodno sodelovanje in multilateralizem. EPP je na omenjenih področjih v ospredje postavila posameznika, kateremu mora biti delovanje države v korist. Kot sklep je v tem akcijskem programu EPP zapisano, da mora proces evropskega povezovanja temeljiti „na hkratni legitimnosti držav članic in njihovih državljanov“ (EPP 2004, 3–7).

Izjave o končnem cilju procesa evropskega povezovanja lahko najdemo v vseh akcijskih programih EPP, pri čemer so vse bolj različni pogledi posameznih strank članic opredelitev, ki je bila še v osemdesetih letih 20. stoletja dokaj jasna, spremenili v precej nedoločene formulacije. Krščanski demokrati so leta 1978 nedvoumno sklenili, da je njihov cilj „federacija Evrope, kot jo je 9. maja 1950 predlagal Robert Schuman“, v neposrednih volitvah v Evropski parlament pa so videli predstopnjo k evropski federaciji, političnemu končnemu cilju projekta evropskega združevanja (EPP 1978, 1). Neposredne volitve evropskih poslancev naj bi v osemdesetih letih pripravile prehod v naslednjo fazo procesa evropskega povezovanja, torej uresničitev Evropske unije. EPP se je tudi leta 1984 ponovno sklicevala na konkretne projekte integracije, s tem da je v celoti podprla „predloge, ki jih je sprejel Evropski parlament za ustanovitev Evropske unije“. Jasno opredelitev, da so „krščanski demokrati Evrope federalisti“, so podkrepili z izjavo, da je „udejanjenje Evropske unije naslednji pomemben korak na poti k vzpostavitvi Združenih držav Evrope“ (EPP 1984, 25–26).

Ta pojem se je zadnjič znašel v akcijskem programu EPP leta 1988, vendar že z dodatkom, da Evropa ne sme „postati centralistična država“ in da morajo organi Evropske skupnosti prevzemati zgolj naloge, „ki jih posamezne nacionalne vlade ne morejo uspešno opravljati“. EPP in njene predhodnice so vse od ustanovitve organizacije NEI naprej zahtevale vzpostavitev Evropske unije, pri čemer so imele v mislih v prvi vrsti „nadgraditev Evropske skupnosti v politično unijo“ s pristojnostmi na področju zunanje politike. K temu so po mnenju EPP spadali „tako socialno usmerjena gospodarska in denarna unija kot varnostna unija“, pa tudi proces povezovanja „vseh delov prebivalstva in vseh družbenih skupin“ (EPP 1988, 7–8).

Resnični napredek evropskih integracij z Maastrichtsko pogodbo je dejansko oslabil načrte končnega cilja evropskega povezovanja v okviru EPP. Slednja je sicer leta 1992 v svoj Temeljni program zapisala, da je „federalna Evropa zdaj bolj kot kdajkoli prej nujen in realističen politični cilj“, vendar pa s tem ni več mislila na koncept zvezne

države, ampak nasprotno na „zgolj skupnost decentraliziranih držav, ne pa na unitarno superdržavo“. V tem pogledu je bila Maastrichtska pogodba, za katero so bili v veliki meri zaslužni šefi držav iz vrst EPP, za stranko „pomemben korak na poti k Evropski uniji“ v končni obliki „politične unije s federalnim značajem“ (EPP 1992, 7–8). EPP je leta 1994 v podobnem slogu Maastrichtsko pogodbo označila za „trdno podlago za nov napredek“ in zahtevala nadaljnji razvoj „k resnični Evropski uniji“ kot „federalni uniji narodov, držav in regij Evrope“. V tem kontekstu je omenjala tudi možnost integracije z različnimi hitrostmi v okviru enotne institucionalne strukture, da „večine držav manjšina ne bi mogla ovirati pri prizadevanjih za nadaljnjo poglobitev Unije in sprejemanju sklepov o potrebnem prenosu suverenosti“ (EPP 1993, 15–18).

EPP je leta 1999 z opredelitvijo za načelo subsidiarnosti ponovno zavrnila evropsko „superdržavo“, odpovedala pa se je tudi poudarjanju federalne ureditve (EPP 1999, 4). V akcijskem programu iz leta 2004 sta za EPP obstajala dva razloga za poglobitev evropskega integriranja: dejstvo, da mora Evropska unija „okrepiti svoje institucije, če želi nadaljevati svoje skupne politike ali uvajati nove s 25 in več državami članicami“, ter potreba po enotnih izjavah in ukrepanju, če želi postati učinkovita globalna sila (EPP 2004, 4). Zadnji akcijski program iz aprila 2009 izpostavlja potrebo po uveljavitvi Lizbonske pogodbe, za katero si je EPP dolga leta prizadevala, ker mora „Evropa postati bolj transparentna, bolj učinkovita, bolj demokratična in bolj sposobna ukrepati, da bi se lahko spopadla z velikimi izzivi“. Omenjeni volilni program govori o tem, da mora biti „konsolidacija EU naša prednostna naloga“, v Evropski uniji pa je treba zagotoviti sposobnost učinkovitega ukrepanja (EPP 2009a, 2–3). Po skoraj treh desetletjih drugačnih stališč se je EPP tako dokončno poslovila od zastavljanja končnih perspektiv, kar zadeva evropsko povezovanje. Zdaj je za EPP „resnični federalizem združevanje držav ob prizadevanju za uveljavitev skupaj določenih ciljev. Obenem to pomeni spoštovanje različnosti njihovih kultur, tradicij in jezikov ter jim omogoča najširšo možno avtonomijo glede tega, katero pot bodo izbrale, da bi dosegle te cilje“ (EPP 2004, 7).

Pretekli razvoj, kar zadeva predstave o končnem cilju procesa evropskega povezovanja, lahko povzamemo z oceno, da so s tem, ko je EPP začela v večji meri poudarjati problematiko prenosa izvorno državnih pristojnosti na supranacionalno raven, zaveze k subsidiarnosti vse bolj prevladale nad vizijami o končnem cilju evropskega povezovanja.

5.2 Zamisli o nadaljnem razvoju evropskih integracij

Članice Evropske ljudske stranke so se v prvem akcijskem programu dogovorile o nekaj konkretnih zahtevah po institucionalnih reformah. EPP je za Evropski parlament zahtevala neomejene pravice soodločanja pri pripravi proračuna in nadzora nad financami ter razširitev postopka posvetovanja med Evropskim parlamentom in Evropskim svetom na celotno področje delovanje Evropskega sveta. Poleg tega je že takrat zahtevala, da bi morala Evropska komisija po svojem imenovanju v Evropskem parlamentu prestati glasovanje o zaupnici. Na podlagi teh zahtev, ki so bile soglasno sprejete na 1. kongresu EPP marca 1978, je politični biro EPP (danes politična skupščina EPP) takoj po prvih neposrednih volitvah v Evropski parlament leta 1979 ustanovil delovno skupino, ki je pripravila predloge za nadaljnji institucionalni razvoj Evropske skupnosti (EPP 1978, 17). Ključne zahteve iz sklepov EPP na to temo, ki so bili v naslednjih letih večkrat sprejeti, so bile razširitev pristojnosti Evropskega parlamenta do resnične pravice soodločanja, čim širše možnosti večinskega odločanja v Evropskem svetu in zasnova Evropske komisije kot čim bolj samostojnega organa. Zahteva EPP po povečanju pristojnosti Evropskega parlamenta je izhajala predvsem iz želje po krepitvi evropskih integracij.

Pod vplivom sprejetja Enotne evropske listine, ki je stopila v veljavo leta 1987 in s katero je razprava o demokratični legitimnosti Evropske skupnosti dobila nov zagon, so na 5. kongresu EPP leta 1984 v Rimu v akcijskem programu zapisali: „Kot demokratična stranka pripisujemo velik pomen resničnemu ravnotežju med Evropskim parlamentom, Svetom ministrov in Evropsko komisijo.“ V sklepu, sprejetem soglasno, pa EPP ni opredelila dejanske delitve pristojnosti, temveč je zgolj splošno izjavila, da „razporeditev politične odgovornosti na lokalne, regionalne, nacionalne in skupnostne organe ustreza načelu subsidiarnosti“ (EPP 1984, 24). Programski politiki EPP so novo vsebino dodali leta 1988, ko so izpostavili vlogo Evropske komisije kot enakovredne Evropskemu svetu in Svetu ministrov, saj naj bi „zmeraj bolj izpolnjevala naloge vlade in se pri tem osredotočala na probleme, ki jih nacionalne vlade same niso zmožne rešiti“, medtem ko naj bi se Svet ministrov dolgoročno razvijal v smeri zbora držav, ki naj bi „zastopal interese držav članic“. V skladu s tem akcijskim programom naj bi Evropski parlament „soodločal pri celotnem zakonodajnem procesu ter pri imenovanju članov Evropske komisije“ (EPP 1988, 8–9).

EPP se je na široko javno razpravo o prihodnosti Evropske unije po Maastrichtski pogodbi odzvala v svojem volilnem programu leta 1994. Z utemeljitvijo, da zagotavljanje legitimnega delovanja EU, ki se izraža po eni strani skozi delovanje Evropskega sveta in po drugi strani skozi delovanje Evropskega parlamenta, nujno predpostavlja soodločanje obeh organov, je bilo za EPP jasno, da mora Evropski parlament „imeti tudi zadnjo besedo v zakonodajnem procesu“. V tem pogledu je stranka zahtevala, naj bi soglasje Evropskega parlamenta razširili na vse ukrepe in politike EU ter na revizijo ustanovnih pogojev EU, poenostavili postopek soodločanja ter slednjega uporabljali pri vseh splošnih zakonodajnih ukrepih v celotnem zakonodajnem postopku. Da bi Evropski komisiji omogočili večjo stopnjo legitimnosti, se je EPP glede imenovanja Evropske komisije opredelila za postopek, kakršen je bil naposled določen v Amsterdamski pogodbi. Poleg tega je ponovno potrdila stališče do Evropske komisije kot enakovredne Evropskemu svetu oz. Svetu ministrov in predlagala, naj bi pri vseh glasovanjih v Svetu ministrov soglasno odločanje zamenjali z „dvojno večino držav članic in prebivalstva Evropske unije“ (EPP 1993, 19–20).

EPP se je na konferenco v Amsterdamu, na kateri so revidirali Maastrichtsko pogodbo, pripravila z oblikovanjem delovne skupine, katere rezultate so obravnavali na 11. kongresu EPP novembra 1995 v Madridu. Na kongresu so se odločili za nadaljevanje politične usmeritve EPP pod načelom „Sposobnost ukrepanja, demokracija in transparentnost – Evropska unija na poti k združeni Evropi“, čeprav so nekatere bolj konservativne – predvsem nordijske – članice nasprotovale zamislim o nadaljnji integraciji. Ob tem so se spet pojavile razlike med izvornim krilom krščanskih demokratov iz držav Beneluksa ter strankami, ki niso bile krščansko-demokratsko usmerjene in ki so se EPP pridružile pozneje. V predlogih, sprejetih na kongresu v Madridu, so med drugim zahtevali enakopravno vlogo Evropskega parlamenta s Svetom ministrov glede zakonodajnih funkcij, načelno večinsko odločanje v Svetu ministrov in vključitev Zahodnoevropske unije v EU (Jansen 2000, 525–526).

Še preden je Amsterdamska pogodba stopila v veljavo, so na 13. kongresu EPP februarja 1999 v Bruslju sprejeli akcijski program za naslednji mandat Evropskega parlamenta in Evropske komisije. Pod vtisom pričakovane širitve EU predvsem na srednjeevropske in vzhodnoevropske države je spet prišlo do razprav o institucionalni reformi. Medtem ko je EPP leta 1994 glede Evropske komisije zgolj dala pobudo, da je „treba njeno sestavo in pristojnosti bolje prilagoditi potrebam sposobnosti ukrepanja in odločanja, da bi upoštevali predvsem prihodnjo širitev“, se je ob približevanju dejanske

širitve leta 1999 zavzela za „korenito institucionalno reformo“ (EPP 1993, 19; EPP 1999, 7). Stranka je med drugim predlagala tudi, naj bi omogočili morebitno razrešitev posameznih evropskih komisarjev v utemeljenih primerih s strani Evropskega parlamenta, ne da bi odpoklicali celotno Evropsko komisijo. Poleg tega je zahtevala pravico za predsednika Evropske komisije, da postavi vprašanje o zaupnici. Pod vplivom bližajoče se širitve so se večje stranke članice EPP po eni strani z zahtevo, „naj bodo vse države članice v Evropski komisiji zastopane z največ enim komisarjem“, odpovedale določeni meri vpliva. Po drugi strani pa bi njihove države postale bolj vplivne, če bi „zakonodajne odločitve Evropskega sveta [...] načeloma sprejemali z večino“. Od še naprej veljavnih zahtev po uvedbi dvojne večine je EPP izvzela zgolj „odločitve, kar zadeva spremembe pogodb, širitve ali povečanje lastnih sredstev“, ki naj bi jih še naprej sprejemali s soglasjem in ratificirali s strani držav članic in Evropskega parlamenta (EPP 1999, 8).

V akcijskem programu EPP iz leta 1999 so glede Evropskega parlamenta poleg ponovne zahteve, naj se postopek soodločanja uporablja „na vseh področjih evropskega zakonodajnega procesa“, obravnavali še en že obstoječ problem, ki se je z bližajočo se širitvijo okrepil – neenakost članov tega organa. Ne da bi predstavili posebej vsebinske predloge, so na 13. kongresu EPP v Bruslju dali pobudo, da bi moral „Evropski svet sprejeti enoten in transparenten statut“, da bi izenačili status evropskih poslancev in zmanjšali obstoječo neenakost. Z enakim namenom je EPP izrazila prepričanost o „potrebi po dogovoru o skupnih načelih za volilni sistem glede evropskih volitev leta 2004“ (EPP 1999, 8).

Na ta razmišljanja se je navezoval akcijski program EPP iz februarja 2004, potem ko se je zdelo, da je z uveljavitvijo Amsterdamske pogodbe leta 1999 in Pogodbe iz Nice leta 2003 institucionalni razvoj organov EU za EPP dosegel zadovoljivo stopnjo. EPP glede Evropskega parlamenta ni več postavljala bistvenih zahtev, njeni reformni predlogi pa so se omejili na demokratično upravljanje s finančnimi sredstvi EU. Izhajajoč iz razmišljanja, da imajo državljani negativno mnenje o proračunskih težavah EU, so v EPP predlagali, naj bi finančne predpise in sredstva, ki jih ima na razpolago Evropski parlament, sprejemali s postopkom soodločanja, pri čemer bi Evropski parlament v celoti sodeloval pri določanju prednostnih političnih nalog in njihovem nadzoru, za lažje ovrednotenje delovanja Evropske komisije pa bi imel prost dostop do vseh dokumentov in možnost zaslišanja uradnikov, ki sodelujejo pri teh postopkih (EPP 2004, 43).

Po odločitvi o širitvi EU na deset novih članic 1. maja 2004 je v strokovni in javni razpravi prevladovala Konvencija o prihodnosti Evropske unije. EPP je že leta 1994 v svojem tedanjem akcijskem programu države članice pozvala, naj Evropskemu parlamentu podelijo mandat, naj „predloži osnutek ustave, ki bi združevala celoto pravil in postopkov evropskih struktur, pri čemer bi jasno razdelila pooblastila in razlikovala med zakoni in smernicami“ (EPP 1993, 21). Stranka je glede začete priprave ustreznega osnutka evropske ustave leta 1999 izjavila, da je njegov sprejem potreben, da bi „določili postopke odločanja med institucijami Evropske unije in uredili pristojnosti med Evropsko unijo, posameznimi državami članicami in regijami ob upoštevanju načela subsidiarnosti“. Osnutek evropske ustave naj bi po mnenju EPP vključeval tudi katalog osnovnih pravic, ki bi bil v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EPP 1999, 7). V institucionalnem pogledu je EPP podprla zamisel, da bi uvedli položaj evropskega zunanjega ministra in na to navezala pričakovanje, da naj bi bil slednji „na določenih področjih [...] odgovoren za zunanje odnose in delovanje Evropske unije ob podpori Evropske diplomatske službe, ki je sestavljena tako iz skupnostnega kot iz nacionalnih delov“. Tudi po zaključku dela Konvencije o prihodnosti EU je EPP ohranila stališče, da je sprejem evropske ustave na podlagi osnutka, ki ga je pripravila ta konvencija, nujen pogoj za uspešno delovanje razširjene Evropske unije (EPP 2004, 41).

V zadnjem akcijskem programu, ki je bil sprejet aprila 2009 na 18. kongresu EPP v Varšavi, se EPP praktično ni dotaknila nadaljnjih institucionalnih reform, temveč se je jasno opredelila za konsolidacijo obstoječe EU po zadnjih krogih širitve. Stranka je odločno podprla Lizbonsko pogodbo, ki takrat še ni bila ratificirana in ki naj bi EU „omogočila pravni status, bolj učinkovite in demokratične institucije, ključne pristojnosti na področju zunanjih zadev in, za države članice, ki to želijo, nekaj zmožnosti za skupno obrambo“. V EPP so na tem kongresu poudarili, da mora EU postati pomembnejši akter na mednarodnem prizorišču, tako v evropskem sosedstvu kot v svetu (EPP 2009a, 30).

Zamisli EPP za nadaljnji razvoj organov EU so vse do leta 1999 v institucionalnem pogledu večinoma spodbujale nadaljnjo integracijo, po tem letu pa je v različnih sklepih stranke opaziti predvsem željo po zagotovitvi večje legitimnosti obstoju EU in njenih organov. Medtem ko je bilo na kongresih leta 1992 in 1997 opaziti predvsem razlike med strankami članicami EPP, kar zadeva osnovne vrednote te transnacionalne evropske stranke, so bile na kongresu leta 1995 razlike razvidne prav glede

institucionalnih konceptov razvoja EU. Razlike v stališčih so v naslednjih letih zgladili po uveljavitvi Amsterdamske pogodbe in Pogodbe iz Nice. V novem mandatu Evropskega parlamenta in potem, ko je končno stopila v veljavo Lizbonska pogodba, članice EPP očitno želijo predvsem ohraniti doseženo stopnjo evropskih integracij in zagotoviti uspešno in demokratično delovanje postopkov organov EU.

5.3 Evropska programska politika Evropske ljudske stranke

Evropska ljudska stranka se za reformne predloge ni opredelila le glede organov EU, ampak tudi, kar zadeva druga področja politik, ki jih je bodisi želela vključiti v t. i. „acquis communautaire“ bodisi so že bile del slednjega. Kot sem že omenil, je Evropska skupnost z neposrednimi volitvami v svoj parlamentarni organ svojemu delovanju zagotovila večjo legitimnost med evropskimi državljani. Z volitvami v Evropski parlament so bile namreč tovrstne zahteve izpolnjene, ne da bi bilo državam članicam treba formalno prenesti nova področja politik na raven skupnosti.

EPP si je prav za to prizadevala že od konca sedemdesetih let 20. stoletja naprej. V prvem akcijskem programu pred prvimi neposrednimi volitvami v Evropski parlament leta 1978 je po opredelitvi „smernic za Evropo“ v naslednjem poglavju vključila pregled stanja „Evrope v svetu“, v katerem je prikazala svoje zamisli o odgovornosti in solidarnosti v okviru Evropske skupnosti, odnos slednje do mednarodnih organizacij ter do držav Srednje in Vzhodne Evrope, držav v razvoju in Organizacije združenih narodov. EPP se je po zunanjih odnosih v tretjem poglavju posvetila „politiki Evropske skupnosti“, pri čemer je analizirala napredek pri integraciji na področjih gospodarske in denarne unije, socialne politike, strukturne in regionalne politike, prometne politike, kmetijske in ribiške politike, obrti, energijske politike ter varstva okolja in potrošnikov. Stranka se je v nadaljevanju tega akcijskega programa ukvarjala z že omenjenimi postopkovnimi vprašanji nadaljnjega institucionalnega razvoja Evropske skupnosti in program sklenila z deklaracijo „Naš cilj: združena Evropa“. Takšen vrstni red tematik je omogočil, da je bil program pregledno razdeljen od splošnih do specifičnih tem (EPP 1978; Jansen 1996, 115).

Prevladujoča tema drugega akcijskega programa EPP iz leta 1984 je bila gospodarska politika. Medtem ko se je poslanska skupina EPP v Evropskem parlamentu ukvarjala z načrti institucionalnega razvoja organov Evropske skupnosti, je bilo prvo poglavje programa, sprejetega na kongresu leta 1984, naslovljeno „Več delovnih mest in

zaposlovanja v Evropi“. EPP si je sicer obenem prizadevala za uveljavitev skupnega trga, nadaljnji razvoj Evropskega denarnega sistema v povezavi z gospodarsko konvergenco v državah članicah ter vzpostavitev gospodarske in denarne unije, vendar pa so bili ob volilni kampanji za evropske volitve za stranko v ospredju gospodarski problemi državljanov, na katere je poskušala odgovoriti s stališčem, da bi lahko „skupnost, ki ima na razpolago učinkovite politične instrumente, naredila veliko za gospodarski razcvet in s tem za ustvarjanje novih delovnih mest“ (EPP 1984, 3). Po navedenem razmišljanju o požitvi gospodarstva, delovni in socialni ureditvi ter kmetijstvu in ribištvu je naslednje poglavje pod naslovom „Razvoj ljudi v delujoči Evropi“ obravnavalo teme, ki so bile poznane že iz prejšnjega akcijskega programa – varnost državljanov, pomen družine, položaj žensk, izobraževalni sistem, kulturni vidiki, zdravstveno varstvo, narava in okolje ter varstvo potrošnikov. Prav tako je bilo spet govora o odnosih med Vzhodom in Zahodom, odgovornosti za države v razvoju, človekovih pravicah in demokraciji ter vlogi Evropske skupnosti kot dejavnika v svetu. Kot že omenjeno, je EPP na koncu zastavila tudi zahteve po reformi evropskih institucij (EPP 1984; Jansen 1996, 118–119).

Evropski parlament je z Enotno evropsko listino prvič po uvedbi neposrednih volitev v ta organ okrepil svojo vlogo, s tem da je dobil dejanske zakonodajne pristojnosti. Obenem so poskušali v očeh državljanov povečati legitimnost evropskih institucij, tako da so nekatera področja politik, ki so bila prej v celoti v nacionalni pristojnosti držav, prenesli na evropsko raven. Na to problematiko, o kateri je potekala razprava v evropski javnosti, se je navezal novembra 1988 sprejeti tretji akcijski program EPP. Stranke članice EPP so v skladu z naslovom „Na strani državljanov“ v njem zahtevale, naj se okrepi stanje demokracije v Evropski skupnosti. Že omenjeni koncepti, kar zadeva institucionalne reforme evropskih integracij, so bili v skladu s tem vključeni na začetku akcijskega programa. Za razliko od prejšnjih dveh akcijskih programov so tako v nadaljevanju sledila razmišljanja o vzpostavitvi „moderne, učinkovitega in humanega gospodarskega in družbenega prostora“ v Evropi, pri čemer so izpostavili politiko skupnega trga, delovno in prometno politiko, mala in srednje velika podjetja, kmetijsko in ribiško politiko ter znanost in tehnologijo. Sledila so že uveljavljena družbenopolitična področja, in sicer okolje, kultura in izobraževanje, družine in otroci, mladina, starostniki, invalidi ter notranja varnost. Pri tem so družbenopolitične zahteve odražale takrat še prevladujoč vpliv krščansko-socialnih strank v okviru EPP.

Zdaj že tradicionalna tematika glede zunanjih odnosov Evropske skupnosti je obravnavala poznana vprašanja, in sicer odnose med zahodnimi državami, sodelovanje in vzpostavljanje zaupanja z državami Srednje in Vzhodne Evrope, vlogo Evropske skupnosti kot posrednice v svetu, pravičen odnos do držav v razvoju ter človekove pravice, poleg tega pa so govorili še o uvedbi evropske pravice do azila in skupnem odnosu do beguncev. V razpravi o konceptu na področju zunanjih odnosov se je EPP zavzela za nadaljnji razvoj Evropskega političnega sodelovanja (European Political Cooperation – EPC), ki so ga uvedli leta 1970 za usklajevanje zunanje politike evropskih držav, v smeri skupne zunanje politike Evropske skupnosti (EPP 1988; Jansen 1996, 123–124).

EPP je leta 1993 zunanjo politiko postavila celo v uvodno poglavje svojega četrtega akcijskega programa. Pod naslovom „Mir in varnost v Evropi in v svetu“ so zapisali tedanje poglede na reformo evropske skupne zunanje in varnostne politike, načine reševanja konfliktov ter reformo mednarodnih varnostno-političnih institucij. EPP je v ločenem poglavju v okviru programa tokrat obravnavala reforme v Srednji in Vzhodni Evropi, širitev EU in evropsko razvojno politiko. Naraščajoči gospodarski krizi je namenila tretje poglavje s svojimi koncepti „Za gospodarsko močno Evropo“, čemur so sledila razmišljanja o denarni uniji, konkurenčnosti in kmetijstvu, v naslednjem poglavju pod naslovom „Za socialno Evropo“ pa so razpravljali o brezposelnosti, revščini, starostnikih in mladini. V petem poglavju o „Evropi prava in človečnosti“ so povzeli razpravo o človekovih pravicah po vsem svetu, rasizmu, manjšinah, notranji varnosti, mamilih in priseljevanju, pri čemer so se navezali na začetno poglavje o zagotavljanju miru in varnosti. EPP je po poglavju z naslovom „Za življenja vredno Evropo“ o okolju in kulturi predstavila svoje zamisli o institucionalni ureditvi. Čeprav je po uveljavitvi Maastrichtske pogodbe prišlo do obsežnih akademskih in javnih razprav predvsem o pristojnostih Evropskega parlamenta in iz tega izhajajočih pogledov o legitimnosti tega organa, je EPP to tematiko spet postavila na konec svojega akcijskega programa, iz česar bi lahko sklepali, da je na podlagi konkretnih reformnih predlogov na različnih področjih želela izpeljati institucionalne zahteve (EPP 1993, 15; Jansen 1996, 160–161).

Ob analizi akcijskih programov EPP je treba na tem mestu omeniti pogajanja o prihodnji zemljepisni razmejitvi Evropske unije, ki so v mandatu Evropskega parlamenta in Evropske komisije 1994–1999 dosegla odločilno fazo. Vse evropske države z izjemo držav Jugovzhodne Evrope in Skupnosti neodvisnih držav so v tistem

obdobju že jasno izrazile željo po vstopu tako v zvezo NATO kot v Evropsko unijo, pri čemer so varnostno-politični interesi najprej prevladovali nad gospodarskimi. EPP je zato v resolucijah, ki so obravnavale ta vprašanja, vse od začetka devetdesetih let 20. stoletja naprej jasno podprla željo srednje- in vzhodnoevropskih držav po vključitvi v zvezo NATO, vendar pa se je izognila temu, da bi omenila konkreten datum ali imena možnih novih držav članic, tako da lahko ugotovimo, da se je EPP glede tega bolj odzivala na dogodke, kot pa da bi nanje želela neposredno vplivati.

EPP je redno sprejemala resolucije v podporo hitremu procesu pridruževanja novih držav članic k Evropski uniji, ki so naposled privedle do sklepa o širitvi na 12. kongresu EPP v Toulousu novembra 1997. V omenjenem sklepu – ki je v bistvu sledil predlogu Evropske komisije o t. i. „Agendi 2000“, s katero naj bi EU vzpostavila nov finančni okvir, ki bi omogočil širitev EU –, so med drugim izjavili, „da je treba v letu 1998 odpreti okrepljen pridružitveni in pogajalski proces z vsemi državami Srednje in Vzhodne Evrope, ki izpolnjujejo politične pogoje za članstvo, in Ciprom“. EPP se je na podlagi varnostno-političnih razlogov izrekla tudi za krepitev dejavnosti EU v sredozemskem prostoru, tako da je leta 1998 podprla tudi sprejem drugega sredozemskega otoka – Malte v EU (Jansen 1996, 161–162).

Peti akcijski program, ki ga je EPP sprejela februarja 1999, je odražal teme, ki so takrat prevladovale v evropski javnosti. Ob razpravi o t. i. „Agendi 2000“ so politiko, ki je bila sprejeta na kongresu v Toulousu, povzeli tudi v tem akcijskem programu. V prvem poglavju so obravnavali predvsem upoštevanje načela subsidiarnosti in druge institucionalne reforme, predmet drugega poglavja pa je bila gospodarska, finančna in denarna politika, ki je pomenila še eno ključno temo ob prehodu na skupno evropsko valuto – evro. Vedno znova v programu najdemo tudi ključne teme, ki so prevladovale v državah članicah EU, torej ustvarjanje osnovnih pogojev za več delovnih mest, konkurenčno sposobnost, usklajevanje nacionalnih gospodarskih politik, gospodarsko in denarno politiko v zunanjih odnosih ter prometno politiko, ki spodbuja gospodarsko rast in je okolju prijazna, kar se je navezovalo na naslednje poglavje z naslovom „Poti k večji zaposlenosti“. EPP se je ob tem pri boju proti množični brezposelnosti zavzela za „subsidiarno ukrepanje v okviru Evropske unije“ (EPP 1999, 21). Čeprav pri tem ni več mogoče opaziti vpliva socialno usmerjenih krščanskih demokratov iz držav Beneluksa, je EPP polno zaposlenost še naprej razglašala za svoj politični cilj, ob tem še enkrat podprla denarno unijo in navedla naslednja področja, na katerih naj bi bilo treba sprejeti ukrepe: konkurenčnost, zmanjšanje regulacij in subvencij, izmenjava informacij, večja

fleksibilnost trga delovne sile in delovnega časa, samozaposlovanje, boljše možnosti za mala in srednje velika podjetja ter večje zaposlitvene možnosti. Teme, prisotne že v prejšnjih akcijskih programih, so obravnavali v naslednjem zaporedju: reforma evropskega socialnega modela, evropska izobraževalna politika, znanost in tehnologija, izziv globalizacije kriminala, priseljevanje in azilna politika, odgovornost Evrope za mir in gospodarska stabilnost v svetu ter varovanje človekovega dostojanstva (EPP 1999; Welle 2000, 563–564).

Kot že omenjeno, je EPP že leta 2004 ugotavljala, da je institucionalna struktura Evropske unije dosegla zadostno raven integracije, tako da je v akcijskem programu tega leta dala prednost drugim vprašanjem. Po letih 1984 in 1999 je še enkrat v ospredje postavila problematiko trga delovne sile in za „dinamično in konkurenčno gospodarstvo, ki bi temeljilo na solidarnosti in bi ustvarjalo delovna mesta,“ zahtevala nižje davke, ki bi bili usmerjeni v gospodarski razvoj, olajšave za samozaposlovanje, enakovredne pogoje v podjetništvu, krepitev malih in srednje velikih podjetij, spodbujanje raziskav in inovacij, višjo kakovost izobraževanja in poklicnega usposabljanja ter nižje proizvodne stroške (EPP 2004, 9–10). Stranka je kot „odgovor na naraščajočo potrebo državljanov po varnosti“ po eni strani predlagala vrsto ukrepov za izboljšanje pravne zaščite evropskih državljanov in stalno izboljšavo zdravstvenega varstva, po drugi strani pa učinkovit boj proti terorizmu in organiziranemu kriminalu ter nadaljnji razvoj skupne azilne in priseljevalne politike (EPP 2004, 22). Poleg ponavljajočih skupnih evropskih tem, kot so okolje, energetika, promet, kmetijstvo in kultura, ter mladinske politike, ki jo je EPP v akcijski program vključila na pobudo svojega podmladka, je ta program spet izpostavil temo „Evropa in njeno mesto v svetu“. Pri tem se je podpora najmočnejših strank članic EPP, namreč nemške CDU, španske PP in italijanske FI politiki ZDA odrazila v novi opredelitvi strateškega partnerstva, ki naj bi ga bilo treba vzdrževati „najprej z Združenimi državami“, medtem ko naj bi bilo razvijanje t. i. „Pakta stabilnosti“ za Balkan in sodelovanja z Rusijo podrejenega pomena, podobno kot „podpora multilateralnim organizacijam“ (EPP 2004, 45–47). Kar zadeva varnostno-politično razpravo, je EPP leta 2004 ob integraciji Europolu v strukturo EU zahtevala učinkovit „politični nadzor s strani Evropskega parlamenta in ustrezen pravni nadzor s strani Evropskega sodišča“ (EPP 2004, 30).

V zadnjem akcijskem programu, ki je bil sprejet aprila 2009 pred volitvami v Evropski parlament, je EPP izpostavila predvsem finančno in gospodarsko krizo, ki zahteva kompetentne in daljnosežne odgovore, poleg tega pa naj bi bilo treba Evropo obvarovati

nevarnosti terorizma in kriminala, se učinkovito boriti proti podnebnim spremembam in odgovoriti na staranje evropske družbe. Kot odgovor na naraščajoče globalne izzive naj bi zato potrebovali močno in bolj učinkovito Evropsko unijo. EPP se je kot odgovor na zamisli socialistov, ki naj bi želeli finančno in gospodarsko krizo uporabiti kot možnost, da bi uveljavili svoje cilje nacionalizacije, protekcionizma in povečevanja proračunskega primanjkljaja, zavzela za ukrepanje, da bi zaščitili konkurenčno socialno tržno gospodarstvo, ki naj bi delovalo v skladu s cilji trajnostnega razvoja. EPP je zato pozvala k čimprejšnjemu zaključku ratifikacije Lizbonske pogodbe ter obenem k modernizaciji in krepitvi Evropske unije. V prvem poglavju programa pod naslovom „Ustvarjanje blaginje za vse“ je EPP kot ključne naloge navedla ustvarjanje novih delovnih mest, preprečevanje protekcionizma z boljšim usklajevanjem davčnih in monetarnih politik držav članic EU ter povečanje investicij v „zelene tehnologije“. Stranka je v naslednjem poglavju pod naslovom „Zagotavljanje varne Evrope“ ponovila prepričanje, da terorizem ogroža temeljne evropske vrednote, zato naj bi EU morala okrepiti sodelovanje in povečati učinkovitost v globalnem boju proti terorizmu, v to tematiko pa so vključili tudi boj proti ilegalnemu priseljevanju in trgovini z ljudmi ter prenovljeno kmetijsko politiko, ki naj bi zagotovila varno, poceni in kakovostno hrano. EPP je v svojem akcijskem programu posebno poglavje prvič posvetila podnebnim spremembam, se zavzela za to, da bi morala Evropa postati vodilna na svetu po deležu „zelenih tehnologij“, in podprla povečanje deleža obnovljive energije, pa tudi ohranitev možnosti uporabe jedrske energije. V akcijskem programu je EPP dala posebno mesto tudi boju z „demografskimi izzivi“, ki naj bi se jih morala Evropa lotiti v bližnji prihodnosti, predvsem nižji rodnosti, naraščajočemu deležu starajočega se prebivalstva in višji pričakovani življenjski dobi. EPP je na tem področju kot ključni cilj opredelila „zagotavljanje boljše, bolj varne in uspešne Evrope za naše otroke in otroke naših otrok“. V zadnjem poglavju pod naslovom „Združujemo Evropo na svetovnem prizorišču“ je EPP ponovila že v prejšnjih programih izpostavljeno dejstvo, da mora EU začeti igrati pomembnejšo globalno politično vlogo. V ta namen naj bi bilo med drugim treba izboljšati mehanizme ukrepanja v okviru EU, obnoviti partnerstvo z ZDA in posvetiti posebno pozornost t. i. „evropski sosedski politiki“. Ta zadnji akcijski program povzema želja, da bi vzpostavili Evropsko unijo, ki bi bila močna za svoje državljane, ki bi temeljila na skupnih vrednotah in ki bi iskala učinkovite in hitre rešitve za današnje probleme (EPP 2009a).

Skozi 30 let programskega delovanja so se prednostne naloge delovanja EPP na področju evropskih politik oblikovale glede na interese njenih strank članic in aktualne razprave, ki so potekale v evropski javnosti. EPP je stalno obravnavala različne evropske politične teme, pri čemer različni poudarki in prednostne naloge v posameznih akcijskih programih pričajo o tem, za katere usmeritve se je stranka vsakokrat zavzemala. Pri tem si je EPP večinoma prizadevala za čim večjo legitimnost projekta združevanja evropske celine, pa tudi za institucionalne reforme, v akcijskih programih pa se je v duhu nacionalnih volilnih bojev lotila tudi gospodarskih skrbi evropskih državljanov in njihovih potreb po varnosti.

6 EVROPSKA LJUDSKA STRANKA IN DEMOKRATIČNA LEGITIMNOST EVROPSKIH INTEGRACIJ

Pri preučevanju programa transnacionalne politične stranke, kakršna je Evropska ljudska stranka, je velikega pomena uspešnost stranke pri uveljavljanju zahtev nacionalnih političnih strank in prek slednjih njihovih članov – evropskih državljanov na evropskem političnem prizorišču. Dejstvo, da je EPP prek svojih strank članic z izjemo Velike Britanije zastopana v vseh državah članicah EU, ji omogoča, da lahko zajema čim širši spekter stališč, ki jih zastopajo evropski državljani. Pozitivno za strankarsko demokracijo lahko ovrednotimo dejstvo, da stranke članice EPP odločitve sprejemajo z večino in da tiste sklepe, ki zadevajo evropska vprašanja, prenašajo oz. prevzemajo tudi na nacionalni politični ravni. EPP ima tako na tem področju na podlagi pripravljenosti njenih članic, da evropske politične odločitve prepuščajo transnacionalni stranki, primerne možnosti za oblikovanje programskih stališč.

Namen usklajevanja programskih odločitev v okviru EPP je prizadevanje za okrepitev demokracije na supranacionalni ravni. Programska politika EPP pri tem v celoti temelji na dokaj natančno določenih vrednotah, ki se pojavljajo v vseh akcijskih programih ali pa se nanje vsaj posredno sklicujejo, in sicer človekovem dostojanstvu, njegovi svobodi mišljenja in enakosti vseh državljanov. Medtem ko omembo teh temeljnih vrednot lahko najdemo v vseh programih EPP, pa so jih poskušali uveljavljati na različne načine, saj so prvotno zavzemanje za več socialnih pravic v programih EPP sčasoma nadomestila prizadevanja za več osebne odgovornosti posameznika. Osnovna vrednota solidarnosti, ki so jo vse do začetka devetdesetih let 20. stoletja izpostavljale še posebej stranke iz držav Beneluksa, se je po vključitvi konservativnih strank v EPP v dokumentih stranke pojavljala precej redkeje. Iz stalnega poudarjanja človekovega dostojanstva v EPP izhaja prizadevanje za vključitev vseh tistih, ki jih odločitve zadevajo, v proces oblikovanja odločitev, kar na evropski ravni pomeni, da je lahko večina evropskih državljanov zastopana v organih EU. EPP se je k temu večkrat zavezala, saj je na primer v akcijskem programu iz leta 2004 poudarila „potrebo po dvojni legitimnosti držav članic in njihovih državljanov“ (EPP 2004, 3). EPP se je sama vedno štela za zastopnico evropskih državljanov, ni pa postavljala v ospredje njihove neposredne vključitve v supranacionalne procese odločanja.

To pojmovanje se je odražalo tudi v stališčih EPP glede končnega cilja procesa evropskega povezovanja, ki jih lahko v bistvu razdelimo na dve fazi. EPP je do leta 1988 zahtevala razvoj v smeri „Združenih držav Evrope“, ne da bi sicer pojasnila, kako si zamišlja njihovo konkretno obliko. V vseh poznejših sklepih pa se stranka ni le odpovedala temu pojmu, ampak ga je v celoti nadomestila s pojmi, kot so „subsidiarnost“ ali „Evropa različnih hitrosti“, ter različnimi koncepti za postopno evropsko integracijo. V tem se kaže prepričanje EPP, da po uveljavitvi Evropske unije oblike sodelovanja med državami članicami ni več treba bistveno spreminjati, temveč bi morali predvsem okrepiti demokratično legitimnost EU. Cilj EPP je tako zagotoviti zaupanje evropskih državljanov v evropske strukture z učinkovitim ukrepanjem in večjo transparentnostjo odločanja, s čimer EPP izraža svoje samorazumevanje, da je stranka zastopnica državljanov, ne pa zagovornica neposredne vključenosti državljanov EU v evropsko politiko.

EPP oz. njeni predhodnici NEI in EUCD so se pravzaprav že od začetka svojega obstoja zavzemale za bolj demokratično Evropo, med drugim z neposrednimi volitvami v Evropski parlament. EPP se je s svojimi zamislimi o institucionalnih reformah redno odzivala na strokovne razprave v evropski javnosti, o čemer priča zavzemanje v osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja za enakopravnost Evropskega parlamenta s Svetom ministrov oz. za soodločanje Evropskega parlamenta pri oblikovanju proračuna EU, imenovanju Evropske komisije in pobudi na zakonodajne področju. Potem ko je bil z Amsterdamsko pogodbo v procesu evropskega povezovanja dosežen bistven napredek, se je EPP več ali manj zadovoljila z obstoječim institucionalnim okvirom EU, tako da se je v nadaljevanju zavzela le za sprejem evropskega statuta političnih strank in uvedbo enotnega volilnega sistema za volitve v Evropski parlament. Medtem ko je na zamisli EPP za institucionalno reformo precej vplivala razprava v strokovni javnosti, so se njena evropsko-politična prizadevanja usmerjala predvsem v skladu z interesi njenih strank članic. Kot smo že omenili, je EPP pri tem izpostavljala različna področja iz evropskega „acquis communautaire“ in s tem svoji poslanski skupini v Evropskem parlamentu dajala smernice za delovanje (Hix 1996, 317).

Dejstvo, da se je EPP z imenom označila za „Evropsko ljudsko stranko“, ni bila le naključna izbira, ampak predvsem kompromis med zagovorniki izključno krščansko-demokratskega strankarskega profila in zagovorniki širše desno-sredinske strankarske povezave. Evropska ljudska stranka je pojem ljudske stranke opredelila kot stranko, ki programsko nagovarja širok razpon volivcev in katere volilno telo je dejansko

sestavljeno iz različnih slojev prebivalstva. Takšna samoopredelitev se je pri EPP še posebej nazorno pokazala sredi devetdesetih let 20. stoletja, ko si je stranka prizadevala, da bi na volitvah dobila najbolj številčno zastopstvo v Evropskem parlamentu. S tem se je EPP tudi odzvala na povečanje pooblastil Evropskega parlamenta z Enotno evropsko listino in Maastrichtsko pogodbo. Z okrepljeno pravico Evropskega parlamenta na področju soodločanja se je okreplil interes EPP po prevladi v parlamentarnem organu EU, junija 1999 pa je stranka tudi dosegla ta cilj in po 20 letih od prvih neposrednih volitev prvič združila relativno večino evropskih poslancev v okviru svoje poslanske skupine (von Gehlen 1995, 182).

EPP si je za zagotovitev demokratične legitimnosti prizadevala tudi s svojo notranjo organizacijsko strukturo. Statut EPP pomeni normativno podlago, v kateri so opredeljeni organi in postopki odločanja v stranki, spremembe statuta pa se sprejemajo na kongresih z dvotretjinsko večino (21. člen statuta EPP). EPP demokratično participacijo državljanov EU zagotavlja prav s svojim statutom, saj je polnopravno članstvo v tej transnacionalni politični stranki omogočeno le strankam, ki prihajajo iz držav članic EU. Tako se krog nosilcev funkcij odločanja v EPP navezuje na nosilce odločanja v okviru organov EU, saj so slednji pogosto osebe, ki prihajajo iz političnih vrst EPP. Stranka se glede svojih kvot porazdelitve delegatov nacionalnih strank članic prav tako zgleduje po organih EU in si prizadeva za enakopravno sodelovanje strank članic pri delu svojih organov.

EPP je tako sama ustvarila ustrezne predpogoje za demokratično legitimnost svojega delovanja, za katerega morajo biti izpolnjeni pogoji svobodnih volitev, večinskega odločanja in možnosti stalnega nadzora nad izvoljenimi funkcionarji. Večinsko odločanje je v okviru EPP predvideno tako na kongresih kot pri delovanju predsedstva in politične skupščine, odločitve, ki zadevajo evropska vprašanja, pa so za stranke članice praviloma zavezujoče. Kar zadeva financiranje EPP, je stranka povečevala svoje prihodke po eni strani s povečevanjem števila strank članic, po drugi strani pa s povečevanjem števila članov njene poslanske skupine v Evropskem parlamentu in s tem sorazmernim povečevanjem dotacij iz evropskega proračuna. Rast prihodkov je stranki omogočila večjo profesionalnost delovanja, kar se je od sredine devetdesetih let 20. stoletja odražalo predvsem na odnosih z javnostmi in delovanju sekretariata. Ker je EPP že vse od ustanovitve imela sedež sekretariata zunaj prostorov Evropskega parlamenta, ji po sprejemu evropskega statuta političnih strank na tem področju ni bilo treba izvesti sprememb (von Gehlen 1995, 183–184).

EPP svojo demokratično legitimnost uveljavlja tudi prek sistema svojih združenj in zvez, ki je daleč najbolj raznolik med evropskimi transnacionalnimi političnimi strankami. Kot sem že omenil, ima EPP šest uradno priznanih strankarskih združenj, na podlagi katerih se spet lahko utemeljeno razglaša za ljudsko stranko, znotraj katere se uspešno uveljavljajo različni interesi različnih slojev evropskega prebivalstva. Sistem združenj in zvez ima za EPP dvojno korist: združenja po eni strani v državah članicah EU na različnih področjih predstavljajo politike EPP, po drugi strani pa zastopajo določene skupine prebivalstva, katerih interese vnašajo v delovanje EPP. Kljub vsemu je treba pri preučevanju združenj in zvez upoštevati, da se njihov glas v organih EPP v primerjavi s polnopravnimi strankami članicami manj sliši, saj imajo omejeno število delegatov in s tem manjši vpliv pri glasovanju. Ne smemo pa zanemariti dejstva, da krog polnopravnega članstva v nekaterih od omenjenih združenj in zvez sega prek meja EU, tako da v bistvu ne zastopajo zgolj državljanov EU, ampak tudi Evropejce na splošno.

EPP na oblikovanje politik na ravni EU kot transnacionalna politična stranka vpliva tako na osebni ravni kot na programski ravni. Kar zadeva vpliv na osebni ravni prek posameznikov, ki prihajajo iz vrst EPP, je ta za stranko bolj posreden, saj EPP nima možnosti neposrednega imenovanja kandidatov za visoke evropske politične funkcije. Svet ministrov seveda sestavljajo predstavniki nacionalnih vlad, na imenovanje kandidatov za Evropski parlament pa imajo lahko transnacionalne stranke, kot je EPP, kvečjemu posredno vlogo, ki pride do izraza, s tem da imajo nacionalne stranke interes, da vidne predstavnike, ki sodelujejo na ravni EPP, ponovno pošljejo v Evropski parlament. Pri najpomembnejši „kadrovski“ odločitvi v okviru organov EU pa transnacionalne evropske stranke vsekakor sodelujejo: čeprav člane Evropske komisije predlagajo nacionalne vlade, pa znotraj EU obstaja soglasje, da naj bi predsednik Evropske komisije prihajal iz vrst tiste evropske stranke, ki ima najmočnejšo poslansko skupino v Evropskem parlamentu, kar je trenutno z Joséjem Manuelom Barrosom EPP. Možnosti vpliva EPP na programski ravni izhajajo iz že navedenih ugotovitev, da večinsko odločanje preprečuje blokade, zavezujoča narava odločitev na področju evropskih politik na podlagi statuta EPP pa zagotavlja uveljavitev teh odločitev s strani strank članic. Poudariti pa je treba, da ima poslanska skupina EPP v primerjavi z nacionalnimi strankami članicami v okviru EPP večji vpliv na vsebinske odločitve, in sicer tudi po zaslugi dejstva, da se voditelji strank članic le redko udeležujejo

vsebinskih sestankov predsedstva EPP in politične skupščine EPP (von Gehlen 1995, 184).

Programska politika Evropske ljudske stranke podobno kot v nacionalnih strankah praviloma ne vodi do konkretnih sklepov, ki bi jih morale stranke članice ali poslanska skupina v Evropskem parlamentu spoštovati, temveč pomeni zgolj osnovo za sodelovanje vseh akterjev, ki sodelujejo v okviru transnacionalne politične stranke. Čeprav so se stranke članice glede vprašanj evropske politike odpovedale lastnim samostojnim stališčem, pa skupne akcijske programe, ki izpostavljajo različne prednostne naloge, pred evropskimi volitvami vendarle sprejemajo z večinskim odločanjem, tako da odražajo voljo strank članic. EPP je v svojem akcijskem programu leta 2004 zapisala, da bo Evropa, ki bo temeljila na „dvojni legitimnosti držav članic in njihovih državljanov“, močnejša, če bo izkoristila podporo in udeležbo evropskih državljanov v političnih procesih (EPP 2004, 3). EPP je prišla do tako rekoč pozitivnega prepričanja, da bodo transnacionalne stranke v evropski politiki igrale odločilno vlogo, če bodo sprejete kot posredniki med institucijami Evropske unije in evropskimi državljani.

7 SKLEP

V diplomskem delu sem poskušal utemeljiti trditev, da so se hkrati s poglobljanjem in krepitvijo evropskih integracij krepili tudi povezanost, moč in vpliv transnacionalnih evropskih strank, med njimi v prvi vrsti krščanskih demokratov in drugih desno-sredinskih sil, ki so skupaj oblikovali Evropsko ljudsko stranko.

Sistematično sodelovanje med strankami sorodne usmeritve iz držav članic Evropske skupnosti je privedlo do strateških povezav strankarskih združenj, ki so sčasoma prerasla v transnacionalne politične stranke. Evropska ljudska stranka je že ob svoji ustanovitvi leta 1976 jasno izrazila namen, da želi imeti pomembno vlogo v procesu evropskega povezovanja, njene stranke članice pa so si od takrat naprej vztrajno prizadevale za oblikovanje delujoče in učinkovite stranke, kar je prihajalo do izraza tako pri imenu stranke kot pri njenem statutu, organizacijski strukturi, načinu sprejemanja odločitev in programski politiki.

Evropska ljudska stranka je transnacionalna stranka, ki združuje veliko večino krščansko-demokratskih, konservativnih in zmernih desno-sredinskih strank iz držav Evropske unije in drugih evropskih držav. Njene korenine, ki izhajajo iz utemeljiteljev procesa evropskega povezovanja – Roberta Schumana, Alcida De Gasperiya in Konrada Adenauerja – jo zavezujejo k prizadevanju za močno Evropo, ki temelji na načelu subsidiarnosti. V temeljnem programu stranke, sprejetem leta 1992, so kot ključna strankina načela opredeljeni pomen človekovega dostojanstva, svobode mišljenja in enakosti, zavzemanje za združeno Evropo in spodbujanje socialnega tržnega gospodarstva. Evropska ljudska stranka je nastala kot posledica sodelovanja krščansko-demokratskih strank, ki so igrale ključno vlogo v vzpostavljanju sodobnih evropskih demokracij po drugi svetovni vojni in v prvih etapah procesa evropskega sodelovanja. Podobno kot druge politične družine so se krščansko-demokratski predstavniki začeli organizirati že leta 1952 v Skupščini Evropske skupnosti za premog in jeklo, kar se je potem nadaljevalo v okviru Evropskega parlamenta. Evropska ljudska stranka je bila leta 1976 prva transnacionalna stranka, ki se je pojavila še pred prvimi neposrednimi volitvami v Evropski parlament leta 1979. Kot vse evropske stranke je imela po letu 2003 koristi od sprejema evropskega statuta političnih strank, ki ji je omogočil javno financiranje in bolj jasen pravni status. Evropska ljudska stranka in njeni organi

sprejemajo odločitve z večinskim glasovanjem, oblika notranje strankarske organizacije pa ustreza nacionalnim standardom, kar zadeva strukturo in funkcije strankarskih organov. V celoti gledano je EPP uveljavila vse značilnosti nacionalnih strank, ki ji omogočajo, da sodeluje v evropski strankarski demokraciji.

Jedro Evropske ljudske stranke so sprva sestavljali krščanski demokrati iz držav Beneluksa, Italije in Nemčije, več zaporednih širitev evropskih integracij in povečanje pooblastil Evropskega parlamenta pa so stranke na evropski desni sredini prepričali, da se mora EPP številčno okrepiti, če želi ohraniti prevladujočo vlogo v odločanju o prihodnosti evropske celine. To je stranko vodilo k večji ideološki širini, tako da je v svoje vrste sprejela številne desno-sredinske stranke, ki niso bile izključno krščansko-demokratsko usmerjene, vendar so z izvornimi strankami članicami EPP delile skupne vrednote. Posledica tega je bila sprememba socialno-gospodarske usmeritve politike EPP, ki je postala bolj naklonjena razvoju socialnega tržnega gospodarstva.

Programska politika EPP v bistvu odraža zgodovinski razvoj evropskih integracij. Ker so skupno evropsko politiko v precejšnji meri krojili pripadniki politične družine EPP, se je po eni strani njihova evropska transnacionalna strankarska povezava institucionalno razvijala vzporedno z evropskimi institucijami, po drugi strani pa lahko tudi v programskih prednostnih ciljih pogosto najdemo skupne točke. Stališča EPP glede razvoja procesa evropskega povezovanja in demokratične legitimnosti evropskih integracij niso izhajala le iz razmerij moči v okviru stranke, temveč so sledila dejanskemu razvoju v okviru EU in pobudam, ki so prihajale iz strokovne javnosti. Evropska ljudska stranka se je tako stalno zavzemala za gospodarsko in politično učinkovitost organov EU, ob tem pa je s ciljem čim večje zastopanosti državljanov pogosto podprla institucionalne reforme, o kakršnih so razpravljali v strokovni javnosti. Pri tem se je osredotočila predvsem na volitve v Evropski parlament in pooblastila tega organa, imenovanje Evropske komisije ter postopke, s katerimi so institucije EU izvajale svojo suverenost.

Vsebinsko delovanje EPP sta zaznamovala dva dejavnika: interesi njenih strank članic in razvoj procesa evropskega povezovanja, pri čemer so si tako funkcionarji in organi EPP kot njene stranke članice prizadevali za nadaljnji razvoj organov EU, da bi lahko zagotovili učinkovito reševanje problemov evropskih državljanov. EPP je po zgledu utemeljiteljev povezovanja krščansko-demokratskih strank kazala velik interes za nadaljnji razvoj evropskih institucij z namenom bolj učinkovitega delovanja na supranacionalni ravni. Evropski krščanski demokrati in njim sorodne stranke so se vse

od začetka njihovega povezovanja na evropski ravni zavzemali za razvoj institucij Evropskih skupnosti, demokratično legitimnost Evropske skupnosti oz. Evropske unije pa so poskušali doseči z vztrajanjem na učinkovitih organih, ki bi bili sposobni samostojno sprejemati ukrepe. Tako so sklepi EPP glede končnega cilja procesa evropskega povezovanja, institucionalne strukture in posameznih področij politik pomenili osnovo za sodelovanje strank članic te politične družine, pri čemer je treba še posebej izpostaviti sestanke vrha EPP, na katerih so voditelji držav izoblikovali določene odločitve, ki so bile nato sprejete tudi na srečanjih Evropskega sveta.

Evropska ljudska stranka je po dobrih tridesetih letih svojega obstoja komajda še podobna tisti, ki je bila ustanovljena leta 1976. Z 72 strankami članicami iz 39 evropskih držav, 14 voditelji držav Evropske unije in 5 voditelji drugih evropskih držav, 13 člani Evropske komisije, daleč največjo poslansko skupino z 265 poslanci v Evropskem parlamentu, predsedniki Evropskega sveta, Evropske komisije in Evropskega parlamenta je danes vodilna politična sila v Evropi. Ta moč je brez dvoma posledica nenehne integracije in širitvenega procesa, saj se EPP spreminja sočasno z razvojem Evropske unije same. Evropska ljudska stranka je brez dvoma transnacionalna evropska stranka, ki se je – tako glede svojega razvoja kot glede podpore med evropskimi državljani, izražene na volitvah – najbolj uspešno prilagajala spremembam v procesu evropskega povezovanja. Velika ideološka in zemljepisna širina je EPP omogočila, da je vzpostavila in ohranila vpliv na strukture in politike Evropske unije ter še naprej razvijala svoj potencial kot evropska stranka. To ji daje odlično podlago za dolgoročno ohranjanje večinske podpore med državljani, zato lahko utemeljeno pričakujemo, da bo tudi v bližnji prihodnosti igrala ključno vlogo v evropski politiki, pri nadaljnjem institucionalnem razvoju Evropske unije ter njenih političnih odločitvah in odločitvah o geografskem obsegu evropskih integracij.

8 LITERATURA

1. Burgess, Michael. 1994. Politischer Katholizismus, europäische Einigung und der Aufstieg der Christdemokratie. V *Die Christen und die Entstehung der Europäischen Gemeinschaft*, ur. Martin Greschat in Wilfried Loth, 125–137. Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer.
2. *Centre for European Studies*. Dostopno prek: <http://www.thinkingeurope.eu> (1. februar 2010).
3. Coudenhove-Kalergi, Richard N. 1998. *Pan-Europa (ponatis)*. Dunaj: Paneuropa-Verlag.
4. *Člani Barrosove komisije (2010–2014)*. 2010. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/index_sl.htm (1. februar 2010).
5. Dessloch, Hubertus. 1979. Die Europäische Volkspartei – EVP. *Aus Politik und Zeitgeschichte* 29 (B14): 3–16.
6. *EPP Women*. Dostopno prek: <http://www.epp-women.org> (1. februar 2010).
7. *European Democrat Students*. Dostopno prek: <http://www.edsnat.org> (1. februar 2010).
8. *European People's Party*. Dostopno prek: <http://www.epp.eu> (1. februar 2010).
9. European People's Party – EPP. 1978. *Political Programme. Striving together for a Europe of free citizens*. Sprejet 7. 3. 1978. Bruselj: EPP.
10. --- 1984. *Action Programme of the European People's Party (EPP) for the Second Electoral Term of the European Parliament*. Sprejet 4. 4. 1984. Rim: EPP.
11. --- 1988. *On the People's Side. Action Programme of the European People's Party 1989–1994*. Sprejet 8. 11. 1988. Luxembourg: EPP.
12. --- 1992. *Basic Programme of the European People's Party*. Sprejet 13. 11. 1992. Atene: EPP.
13. --- 1993. *Europe 2000 – Unity in Diversity. Action Plan of the European People's Party 1994–1999*. Sprejet 10. 12. 1993. Bruselj: EPP.
14. --- 1997. *EPP/EUCD Yearbook 1996*. Bruselj: Poslanska skupina EPP v Evropskem parlamentu.

15. --- 1999. *On the Way to the 21st Century. EPP Action Programme 1999–2004*. Sprejet 6. 2. 1999. Bruselj: EPP.
16. --- 2004. *Action Programme 2004–2009*. Sprejet 5. 2. 2004. Bruselj: EPP.
17. --- 2007. *50 Years of European Integration*. Bruselj: Poslanska skupina EPP-ED v Evropskem parlamentu.
18. --- 2009a. *Strong for The People. EPP Election Document 2009*. Sprejet 30. 4. 2009. Varšava: EPP.
19. --- 2009b. *By-laws of the International Non-profit Association „European People's Party“*. Sprejet 9. 12. 2009. Bonn: EPP.
20. *European Senior Citizens' Union*. Dostopno prek: <http://www.eu-seniorunion.info> (1. februar 2010).
21. *European Union of Christian Democratic Workers*. Dostopno prek: <http://www.eucdw.org> (1. februar 2010).
22. Fink Hafner, Danica. 2004. Ali obstajajo evropske stranke in evropski strankarski sistem? V *Evropske stranke in strankarski sistem na ravni Evropske unije*, ur. Danica Fink Hafner, 67–88. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
23. von Gehlen, Andreas. 2005. *Europäische Parteiendemokratie? Institutionelle Voraussetzungen und Funktionsbedingungen der europäischen Parteien zur Minderung des Legitimationsdefizits der EU*. Berlin: Freie Universität.
24. --- 2006. Two Steps to European Party Democracy. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 161–171. Bruselj: Forum for European Studies.
25. Hanley, David. 2008. Parti populaire européen (PPE). V *Dictionnaire critique de l'Union européenne*, ur. Yves Bertoncini, Thierry Chopin, Anne Dulphy, Sylvain Kahn in Christine Manigand, 322–324. Pariz: Armand Colin.
26. Hix, Simon. 1996. The transnational party federations. V *Political parties and the European Union*, ur. John Gaffney, 308–331. London/New York: Routledge.
27. Hrbek, Rudolf. 1986. Die europäischen Parteienzusammenschlüsse. V *Jahrbuch der Europäischen Integration 1985*, ur. Werner Weidenfeld in Wolfgang Wessels, 275–285. Bonn: Europa Union Verlag.
28. Jansen, Thomas. 1996. *Die Entstehung einer Europäischen Partei: Vorgeschichte, Gründung und Entwicklung der EVP*. Bonn: Europa Union Verlag.

29. --- 2000. Die Europäische Volkspartei (EVP) 1976–1995. V *Christlich-demokratische und konservative Parteien in Westeuropa 5*, ur. Hans-Joachim Veen, 459–540. Paderborn: Ferdinand Schöningh.
30. --- 2006. The Emergence of a Transnational European Party System. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 45–56. Bruselj: Forum for European Studies.
31. Johansson, Karl Magnus. 1997. *Transnational Party Alliances – Analysing the Hard-Won Alliance Between Conservatives and Christian Democrats in the European Parliament*. Lund: Lund University Press.
32. Kaiser, Wolfram. 2004. Transnational Christian Democracy: From the Nouvelles Equipes Internationales to the European People's Party. V *Christian Democracy in Europe since 1945 (Volume 2)*, ur. Michael Gehler in Wolfram Kaiser, 221–237. London: Routledge.
33. --- 2007. *Christian Democracy and the Origins of European Union*. Cambridge: Cambridge University Press.
34. Kremer, Christian. 2009. Intervju z avtorjem. Bruselj, 10. september.
35. Kuper, Ernst. 2006. Towards a European Political Public: The Role of Transnational European Parties. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 63–72. Bruselj: Forum for European Studies.
36. Ladrech, Robert. 2002. Europeanization and Political Parties: Towards a Framework for Analysis. *Party Politics* 8 (4): 389–403.
37. Lamberts, Emiel, ur. 1997. *Christian Democracy in the European Union (1945–1995)*. Leuven: Leuven University Press.
38. Lücker, Hans A. 1986. *10 Jahre Europäische Volkspartei. Europäische Zeitung, Nr. 9/1986*. Bonn: Europa Union Verlag.
39. Mair, Peter. 2000. The limited Impact of Europe on National Party Systems. *West European Politics* 23 (4): 27–51.
40. Martens, Wilfried. 1999. *Europa gestalten – die Europäische Volkspartei trägt Verantwortung*. Bruselj: EPP.
41. Müller, Guido. 2004. Anticipated Exile of Catholic Democrats: The Secrétariat International des Partis Démocratiques d'Inspiration Chrétienne. V *Political Catholicism in Europe 1918–45 (Volume 1)*, ur. Wolfram Kaiser in Helmut Wohnout, 252–264. London: Routledge.

42. Neumann, Franz. 1995. Parteien. V *Gesellschaft und Staat. Lexikon der Politik*, ur. Hanno Drechsler, Wolfgang Hilligen, Franz Neumann, 612–619. München: Verlag Franz Vahlen.
43. Nugent, Neil. 2003. *The Government and Politics of the European Union*. Durham: Duke University Press.
44. Palmer, John. 2006. The Future of European Union Political Parties. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 101–109. Bruselj: Forum for European Studies.
45. Schmidt, Johanna. 2004. Europäische Parteien. V *Jahrbuch der Europäischen Integration 2003/2004*, ur. Werner Weidenfeld in Wolfgang Wessels, 287–292. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft.
46. Schmuck, Otto. 1997. Europäische Parteienzusammenschlüsse. V *Europa von A-Z – Taschenbuch der europäischen Integration*, ur. Werner Weidenfeld in Wolfgang Wessels, 156–159. Bonn: Europa Union Verlag.
47. Schönlau, Justus. 2006. European Party Statute: Filling the Half-full Glass? V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 143–151. Bruselj: Forum for European Studies.
48. *SME Union*. Dostopno prek: <http://www.sme-union.org> (1. februar 2010).
49. Van Hecke, Steven. 2006. On the Road towards Transnational Parties in Europe: Why and How the European People's Party Was Founded. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 153–159. Bruselj: Forum for European Studies.
50. Wagner, Peter M. 1998. Die europäischen Parteien. V *Jahrbuch der Europäischen Integration 1997/98*, ur. Werner Weidenfeld in Wolfgang Wessels, 281–286. Bonn: Europa Union Verlag.
51. Wahl, Jürgen. 1996. *Was die EVP ist und was sie will*. Fondation Robert Schuman, Luxembourg.
52. Welle, Klaus. 2000. Die Reform der Europäischen Volkspartei 1995-1999. V *Christlich-demokratische und konservative Parteien in Westeuropa 5*, ur. Hans-Joachim Veen, 541–566. Paderborn: Ferdinand Schöningh.
53. Wintoniak, Alexis. 2006. Uniting the Centre-right of Europe: The Result of Historical Developments and Political Leadership. V *European View – Transnational Parties and European Democracy*, ur. Wilfried Martens, 173–178. Bruselj: Forum for European Studies.

54. *Youth of the European People's Party*. Dostopno prek: <http://www.yepp-eu.org>
(1. februar 2010).

PRILOGA A: Seznam članic Evropske ljudske stranke

	Ime stranke	Država
Polnopravne članice		
1.	Österreichische Volkspartei (ÖVP)	Avstrija
2.	Christen-Democratisch en Vlaams (CD&V)	Belgija
3.	Centre Democrat Humaniste (CDH)	Belgija
4.	Demokratska Partija (DP)	Bolgarija
5.	Demokrati za Silna Bolgarija (DSB)	Bolgarija
6.	Graždani za Evropejsko Razvitie na Bolgarija (GERB)	Bolgarija
7.	Sajuz Na Demokratičnite Sili (SDS)	Bolgarija
8.	Zemedelski Narodni Sajuz (ZNS)	Bolgarija
9.	Dimokratikós Synagermós (DISY)	Ciper
10.	Křesťanská a Demokratická Unie – Česká Strana Lidová (KDU-ČSL)	Češka
11.	Kristendemokraterne (KD)	Danska
12.	Det Konservative Folkeparti (KF)	Danska
13.	Isamaa ja Res Publica Liit (IRL)	Estonija
14.	Kansallinen Kokoomus	Finska
15.	Union pour un mouvement populaire (UMP)	Francija
16.	Néa Dimokratía (ND)	Grčija
17.	Fine Gael (FG)	Irska
18.	Il Popolo della Libertà (PdL)	Italija
19.	Unione dei Democratici Cristiani e di Centro (UDC)	Italija
20.	Popolari Unione Democratici per l'Europa (UDEUR)	Italija
21.	Jaunais Laiks (JL)	Latvija
22.	Tautas Partija (TP)	Latvija
23.	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD)	Litva
24.	Chreschtlech Sozial Vollekspartei (CSV)	Luksemburg
25.	Fiatal Demokraták Szövetsége – Magyar Polgári Szövetség (Fidesz)	Madžarska

26.	Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP)	Madžarska
27.	Partit Nazzjonalista (PN)	Malta
28.	Christlich Demokratische Union (CDU)	Nemčija
29.	Christlich-Soziale Union in Bayern (CSU)	Nemčija
30.	Christen Democratisch Appèl (CDA)	Nizozemska
31.	Platforma Obywatelska (PO)	Poljska
32.	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Poljska
33.	Centro Democrático Social – Partido Popular (CDS-PP)	Portugalska
34.	Partido Social Democrata (PSD)	Portugalska
35.	Partidul Democrat-Liberal (PD-L)	Romunija
36.	Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat (PNTCD)	Romunija
37.	Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSz)	Romunija
38.	Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)	Slovaška
39.	Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana (SDKU)	Slovaška
40.	Strana maďarskej koalície – Magyar Koalíció Pártja (SMK-MKP)	Slovaška
41.	Nova Slovenija – Krščanska ljudska stranka (NSi)	Slovenija
42.	Slovenska demokratska stranka (SDS)	Slovenija
43.	Slovenska ljudska stranka (SLS)	Slovenija
44.	Partido Popular (PP)	Španija
45.	Unió Democràtica de Catalunya (UDC)	Španija
46.	Kristdemokraterna (KD)	Švedska
47.	Moderaterna	Švedska
Pridružene članice		
1.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	Hrvaška
2.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	Hrvaška
3.	Høyre	Norveška
4.	Demokratska stranka Srbije (DSS)	Srbija
5.	G17 Plus	Srbija
6.	Christlichdemokratische Volkspartei (CVP)	Švica
Opazovalke		
1.	Partia Demokratike e Shqipërisë (PDSH)	Albanija

2.	Abjadnanaja hramadzianskaja partija Bielarusi (AHP)	Belorusija
3.	Bielaruski narodni front (BNF)	Belorusija
4.	Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine (HDZ BiH)	Bosna in Hercegovina
5.	Partija demokratskog progressa (PDP)	Bosna in Hercegovina
6.	Stranka demokratske akcije (SDA)	Bosna in Hercegovina
7.	Suomen Kristillisdemokraati (KD)	Finska
8.	Ertiani Natsionaluri Modzraoba (ENM)	Gruzija
9.	Demokratski centar (DC)	Hrvaška
10.	Südtiroler Volkspartei (SVP)	Italija
11.	Vnatrešna makedonska revolucionerna organizacija – Demokratska partija za makedonsko nacionalno edinstvo (VMRO-DPMNE)	Makedonija
12.	Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	Moldavija
13.	Kristelig Folkeparti (KrF)	Norveška
14.	Partito Democratico Cristiano Sammarinese (PDCS)	San Marino
15.	Vajdasági Magyar Szövetség (VMSz)	Srbija
16.	Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	Turčija
17.	Bat'kivščina	Ukrajina
18.	Narodnij Ruh Ukrajini (NRU)	Ukrajina
19.	Narodnij Sojuz Naša Ukrajina (NSNU)	Ukrajina

PRILOGA B: Statut Evropske ljudske stranke

BY-LAWS OF THE INTERNATIONAL NON-PROFIT ASSOCIATION “EUROPEAN PEOPLE’S PARTY”

PREAMBLE

“Political parties at European level are important as a factor for integration within the European Union. They contribute to forming a European awareness and to expressing the political will of the citizens of the Union.” (Article 191 of the Treaty establishing the European Community).

On the basis

- of the Christian view of mankind and the Christian Democratic concept of society,
- of their joint will to create a federal European Union as a Union of free peoples and citizens conscious of their own responsibilities,

the Christian Democrat, Centrist and like-minded parties of the European People’s Party as heirs of Europe's Founding Fathers accept these responsibilities and create an international non-profit association. This association will be a member of the Christian /Centrist Democrat International (CDI), a worldwide organisation of Christian Democrats and like-minded political parties and the International Democrat Union (IDU), a worldwide organization of Conservative, Christian Democrat and like-minded political parties of the centre and centre right.

Therefore,

1) – the “Christen Democratisch Appèl (CDA)”, having the legal personality according to Dutch law of an association with full legal competence (Verening met volledige rechtsbevoegdheid), with registered office in 2512 XA Den Haag, Buitenom 18, represented by Wilfried Martens, lawyer, domiciled in 1050 Ixelles (Brussels), place Marie-José 14/10, having the power of attorney to participate in the constitution of the international nonprofit association “Parti Populaire Européen, in short PPE/EVP/EPP”;

2) – the “Partido Popular (PP)”, having the legal personality according to Spanish law of an association with full legal competency (enregistered in the Register of Political Parties (Ministry of Interior Affairs), with registered office in 28004 Madrid, Calle Génova n° 13, represented by Antonio LÓPEZ-ISTÚRIZ, Avda Menendes Pelayo 27, Madrid, Spain, lawyer, having the power of attorney to participate in the constitution of the international non-profit association “Parti Populaire Européen, in short PPE/EVP/EPP”;

agree to create an international non-profit association according to Belgian law and determine its by-laws as follows:

I. NAME – OFFICE – PURPOSE - DURATION

Article 1

The association, an alliance of political parties at European level, is named “Parti populaire européen / Europese Volkspartij / Europäische Volkspartei / European People’s Party”, abbreviated as “PPE/EVP/EPP”). This name must always be preceded or followed by the words “association internationale sans but lucratif / internationale vereniging zonder winstoogmerk” or the abbreviation AISBL / IVZW.

The association is governed by title III of the law of 27 June 1921 on the non-profit associations, the foundations and the international non-profit associations.

Article 2

The registered office of the association is established at rue du Commerce 10, 1000 Brussels, in the Brussels judicial district.

The Presidency is authorized to transfer the registered office of the association to another location within this judicial district and to establish other offices and/or subsidiaries within or outside this judicial district.

Article 3

The purpose of the association is to:

- promote and foster close and ongoing collaboration among its members for the purpose of implementing their common policy at European level;
- encourage and organise unanimous action by its members at European level;
- work (i) to achieve free and pluralistic democracy, (ii) for respect for human rights, fundamental freedoms and the rule of law on the basis of a common programme;
- promote the process of unification and federal integration in Europe as a constituent element of the European Union.

In order to realize this purpose and in order to establish, develop, implement and promote its policies, the association organizes several discussion and decision forums, major events and fact finding missions according to strict democratic principles and issues publications of all sorts.

The association is also authorised to execute all legal instruments (including real estate transactions) directly or indirectly useful or necessary for the promotion and achievement of the above-mentioned aims.

Through their national policies the member parties of the association support positions taken by the association in the context of the European Union. In the context of national responsibilities, they shall maintain their own name, their identity and their freedom of action. The association is represented in the European Parliament by the Group of the European People’s Party (Christian Democrats) (Group of the EPP in the European Parliament).

Member parties oblige parliamentarians elected to the European Parliament on their list, and/or sent to the Committee of the Regions, or the Parliamentary Assemblies of the Council of Europe, the WEU, the OSCE and NATO, to join the EPP Groups therein.

Article 4

The association is incorporated for an indefinite duration.

II. MEMBERSHIP

Article 5

The number of members is unlimited, but may not be less than two. Requests for membership shall be submitted to the Presidency in writing. They shall comprise a statement on the adoption of the Political programme and by-laws and internal regulations of the association, in addition to a copy of the by-laws of the applicant party and information on the background and organisation of said applicant. The Presidency will transmit the application to the Political Assembly.

Without prejudice to article 6 and subject to what follows, the Political Assembly is authorised to grant, at its own discretion, the applicant one of the following member status in the EPP: Ordinary Member Party, Associated Member Party, Member Association or Individual Member (as defined here below).

- Ordinary Member Parties

The Political Assembly is authorised to grant member status in the association to any Christian Democrat or likeminded party, based in the European Union, which subscribes to the association's political programme and accepts its by-laws and internal regulations (hereinafter referred to as "Ordinary Member Parties").

- Associated Member Parties

The Political Assembly is also authorised to grant member status to any political party of Christian Democrat or likeminded orientation, based outside the European Union, from states whose applications for membership of the European Union have been introduced and / or states belonging to the European Free Trade Association (EFTA), which subscribe to the objectives referred to in article 3 of the by-laws and to the association's political programme, and which accept its by-laws and internal regulations (hereinafter referred to as "Associated Member Parties"). They shall not participate in decisions involving the policies and structure of the European Union nor of its institutional system. If the state in which the Associated Member Party is established effectively becomes a member of the European Union, such Associated Member Party shall automatically become an Ordinary Member Party as from the date of the adherence of such state to the European Union.

- Member Associations

The status of Member Association can be granted to any Member Association within the meaning of article 26 of the by-laws and section XI of the internal regulations and which subscribes to the association's political programme and accepts its by-laws and internal regulations (hereinafter referred to as "Member Associations").

- Individual Members

In addition, all members of the EPP Group in the European Parliament elected on a list of a member party are also members ex officio of the association (hereinafter referred to as “Individual Members”). Other members of the European Parliament can become Individual Members of the association by decision of the Political Assembly on the proposal of the Presidency of the association. The speaking and voting rights of the Individual Members within the organs of the association are personal and inalienable.

If a candidate for membership in the association is a legal person within the meaning of the law applicable to it, it must name in its application for membership a natural person who will represent it in the association. The same provision applies if the candidate does not have legal personality under the law applicable to it. It shall then designate a natural person who will act on behalf of all members of the candidate member without legal personality, as its representative. In case of a change of representation, the President of the association is immediately informed in writing.

In the transitional provisions, exception to these provisions is made for granting member status to the Ordinary Member Parties, Associated Member Parties, Observer Member Parties and Individual Members joining the association immediately after its incorporation, before the first meeting of the Political Assembly.

Article 6

Parties close to the EPP, from (i) European Union Member States, (ii) states which have applied for European Union membership as well as from (iii) European states that are members of the Council of Europe, may be granted observer status by the Political Assembly, on the proposal of the Presidency, except for the parties granted observer status immediately after the incorporation of the association and before the first meeting of the Political Assembly, in accordance with the transitional provisions. This category of members is called “Observer Member Parties”.

Article 7

Ordinary Member Parties, Associated Member Parties, Member Associations and Observer Member Parties individually pay annual dues of no more than 500.000 (five hundred thousand) euros. The amount of the dues is determined annually by the Political Assembly. Dues are payable within two weeks of having been set and communicated by the Political Assembly to the members.

Article 8

The Presidency keeps a membership register at the registered office of the association. This register lists the surname, first name, place of residence, date and place of birth of members or, in the case of legal persons or de facto associations, the name, legal form, address of the registered office, identity of the representative and, where applicable, the registration number in accordance with existing legislation and/or regulations. All members may consult this register at the registered office of the association.

Article 9

Any member may resign from the association at any time. The member gives notice to the Presidency of the decision to resign by registered letter.

Members that resign are obliged to fulfil their financial obligations toward the association for the year during which the resignation is submitted and for all previous years.

The suspension and the exclusion of a member may only be decided by the Political Assembly. It is not obliged to disclose its reasons. A proposal for the exclusion of a member may only be submitted by the Presidency, or seven Ordinary or Associated Member Parties from five different countries. A proposal for the exclusion of an Individual Member may only be submitted by the Presidency of the EPP Group in the European Parliament.

If a Member Party is not any more a viable political force in its respective country and, in particular, has not been represented in regional or national or European Parliament(s) for two consecutive parliamentary terms, the EPP Presidency can recommend to the Political Assembly its suspension or exclusion, according to the procedures stated in the previous paragraph.

A member's affiliation ceases automatically upon death, disqualification, liquidation or in cases of temporary administration, court-ordered settlement or insolvency. The affiliation of an individual member ends automatically when this member is no longer a member of the European Parliament and the affiliation of a Member Association ends automatically when this member does no longer fulfil the criteria that were necessary for its preliminary recognition as a Member Association and which are set out in the internal regulations.

Members that resigned or were excluded and the legal successors of such members or of deceased members have no claims on the assets of the association and may never be reimbursed for dues paid, contributions or any other payments made to the association, unless otherwise expressly provided for in the by-laws.

In no case may a member that resigned or was excluded demand the communication of or a copy of the accounts, the placing of official seals on the property of the association or the drawing up of an inventory.

III. ORGANS OF THE ASSOCIATION

Article 10

The organs of the association are:

- (i) The Presidency
- (ii) The Political Assembly
- (iii) The Congress.

IV. PRESIDENCY

Article 11

The association is managed by the Presidency, the executive organ. The Presidency is composed of:

- (i) the President of the EPP;
- (ii) the President of the European Commission, the President of the European Council, the High Representative on Foreign and Security Policy, the President of the European Parliament (to the extent that these persons are affiliated to the EPP);
- (iii) the Chairman of the EPP Group in the European Parliament;
- (iv) the Honorary President(s);
- (v) ten Vice-Presidents;
- (vi) the Treasurer; and
- (vii) the Secretary General.

Except for the Honorary President(s) who are elected by the Political Assembly, and for the President of the European Commission, the President of the European Council, the High Representative on Foreign and Security Policy, the President of the European Parliament, the President of the Group of the EPP in the European Parliament, who are *ex officio* members of the Presidency, the members of the Presidency are elected by the Congress by secret ballot and by separate vote, for a renewable term of three years, exception made for the first nomination of the members of the Presidency immediately after the incorporation of the association, which will be carried out in accordance with the transitional provisions.

The Congress elects first the President who, subsequently, proposes to the Congress a Secretary General to be elected. Only representatives of Ordinary and Associated Member Parties are eligible for these functions.

Candidates who obtain a simple majority of the valid votes cast are elected. Abstentions are not considered valid votes.

Candidates for the functions of President, Vice-Presidents and Treasurer must be nominated, in writing, to the Secretariat General, seven days prior to the date of the election. Presidents and Secretaries General are entitled, on behalf of Ordinary and Associated Member Parties, to propose candidates. All Ordinary and Associated Member Parties shall be informed of the names of the candidates not less than three days prior to the elections.

The members of the Presidency may resign at any time, by giving notice to the Presidency of the decision to resign by registered letter. Their mandate is at any time revocable by the Congress.

If a mandate falls vacant, the Political Assembly may, in accordance with the previous paragraphs of this article, elect a replacement. At the following Congress, confirmation of this election is requested and the Congress determines the duration of the term of office. Members of the Presidency may be re-elected.

Members of the Presidency whose terms of office are coming to an end must, before expiry of the term, call a Congress for the purpose of electing new members of the Presidency. If they fail to do so, they are obliged to remain in office until such time as a

replacement can be found, without prejudice to their responsibility for any damage caused by their omission.

On the proposal of the President, and in accordance with the requirements of the agenda, the following persons may be invited to attend meetings of the Presidency:

- members of the European Commission who are member of a Member Party
- the President of the EPP Group at the Parliamentary Assemblies of the Council of Europe, the WEU, the OSCE and NATO as well as in the Committee of the Regions.

The following persons are permanently invited:

- the Deputy Secretary(ies)-General of the EPP
- the Secretary-General of the EPP Group in the European Parliament.

The EPP President and/or Secretary General can attend, at will, any meetings of any organs of EPP Groups and Associations.

The members of the Presidency are not remunerated for the exercise of their mandate, unless decided otherwise by the Political Assembly.

In case the President would be prevented to fulfil his powers, as attributed to him by these by-laws and the internal regulations, he will delegate one of the Vice-Presidents as his representative.

Article 12

The Presidency has the powers attributed to it by the law, these by-laws and the Internal Regulations. Its competences consist inter alia of:

- ensuring the implementation of decisions taken by the Political Assembly;
- preparing the annual accounts and budget;
- ensuring the permanent political presence of the EPP;
- monitoring the work of the General Secretariat, and more in particular the budget management;
- issuing statements on behalf of the EPP in the framework of its political program further to a decision of the Political Assembly;
- proposing candidates for the function of Deputy Secretary(ies) General to the Political Assembly in agreement with the Secretary General;
- proposing candidates for nomination as Honorary President to the Political Assembly.

Article 13

The members of the Presidency shall meet at least eight times annually, upon convocation by the President, by letter, fax or email at the latest two weeks in advance, unless in case of urgency. The meetings take place on the day and at the time and place stated in the convocation notice. The notice also contains the agenda, which is fixed by the President. The Presidency may only debate the items on the agenda, unless all the members are present and unanimously agree to deliberate and to approve the agenda set at that time.

The Presidency shall validly deliberate if a majority of its members are present.

In case of failure to achieve this quorum, a second meeting shall be convened with the same agenda, which can validly deliberate, regardless of the attendance quorum.

Decisions shall be taken by an absolute majority of the votes cast. All members of the Presidency shall have one vote. In case of a tie, the President has the casting vote.

The meetings are chaired by the President.

The Secretary General or a Deputy Secretary General shall draw up the minutes of the meetings, which shall be kept at the registered office of the association.

Membership of the Presidency is strictly personal. A representative of a member of the Presidency will not be admitted to meetings. The mandate of the members of the Presidency will automatically expire if, during the course of the year, a member has not participated in at least half of the meetings.

On the proposal of the President, the Presidency may share work between its members or mandate certain members for specific tasks and delegate specific powers to one or more of its members.

Article 14

If the President considers it advisable, the Presidency may approve a proposal by having all members of the Presidency sign for approval a circular setting out the proposal.

In this case, the Presidency is not required to call a meeting. The circular must include the following information:

- a statement that the text is a proposal for a decision of the Presidency;
- a statement that the decision shall only be approved if signed by all the members of the Presidency;
- a statement that the decision may not be amended and that no reservations may be expressed by members of the Presidency;
- a statement that all the members of the Presidency must return the document signed and with the handwritten words “read and approved”;
- a statement that the signed circular must be returned within ten days to the association.

The meetings of the Presidency may also be organized by video- or teleconference.

V. POLITICAL ASSEMBLY

Article 15

The Political Assembly is the strategic organ of the association.

It is composed of:

- a. members ex officio:

- members of the Presidency;
- members of the Presidency of the Group of the EPP in the European Parliament;
- Presidents of Ordinary or Associated Member Parties, Member Associations or their mandated representatives;
- Presidents of national delegations of member parties of the Group of the EPP in the European Parliament;
- Members of the Presidency of the European Parliament, of the European Commission and of the Presidency of the Committee of the Regions, provided they belong to an Ordinary Member Party;
- Presidents of the EPP Groups in the Committee of the Regions and in the Parliamentary Assemblies of the Council of Europe, the WEU, the OSCE and NATO, provided that they are member of an Ordinary Member Party or Associate Member Party.

The mandate of these members of the Political Assembly ends when they lose the capacity in which they became member of the Political Assembly.

b. delegated members:

- Representatives of Ordinary Member Parties and Associated Member Parties.
The Ordinary Member Parties and Associated Member Parties shall nominate their delegates together with an equivalent number of substitutes.
  - o The delegates and voting rights of Ordinary Member Parties are assigned proportionally to the number of Individual Members of the association;
  - o The delegates and voting rights of the Associated Member Parties are assigned by the Presidency.

The mandate of these members of the Political Assembly ends when the delegation by which they became member of the Political Assembly comes to an end. The composition of the Political Assembly is calculated by the Secretary General twice in a legislature of the European Parliament (i): at the beginning and (ii) half-way through the European parliament legislature (any delay in these calculations is limited to a maximum of six months). This calculation must be approved by the Political Assembly.

c. non voting members

- The deputy Secretary(ies) General of the Association;
- The Secretary General of the EPP Group in the European Parliament, and Secretaries General of the EPP Group in the Committee of the Regions and in the parliamentary Assemblies of the Council of Europe, the WEU, the OSCE and NATO;
- Two delegates of each Observer Member Party.

On the proposal of the President, the Political Assembly may invite certain personalities to give advice.

Article 16

The Political Assembly has the powers attributed to it by the law, these by-laws and the Internal Regulations. Its competences consist inter alia of:

- ensuring unity of action by the EPP and influencing the achievement of European policy in the spirit of its program;
- electing the Deputy Secretary(ies) General on the proposal of the Presidency;
- stimulating and organizing systematic relations between national parliamentary groups and member parties in agreement with the Group of the EPP in the European Parliament;
- adopting the annual accounts and the budget;
- deciding on the applications for membership as well as on the recognition of Member Associations;
- deciding on the exclusion of members and revoking the recognition of Member Associations;
- deciding on the amount of annual dues to be paid by the members;
- formulating recommendations to the Congress as to modifications of the by-laws;
- adopting the Internal Regulations;
- electing the Honorary President(s) on the proposal of the Presidency, except for the first Honorary President(s) elected before the first meeting of the Political Assembly in accordance with the transitional provisions;
- appointing the statutory auditor.

The Political Assembly may establish standing commissions and ad hoc working groups to study specific problems, and decide to dissolve them after having heard the president of the commission or working group.

Article 17

On the invitation of the President, the Political Assembly meets at least four times annually, whenever the object or the interest of the association so requires; an extraordinary meeting can be held at the request of either one-third of the Ordinary Member Parties and Associated Member Parties, or of the Presidency of the Group of the EPP in the European Parliament.

The Political Assembly shall validly deliberate if it is convened regularly, i.e. by letter, fax or email at the latest two weeks in advance, unless in case of urgency, and if a majority of its members are present. Failure to achieve this quorum can only be established on the basis of a formal proposal, at the request of the delegations of at least seven Ordinary Member Parties or Associated Member Parties. If a second meeting has been convened with the same agenda, within at least two weeks and at most two months after the establishing of the failure to achieve the quorum, this second meeting can validly deliberate, regardless of the quorum.

The convocation notice sets out the agenda. Meetings are held at the registered office of the association or at the place stated in the notice of the meeting. For an item not listed on the agenda to be validly put to the vote, at least two thirds of members present must consent.

All votes and election procedures shall be made by absolute majority of the members present. In case of a tie, the President has the casting vote.

The meetings are chaired by the President.

The Secretary General or a Deputy Secretary General shall draw up the minutes of the meetings, which shall be kept at the registered office of the association. All members will receive copies of these minutes within four weeks of each meeting.

The Political Assembly normally meets “in camera”. On the request of the Presidency or of one tenth of the delegates, the Political Assembly may decide, by simple majority, to admit the public to the meeting.

VI. CONGRESS

Article 18

The Congress has the following competences:

- deciding on the political program of the EPP;
- deciding on modifications of the by-laws;
- electing the President, Vice-Presidents, the Secretary General and the Treasurer;
- deciding on the dissolution of the association.

The composition and the functioning of the Congress are regulated in the Internal Regulations.

VII. SECRETARY GENERAL

Article 19

Exception made for the first nomination of the Secretary General immediately after the incorporation of the association, which will be carried out in accordance with the transitional provisions, the Congress elects, on the proposal of the President, a Secretary General, in charge of the day-to-day management of the association, including the representation of the association within the limits of the day-to-day management.

This day to day management includes inter alia (i) the management of the General Secretariat and exercise of the decisions taken by the organs, (ii) the supervision of the cooperation between Ordinary Member Party, Associated Member Party and Member Association, General Secretariats, Member Associations, and the General Secretariat of the Group of the EPP in the European Parliament, (iii) the drawing up, in agreement with the President, of agendas for meetings of organs, the supervision of the convening of meetings, their preparation, and the writing of minutes, (iv) the responsibility to the Presidency and the Political Assembly for proper and adequate budgetary management, and (v) the drawing up of a report of the activities of the General Secretariat and organizational perspectives to the Political Assembly at the beginning of each year.

The secretary General is also entitled to implement decisions of the Presidency and in particular to authorize an attorney at law to represent the association in judicial proceedings either as applicant or defendant.

On the proposal of the Presidency and in agreement with the Secretary General, the Political Assembly, following the election of the Presidency, elects the Deputy Secretary(ies) General for a period of three years.

VIII. REPRESENTATION

Article 20

All legal acts on behalf of the association not falling within the scope of the day-to-day management or of a special delegation of powers, must be signed by the President or by two members of the Presidency.

IX. MODIFICATIONS OF THE BY-LAWS

Article 21

Proposals for modifications of the by-laws may be introduced by the Presidency, Ordinary Member Parties, Associated Member Parties or Member Associations and by the EPP Group at the European Parliament and the Presidents of the EPP Groups in the Committee of the Regions, the Parliamentary Assemblies of the Council of Europe, the WEU, the OSCE and NATO provided that they are member of an Ordinary Member Party or Associated Member Party.

Proposals must be presented in writing to the Secretary General who will transmit them to the Members of the Political Assembly for deliberation at least four weeks prior to the meeting at which the Political Assembly will deliberate on those proposals.

Proposals shall be presented to the Congress for adoption only if they have obtained a two-thirds majority in the Political Assembly. Approval of modifications to the by-laws presented by the Political Assembly requires a simple majority of the members of Congress present. The Congress may by a two-thirds majority of the members present overrule the proposals of the Political Assembly.

X. CENTRE FOR EUROPEAN STUDIES

Article 22

The Centre for European Studies (CES) is the official European political foundation of the European People's Party. The CES will function as the sole and official think-tank of the EPP and shall, in particular, serve as a common European framework for national foundations/think-tanks recognized by EPP member-parties.

XI. FINANCIAL YEAR – ANNUAL ACCOUNTS AND BUDGET – STATUTORY AUDITOR

Article 23

Ordinary Member Parties, Associated Member Parties, Member Associations and Observer Member Parties contribute to the financing of the association. The conditions are strictly defined in the Internal Regulations.

Article 24

The association's financial year runs from 1 January to 31 December.

At the end of each financial year, the Presidency closes the accounts for the year ended and establishes the budget for the following financial year in accordance with the applicable legal provisions; the annual accounts are submitted to the Political Assembly for approval.

The Treasurer will assist the Presidency in drawing up the accounts and the budget. He controls the budgetary management of the General Secretary and reports to the Presidency. He is responsible in particular for the financing of the association and its activities, by means of membership fees, donations or otherwise.

The surplus is added to the association's assets and in no case may be paid to members in the form of dividends.

Article 25

Exception made for the first appointment of the statutory auditor immediately after the incorporation of the association, which will be carried out in accordance with the transitional provisions, the Political Assembly appoints one or more statutory auditors assigned with auditing the accounts submitted by the Presidency and presenting a report on the accounts.

The auditor is appointed for a renewable term of three years. The Political Assembly fixes his remuneration. His mandate may be revoked at any time by the Presidency.

In the absence of an auditor or if the auditor is unable to fulfil his functions, the President convenes within one month a meeting of the Political Assembly for the purpose of appointing an auditor or replacing the auditor.

The auditor appointed to replace an auditor who has resigned in the course of his term of office completes the latter's term.

XII. DISSOLUTION

Article 26

The association is not dissolved as a result of the death, dissolution or resignation of a member, provided the number of members is not less than two.

The association may be dissolved voluntarily by a decision of the Congress with a three-quarters majority of the members present, in accordance with the rules applicable to its functioning, as set out in the Internal Regulations.

In the event of voluntary dissolution, the Congress elects the liquidator(s). In the absence of liquidator(s), the members of the Presidency will act as liquidators.

In the event of dissolution, the Political Assembly decides on the disposal of the assets. Such disposal must serve a not-for-profit purpose.

XIII. INTERNAL REGULATIONS

Article 27

At the proposal of the Presidency, the Political Assembly decides on the Internal Regulations in which issues of internal order and of financial order not mentioned in these by-laws shall be set out. In the Internal Regulations, some additional bodies will be created, such as the EPP Summit and the notions of “Member Associations” and “Supporting Member” will be defined.

Proposals for amendments to the Internal Regulations may be submitted by the Ordinary Member Parties, Associated Member Parties and Member Associations and by the Presidency. Said proposals must be submitted in writing to the Secretary General four weeks prior to the meeting of the Political Assembly at which they will be considered and they must be notified to the members.

PRILOGA C: Temeljni program Evropske ljudske stranke

BASIC PROGRAMME

adopted by the IXth EPP Congress, Athens, November 1992

Contents

Prologue

The new European society
Against ideological temptations
Overcoming new threats
Understanding the signs of the times

Foundations and reference values

Our concept of man
Fundamental values
The implementation of values
An appeal to values

From the European Community to the European Union

For a federal Europe
For an effective Europe
For a democratic Europe
For a social market economy that respects the environment
For a Europe open towards the other Europe
For a security and defence policy in Europe
For a Europe open towards the world
For a People's Europe

Epilogue

PROLOGUE

The new European society

Europe is undergoing a period of considerable change. Its States and populations are having to adjust to new circumstances. European society is seeking a new identity. The end of ideological, political and military confrontation between East and West has created new openings as well as new opportunities for agreement and cooperation.

For us Christian Democrats, members of the European People's Party, this time of upheaval offers us a unique and unprecedented task. Our prime mission is to seize those opportunities offered and use them to the full. Periods of profound change also generate imponderable issues, dangers and potential for conflict.

Furthermore, our democracies are experiencing a profound crisis of values challenging the political system right down to its foundations. We Christian Democrats are aware of these dangers, temptations and the loss of direction resulting from this crisis. We cannot provide perfect solutions to overcome them but we act on the basis of fundamental values and principles which point us in the right direction.

Against ideological temptations

Regardless of the disappearance of Marxism-Leninism as a foundation for society in Central and East Europe, the end of ideologies is not really in sight. Rather, competition between ideologies is occurring at other levels.

At first sight, liberal ideology has many advantages. The market economy has allowed the development of living standards other systems have not yet been able to achieve. Neoliberalism, however, ignores the social dimensions of the free market economy by unilaterally stressing the individual efforts of each man and woman; which can only work against the weakest members of society. Once again, this leads to conflict and confrontation, affecting solidarity which must also be a valid part of the international context.

Ecology provides a positive contribution, striving to call upon the "best" in every man and woman to advance the quality of life. Within this ideology, however, lies the temptation to giving absolute values to nature and the earth, opposed to all technological and economic progress, resulting in the limitation of freedom and self-fulfilment of mankind, which consequently does not contribute to respect for Creation.

The most dangerous response to the fall of communism is a misplaced nationalist ideology. The feeling of patriotism and of belonging to a specific community is inherent to the existence of any human being and thus entirely legitimate. Nationalism can no longer be acceptable, however, when it becomes absolute and denies other values and responsibilities such as loyalty to the democratic state and the rights of minorities.

At first sight, socialism would seem to be the natural heir to communism. It is nonetheless also handicapped; either it uses the old model of class struggle and class opposition, a model which no longer satisfies its citizens' aspirations, or - as is the case in social democracy - it gives up the class fight but remains suspicious of civil society and intermediary bodies and gives too much priority to the activity of the State, thus all too often invading the social fabric.

We Christian Democrats see the weaknesses in these ideologies which are bound to mislead us in the end. We also reject a purely pragmatic approach to problems in society. We wish to impart a valid response to those aspiring to a more human society. Our society cannot be restricted to satisfying material needs alone. The needs of human beings in their totality and their fulfilment in the framework of a completely new society are crucial for the realization of their wellbeing.

Overcoming new threats

European society sees itself confronted by multiple contradictory developments jeopardizing its internal cohesion.

Never before have demographic developments reached the scale of the challenge that will exist over the coming decades. Major migratory movements in the world result from overpopulation in certain regions and the attraction of developed, stable countries.

The gap between rich and poor cannot remain one of the world's greatest tragedies for much longer. European society faces the additional problem of ageing which has profound implications in terms of the organisation of society and of the need for practical expressions of solidarity and concern for others.

Economic globalization is leading to growing interdependence. But rules are still lacking for these complex and reciprocal relations which must be organized in a coherent manner. We must be watchful of the draining of natural resources through misuse and the danger of ecological catastrophes.

Scientific knowledge is a potential source of well-being and of fair distribution of prosperity. Technological innovations will help improve the quality of tomorrow's society. Nevertheless, technological and scientific developments must not be allowed to misguide man or cause him to lose his respect for nature and its limitations.

The meaningless flow of information, especially when deformed by the media, may result in the total disappearance of responsibility and the invasion of irrationality into politics. It can create a climate of instability and confusion as well as leading to apathy and the impression that there are quick and easy solutions to all problems.

The basic elements for consensus achieved in European society are being threatened by a rising wave of racism and nationalism as well as a rebirth of criminality and aggressiveness.

We Christian Democrats do not claim to have ready-made, convincing solutions to all these evolutions. Without losing sight of the threats which exist, we intend to act on the basis of the signs of hope that are appearing in our society today.

An end to the East-West conflict has opened up opportunities for lasting world peace and savings on defence expenditure so that more money can be dedicated to developing populations.

A consensus for solutions to many of the world's problems can henceforth be more easily found through international organizations, as well as the creation of a juridical world order. We Christian Democrats rejoice in the irresistible rise of parliamentary democracy. The model for western consensus linking social market economy to democracy has achieved appreciable success.

The explicit acceptance which this combination of political and economic freedom is obtaining throughout the world is very encouraging and acts as a decisive stimulus for us to remain faithful to this model.

Understanding the signs of the times

Perceptions of the values of European citizens differ and often appear contradictory: a withdrawal into the private sphere; the growth of materialism, individualism and cynicism, together with the collapse of universal ideals; at the same time a commitment towards specific issues in society (single-issue politics) but also an aspiration to lead one's life on the basis of values such as responsibility, loyalty and a concern for security.

We Christian Democrats, members of the European People's Party, wish to make a positive contribution to these changes in the spiritual climate and seize these opportunities. Many citizens, whether adhering to a religion or Church or not, are willing to collaborate, to be committed and to demonstrate solidarity. Christian Democracy, on the basis of its political tradition, seeks to appeal to what is "best", to the "constructive" aspect which exists in each human individual, and to give contemporary expression to the ideals of social Christian personalism.

CHAPTER I

FOUNDATIONS AND REFERENCE VALUES

Our concept of man

101. We Christian Democrats, members of the EPP, affirm the inalienable dignity of every human being. We regard man as the subject and not the object of history.

102. On the basis of Judaeo-Christian values, we regard every man and every woman as a person, i.e. as a unique human being who is irreplaceable, totally irreducible, free by nature and open to transcendence.

103. Each human being within society depends on others. Because they are free, responsible and interdependent, people must take part in the construction of society. For many of us, what lies behind this commitment is the belief that we are called on to contribute to God's work of creation and freedom.

104. Freedom is inherent in the essential nature of man. It means that every individual has the right and the duty to be fully responsible for himself and his acts and to share responsibility vis-à-vis his neighbour and creation.

105. Everything leads us to affirm that truth is transcendent and as such is not entirely accessible to man. Our concept of freedom leads us to affirm that man is by his nature fallible. Consequently, we acknowledge that it is impossible for anyone to conceive of far less construct - a perfect society, free of all pain or conflict. We reject any form of totalitarianism based on such an aspiration.

106. In accordance with our concept of man, we affirm that all men and all women have the same dignity and are by their nature equal.

Fundamental values

107. We affirm that every woman and every man is responsible for constantly improving the society in which they live on the basis of reference values and regulating principles defined in common. It is by applying these that they will be able to prevent, manage and settle peacefully the differences between men and the problems and challenges facing mankind.

108. Christian Democratic thought and political action are based on fundamental, interdependent, equally important and universally applicable values: freedom and responsibility, fundamental equality, justice and solidarity.

Freedom and responsibility

109. We believe that genuine freedom means autonomy and responsibility, not irresponsible independence. It renders every person responsible for their actions according to their conscience and also before their community and the future generations.

110. According to this conception, everyone shares responsibility vis-à-vis the created world. Future generations must also be able to live in harmony with a natural environment in which each human being is an essential link in the chain. Groups, communities, peoples, nations and states are therefore answerable for their actions to each living and future human being.

111. True justice and solidarity cannot exist unless prior to this the existence of freedom is accepted by everyone as an essential condition.

112. That is why we Christian Democrats want to enable everyone to enjoy in their daily existence the inalienable rights recognized as belonging to every man and woman and their communities. This involves both the guarantee of the right to develop and use their gifts, talents and abilities to the full, and on the other hand the obligation to offer these in service to the community and to seek at all times to apply the values of justice and solidarity in relationships with others.

113. This freedom, that is at once the condition and the consequence of the constant endeavour to apply the values of justice and solidarity, also applies to the existing authorities, both in their internal organization and in their relationship to private individuals. This also has certain implications for our Christian Democratic concept of the political system.

114. The authorities derive their legitimacy from the requirement to establish the appropriate conditions for the personal development of each and everyone on a community basis. Any authority, whether public or private and at whatever level it operates, must therefore under all circumstances protect the general interest and the common good.

115. The general interest and the common good must not be confused with the sum of individual interests. However, they must always be compatible with a proper respect for the ensemble of individual, civil and political, economic and social, cultural and collective rights of each person.

116. The right of peoples to self-determination and the free exercise of their legitimate rights cannot be invoked to deny any one person the exercise and enjoyment of his or her rights. This right of peoples is nevertheless a high form of justice given that it is the affirmation and recognition of a sense of identity and the wish to live together in freely chosen politico-social structures.

Fundamental equality

117. All human beings are equal because they are endowed with the same dignity. In relationships with others, each person's freedom is therefore limited by a respect for others' freedom deriving from the recognition of that fundamental equality.

118. Notwithstanding their differences in terms of gifts, talents and abilities, each person must be able to achieve personal development in freedom and equality at his or her own level, whatever his or her origin, sex, age, race, nationality, religion, conviction, social status or state of health.

119. The same rights must be recognized and the same duties imposed according to each person's capabilities.

Justice

120. The concept of justice means that the necessary conditions for individuals and also their communities - depending on their nature and objectives - to exercise their freedom must be guaranteed at all times. It is the characteristic of justice to attribute to each individual his due, and actively to seek out greater equality of opportunity and a life in society which is based on harmonious relations.

121. One dimension of justice is respect for the law. Laws are constantly evolving in tune with the dynamics of civilization and technical progress, but they must always have been freely accepted by men and their communities.

122. Laws must evolve on the basis of universal respect for man's fundamental and inalienable rights, as defined in the 1948 Universal Declaration of the Rights of Man and the 1950 European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms. These declarations enshrining individual rights (first generation) and social rights (second generation) should be supplemented by a declaration on a third generation of fundamental rights, such as the right to information, to an unpolluted environment, to privacy and to genetic identity. All such rights must be enjoyed by both individuals and communities.

123. Justice cannot be arbitrary or confused with the dictatorship of the majority. It requires respect for the minority, to whom no majority can deny the free exercise of its rights. Justice cannot, moreover, be incompatible with fundamental rights and freedoms, which must also be taken equally into consideration in the application of law.

Solidarity

124. Justice, the fundamental equality of all men and the inalienable dignity of each individual are indissolubly linked to a spirit of solidarity. It constitutes an essential component in the establishment and deepening of more humane relations between men and between their different communities as well as within them.

125. Solidarity means an awareness of the interdependence and interrelatedness of individuals and their communities. It also means practical action, sharing, effective aid, and rights and duties in relation to individuals and their communities which form part of a whole and in the final analysis fuse into the universal. Consequently, anything that happens to one person has repercussions for others.

126. For Christian Democrats, solidarity means above all protecting those who are weakest in our own society and in the world.

127. In affirming the unity of mankind in time and space, we see solidarity as not only horizontal, between living beings of all generations and all places. It is also vertical, extending to a consideration of the legitimate interests of future generations and including respect for the created world.

The implementation of values

128. Our concept of the person rejects both selfish individualism and collectivism as a reducing factor. Each person belongs to a community and must subordinate his or her individual interests to the legitimate authority of the community by accepting the constraints necessary for the protection of the fundamental rights and freedoms of its other members.

129. The person is also the end of every community since the source of legitimacy of any power lies precisely in its attempts to ensure the personal development of all those subordinate to it.

130. Convinced of the inalienable dignity of man and the freedom and equality of all, we reject extremes and advocate dialogue. We reject exclusion and advocate tolerance and sharing. We want to see all people enjoying autonomy while respecting other peoples and communities and the personal convictions of each of their nationals.

131. In short, the Christian Democratic concept of man and of society focuses on the integral development of every individual in a way that satisfies his material, cultural and spiritual needs, whilst at the same time respecting the freedom of others.

132. Finally, we reject any attempt to systematize thinking within a closed or dogmatic mould.

Respect for the created world

133. We oppose the unthinking and unjust exploitation of the earth, without respect for the self-regenerating potential of nature. Our concept of man calls for management of the earth with a view to satisfying the needs of all and improving the living conditions and quality of life of everyone, while also ensuring lasting development compatible with the protection of the legitimate interests of future generations.

134. Respect for the created world means that responsible management of the biosphere and forms of life which make up mankind's common heritage is both necessary and essential to the harmonious development of every living and future human being.

135. The developments under way in all spheres of society must not impede the potential or deplete the resources of future generations. This concept of sustainable development is bound up with that of responsible growth and must be incorporated into every policy, at whatever level of power.

136. Sustainable development means inter alia reconciling the requirements of the economy with those of the environment and taking account of the protection of the environment and nature when taking any economic, social or political decisions. We must act in a way that ensures that all potential is safeguarded for future generations.

Our vision of society

137. Our values must be applied not only in the political sphere but also in the economic, social and cultural spheres.

138. Economic development, based on the contributions of each and every person, cannot foster well-being or peace unless its fruits are equally distributed, with the aim of improving the living conditions of each person and his or her personal development. It is for this reason that we must support and develop systems of collective solidarity.

139. It is necessary to remain vigilant with regard to the danger of economic power being misused as an instrument of domination or injustice. It is therefore important to safeguard competition between market forces.

140. Finally, it is vital to try to ensure social justice and solidarity based on partnership and participation at all levels - private, national and international.

141. On the basis of these values, the Christian Democratic vision of society is based on the principle of subsidiarity.

142. The principle of subsidiarity means that power must be exercised at the level which corresponds to the requirements of solidarity, effectiveness and the participation of citizens, in other words where it is both most effective and closest to the individual. Tasks that can be performed at a lower level must not be transferred to a higher level. However, the principle of subsidiarity also means that the higher level must help the lower level in the performance of its tasks.

143. This principle is based on the premise that society can be constructed in freedom. The public authorities must therefore respect human rights and fundamental freedoms, recognize the relative

autonomy of social groups and not take the place of private initiative unless the latter is weak or non-existent.

144. In accordance with the principle of subsidiarity, the European People's Party advocates the creation and strengthening of intra- and international conventions and bodies where they are more capable of providing a joint response to problems.

145. In this same spirit, the European People's Party encourages the activities of nongovernmental organizations and the creation of associations of every form and latitude.

146. The general application of the principle of subsidiarity allows for the permanent recognition of the particularities and specific characteristics of each person and each community whilst affirming that they form part of the universal community of mankind.

147. It encourages awareness of the need for a genuine international partnership seeking the common management of the planet and its common heritage, on the basis of respect for the irreducible differences that exist between individuals, communities, groups, peoples, nations and states.

148. The increasingly cooperative nature of this management has become all the more vital in view of the fact that the techniques that man has put in his service over the past two centuries in order to dominate nature for his profit are now putting nature - and consequently also the survival of mankind - at risk.

149. This exponential development of technical resources has also led to a general awareness of the need for a genuine international partnership aimed at the common management of the planet.

150. At the same time, this exponential development necessitates an in-depth review of the concepts of unlimited economic growth and a purely material quality of life with a view to achieving an enduring development that responds to the needs of today without endangering the living conditions of future generations or the satisfaction of their basic needs.

151. Respect for the principle of responsibility and autonomy henceforth requires man to exercise his powers with self-restraint at every level.

Our concept of the political system

152. We consider that democracy is a vital condition for the development of individuals.

153. Our commitment to the development of individuals implies developing and strengthening everywhere the constitutional state in order to prevent the relationships of violence which are still found all too frequently not only between individuals but also between communities.

154. We consider that there is no alternative to democracy but that it must nevertheless be adapted to different cultural and socio-economic situations on the basis of the respect for a universal framework defined by human rights and fundamental freedoms.

155. The participation of each person in public life and in decisions that concern him or her represents an essential element of democracy.

156. Our expressed resolve to counterbalance the principle of subsidiarity with the recognition of diversity and international partnership with the participation of each person in public life, reflects a search for harmony in the framework of a constitutional state in which the common laws vital to all life in society may be defined and applied on a basis of respect for the inalienable rights and freedom of all.

157. Applying the principles of subsidiarity, international partnership, participation by all in public life (especially through free elections held at regular intervals, based on secret ballots and universal suffrage) and the constitutional state enables each person to achieve personal development based on respect for others and progress to be made towards the resolution of conflicts.

158. The limits imposed by the principle of subsidiarity also contribute to a specific separation of powers by preventing their concentration.

159. Every authority is in effect at the service of the individual. No state can therefore use the pretext of respect for its sovereignty in order to violate the rights and fundamental freedoms of persons or communities.

160. If it does, the international community of states must take protective measures, on the basis of treaties, conventions, agreements and other texts, and even by codifying a graduated obligation to intervene, subject to strict international, democratic control.

161. The *raison d'être* of the sovereignty of states is to enable them to work freely and as best they can to ensure the well-being and development of their people and to defend and reinstate international juridical order. This also means, however, that states must share their sovereignty in supranational and international organizations where they cannot take effective action individually.

162. The European People's Party wants to help build a world that is based on freedom and solidarity, in which every man and every woman is viewed as a human being in all his or her fullness and complexity.

An appeal to values

163. As Christian Democrats we stress the need to distinguish between the roles of the Church and the State in society, between religion and politics. However, we reaffirm the link that exists between, on the one hand, Christian values based on the Gospel and Christian cultural heritage and, on the other hand, the democratic ideals of freedom, fundamental equality between men, social justice and solidarity.

164. These principles and values lie at the heart of the European People's Party's political thinking and action. We derive our strength and our motivation from a constant reference to our values.

165. As a Christian Democratic but non-confessional party, the European People's Party is essentially a political party of values.

166. If it rejects, forgets, neglects or dilutes its values, the European People's Party will be no more than an instrument of power, without soul or future, while also forfeiting the universal and original nature of its message, which is based on a global apprehension of the irreducible complexity of every human being and of life in society.

CHAPTER II

FROM THE EUROPEAN COMMUNITY TO THE EUROPEAN UNION

201. Only the union of Europe can secure its future: a future of freedom and security, progress and solidarity. In line with the commitment to Europe which the Christian Democrats have shown since the very beginning, the EPP calls for a gradual - but resolute - transformation of the European Community into a genuine political union on a federal model, following the doctrinal lines defined by the congresses of Luxembourg in 1988 and Dublin in 1990.

For a federal Europe

202. A federal Europe is now more than ever a necessary and realistic political objective. It is necessary because the radical changes occurring on the European continent must take place within a structured, democratic and peaceful framework. Only a federal organization of Europe can match the aspirations and interests of Europeans who want to share a common destiny. It is realistic because history is speeding up and people are ready for an acceleration of the process of union based on delegating and sharing national sovereignty.

203. The EPP considers that only a federal construction of the European Union can: - on the one hand, guarantee unity within diversity and hence respect the national identities and cultural and regional diversities that characterize Europe and result from its history; - on the other hand, ensure a common approach to the solution of common problems.

204. In the modern world there are few crucial questions that are confined to a purely national context. If the Member States want to carry out effectively the national tasks for which they are responsible, it will become increasingly urgent for them to find European solutions. That is why the Community patrimony must be preserved and developed.

205. The European Union must be founded on a relationship of federation and not subordination between it and its Member States. This federal concept will take account of local, regional, national and European levels. The European Federation will be a community of decentralized nations, not a unitary super-state.

206. The distribution of powers between the Union and the Member States and the regions must be organized on the basis of the principle of subsidiarity, which means that any action by the Union will be subsidiary to action by the states and regions. The Union must therefore be granted only those powers of which it can make the best use. In other words, the Union will have competence in the areas where it can act more effectively than the Member States could individually, because the scale or effects of the actions involved go beyond national frontiers.

207. The principle of subsidiarity must henceforth be expressly applied to the activities of all the Community institutions. The national, regional and local authorities will retain their specific role and function in this context. Obviously, specifically national, regional and local powers, and the diversity which results from them, must be respected.

208. But although the states and the regions must retain sufficient and adequate autonomy, it is equally important that the Union is not subordinate either to the states or to the regions in areas where it must act in the general interest.

209. As in any federal-type system, it will be necessary to distinguish clearly between the exclusive powers of the Member States, concurrent or shared powers and the exclusive powers of the European Union, it being understood that the distribution of exclusive powers and concurrent powers may change.

210. Both exclusive and concurrent powers must be carefully defined and the Union will have only those powers which are expressly allocated to it, all other areas remaining within the power of the states or regions.

211. The Constitution of the Union will have to establish effective mechanisms and procedures for allocating areas of competence not foreseen when it entered into force. These new areas will be necessary in order to ensure that the Union remains capable of adapting to new economic, social and technological challenges and to the needs of European development and the international political situation.

212. The Union must be given all the means necessary for the achievement of its objectives and the implementation of its policies. It will therefore be given a federal-type budget with sufficient resources managed on a 'progressive' basis, taking into account the relative prosperity of each Member State.

213. In this connection, the EPP is in favour of a direct relationship between the European Community and the taxpayer, thereby also giving the European Parliament direct responsibility vis-à-vis the taxpayer. However, the financing of the European Community must take into account the financial situation of both the Member States and the Community. The attribution of fiscal powers to the Community, as provided for in the Draft Treaty on European Union adopted by the European Parliament in 1984, must not lead to an increase in the overall tax burden.

214. The EPP's institutional programme draws on the advances - and the gaps - in the Maastricht Treaty of 7 February 1992, which sanctioned the transition from the European Economic Community (EEC) to the European Community (EC) and to the European Union.

215. The Maastricht Treaty is an important step towards European Union. Its potential must be fully exploited and its shortcomings rectified.

216. Pending the future transformation of the Community into a genuine European Union, the Maastricht Treaty of 7 February 1992 has ratified a complex structure incorporating different institutional models.

217. The structure adopted by the Maastricht Treaty comprises three different "pillars".

1. The first, of a federal type, is the actual Community legislative heritage (EEC, ECSC, Euratom), reinforced by Economic and Monetary Union and certain new powers.

2. A second pillar, that of judicial and home affairs cooperation, is essentially intergovernmental, although some 'bridges' have been developed linking it with the Community structure. However, the Court of Justice has been expressly excluded and there is no real parliamentary control even though it is a field directly involving the rights of citizens.

3. The third pillar - common foreign and security (and, in time, defence policy remain essentially intergovernmental. But the proposed 'bridges' and other interim ad hoc procedures intended to ensure the cohesion of external policy activities may be used to promote the process of 'communitarization' by osmosis. The development of joint action in the sphere of foreign policy will require an extension of majority voting.

218. The EPP will remain watchful that intergovernmental action does not eventually take over from Community action. In particular it will ensure that the review of the Maastricht Treaty, which it hopes to see happen before 1996, will lead towards greater communitarization and restore the unitary nature of the draft treaty adopted by the European Parliament.

219. The EPP strongly reaffirms the federative vision of the Christian Democratic pioneers of Europe. It stresses that the federal goal of European integration must be explicitly included in the Treaty on European Union.

For an effective Europe

220. The future of Community integration will depend on the Community's (or the Union's) actual ability to anticipate and resolve the specific problems of concern to its citizens.

221. The climate of uncertainty about the new European order following the collapse of the Communist regimes makes it more important than ever to strengthen the only existing stronghold, namely the Community, in its decision-making capacity and capacity for action both within and outside.

222. The Single European Act of 1986 marked a major although limited step forward in the decision-making process by providing for qualified majority voting on a dozen or so matters connected with the 1992 objective. This resulted, among others, in the measures relating to freedom of capital movements, control of mergers, recognition of degrees and the opening of public contracts.

223. But the most important measures remained blocked:

- 1 - the objective of the free movement of persons;
- 2 - other objectives requiring Council unanimity, such as the total abolition of fiscal frontiers, were postponed;
- 3 - in some fields, such as energy, telecommunications, transport, postal services and payment systems, the internal market will still not be completed on 1st January 1993.

224. It is clear, however, that in order to attain the already established objective of the internal market - the central axis of the Single Act - the qualified majority vote has to apply to sectors formerly requiring unanimity (taxation, free movement of persons, etc). This is even more true of the new objectives which the Twelve set themselves in the Maastricht Treaty.

225. The progress of the Community towards a genuine European Union therefore implies above all an institutional system that is able to assume its responsibilities effectively.

226. First, that means meeting the new commitments entered into in the Maastricht Treaty, such as:

- 1 - increased protection for the rights of European citizens, common policies in fields such as immigration, right of asylum and help for refugees and effective combating of crossborder crime and terrorism at European level;
- 2 - formulating a common foreign and security policy, eventually to include a common defence policy;

- 3 - completing a single market on the basis of common policies and guaranteeing economic and social cohesion, growth based on respect for the environment and a high level of employment;
- 4 - the creation of an Economic and Monetary Union on the basis of a single currency and an autonomous central bank, together with respect for the procedures and timetables set out to that end;
- 5 - the obligation to tackle the new Community activities decided upon in the field of social policy, energy, civil protection and tourism;
- 6 - the extension of the scale of Community powers in the fields of consumer protection, public health, research and development, industry, trans-European networks (transport, telecommunications, energy) and the European dimension of culture and education.
- 7 - lastly, respect for the principle of solidarity between the Member States.

227. Secondly, the Community must remain capable of achieving the objectives it has set itself even in the event of the accession of new Member States. Strengthening the Community institutions is in effect a necessary - though not sufficient - condition for the success of its future enlargement.

228. A debate and general decision on the institutional changes required by Community enlargement should precede rather than follow accession negotiations.

229. Decision-making - or rather co-decision-making - procedures must be substantially improved, inter alia by holding meetings of the Council of Ministers in public when they involve legislation and ensuring that they are subject to democratic control by the national parliaments.

230. The Council procedure of unanimous voting must gradually be restricted. First of all, the field of application of the qualified majority vote must be extended to areas of prime interest to the Community, such as important aspects of social and environmental policy.

231. The Commission is the Community's engine. From now onwards, its composition and powers will be more closely adapted to the needs of efficient management, taking account of the principle of subsidiarity and, above all, future enlargement. The EPP is therefore in favour of the emergence of a genuine European executive power, independent of the Council, which will hold legislative power together with the European Parliament and become a Chamber of States.

232. The distribution of powers must ensure that excessive technicalities do not impede the functioning of the Community (or the Union). The latter must deal only with clearly-defined, essential issues. The Member States and their components (regions, Länder, etc.) must ensure that Community laws and decisions are applied fairly.

233. The Court of Justice, which interprets and ensures observance of Community law, will have to be given the right to impose sanctions on Member States that do not respect its decrees.

234. The Community should be able to take executive measures directly in the event of refusal to act or even a passive attitude by the national authorities within a reasonable period of time.

For a democratic Europe

235. Further efforts must be made to give the European Community genuine and fundamental democratic legitimacy. The commitment to democratic ideals that is shared by all the Member States - and required of all applicants for accession - must form an integral part of the Community system in general and its decision-making process in particular.

236. It is the European Parliament, elected by universal suffrage, which primarily ensures that Europe is built on a basis of democratic legitimacy. It must therefore have the final say on constitutional and legislative matters.

- The requirement of the European Parliament's assent must be extended to new actions by the Community (Article 235 of the Treaty of Rome) and to the revision of the Treaties (Article N of the Maastricht Treaty).

- The co-decision procedure must be simplified and apply to all laws of a general scope and throughout the legislative procedure; the Council may not decide unilaterally in the event that it does not obtain Parliament's agreement.

237. The increase in Parliament's powers must not, however, be at the expense of the Commission. Having been given greater democratic legitimacy (appointment by Parliament), the Commission must now continue to exercise its right of initiative at every stage of the Parliament-Council legislative process.

238. The national parliaments must be more closely associated with the common endeavour through the creation in all the Member State parliaments of a committee on European affairs, debates on European issues in each parliamentary session and good cooperation with the European Parliament.

For a social market economy that respects the environment

239. As a result of their market economy structures and social guarantees, the Community Member States have achieved a better balance in industrial relations than other economic and social systems, as can be seen from the concrete achievements of social justice, social progress and social guarantees for individuals. We Christian Democrats wish to uphold the principle of the market economy and strengthen the social balance in Europe.

240. Our national economies, based on market economy structures, must be successful while at the same time taking into account the social dimension and the environment.

241. Europe will have no meaning unless it is both an economic and a social Europe. At present there is an imbalance in this respect. The social deficit therefore needs to be made up and internal cohesion strengthened as the single market is completed and Economic and Monetary Union takes shape.

242. Since the establishment of the ECSC in 1951 and the EEC in 1957, the "de facto solidarity" relating to vital economic interests has laid the foundations of an "ever closer union among the peoples of Europe". The present stage of Economic and Monetary Union is based on the convergence of the economies of the Twelve and the definition of a single monetary policy. The inflation rates, deficits, tax policies, etc. of the Member States must converge closely enough to enable them to unite naturally and end up by adopting a single currency. The dates and constraints must be fixed firmly and respected in order to mark out the route.

243. However, the economy is not an end in itself: it is a means at the service of a concept of society based on the individual human being, that is to say on freedoms and necessary solidarity. To build Europe is therefore more than a mere economic project.

244. In any case the Community's field of action has been gradually extended to cover matters that are not strictly economic. The EPP has advocated and supported that process.

245. The EPP's European policy is based on a coherent conception of society, every aspect of which must form part of a balanced progression towards European Union. This choice of society is based on the Christian-Democratic principles of freedom, fundamental equality, justice and solidarity (including attempts to overcome regional inequalities), social dialogue, respect for cultural differences, a social market economy, protection of the environment and openness towards the world.

246. The EPP points out that to reduce the European ideal to economic imperatives would in the end merely multiply the constraints on solidarity. That is why Christian Democrats are in favour of a social market economy that respects the environment.

247. In line with this concept of social solidarity - which is specifically Christian-Democratic - Economic and Monetary Union must obey the rules of public interest and social justice.

248. We must guarantee that the single market is completed on an economically and socially balanced basis and that the social and environmental dimensions of Economic and Monetary Union develop harmoniously. We must also guarantee that the process of unification is based on solidarity - defined as economic and social cohesion - between the Member States and regions of Europe and on the principle of subsidiarity.

249. The objective of the social market economy must be to strengthen economic, monetary and social cooperation even further and ensure that the citizens of Europe enjoy equal opportunities, greater prosperity, better environmental protection and social progress.

250. With respect to the environment, we Christian Democrats undertake to preserve and restore the foundations of life in Europe and the world. We expressly pledge to preserve the earth for both ourselves and our children.

251. The EPP considers that environmental protection is one of the greatest challenges of the 1990s along with the preservation and development of the European social system. We can no longer allow the growing costs resulting from the impoverishment and destruction of the environment to be borne by everyone - i.e. by the state - while those responsible for pollution continue to derive profit from their socially detrimental actions.

1 - We want to incorporate the protection and restoration of the environment into the market economy system, unlike those who speak of an insoluble conflict between the interests of the economy and those of the environment.

2 - We regard the challenge of protecting the environment as a fascinating task, unlike those who are pessimistic and hostile to progress.

3 - We want to use the dynamism of qualitative growth to help protect the environment, unlike those who are aggressively hostile to growth and in fact reject our free society system.

We trust in solutions which go hand in hand with the market economy and with man's intelligence and desire to learn, unlike those who are content with spectacular pseudo-solutions or who call for increased public sector activity, more bureaucratic planning or more direct state intervention.

252. The EPP considers that the basic elements of European social policy are as follows:

1 - the improvement of living and working conditions through the provision of an appropriate income and measures to provide jobs for all those willing to work, the creation of new jobs and measures to combat unemployment, recognition of the right to cooperation and responsibility in the economy;

2 - the promotion and development of vocational training and further training and retraining measures with a view to reintegrating all those who have been excluded from the employment market and to ensuring that workers can meet the new challenges of the modern job market;

3 - equal opportunities and equal rights for men and women: every policy in this sphere must aim to combat all forms of direct and indirect discrimination are all too frequently found in various sectors of activity. This principle can only be put into practice in a socio-economic context which makes it possible to reconcile family life with working life;

4 - effective protection against racial discrimination;

5 - the free movement and free provision of services of workers and citizens;

6 - reintegration into social life of the handicapped and of victims of extreme poverty;

7 - the possibility of giving legal force to European collective agreements;

8 - the reduction of the disparities in social security cover in the various Community Member States;

9 - the reorganization of working time to enable men and women to reconcile family commitments with working and social life;

10 - the promotion of a society favourable to children and families;

11 - the integration and participation of the elderly in a society based on the principle of solidarity;

12 - development of rural areas.

253. The future constitution of the Union must also encompass areas of social policy which, in accordance with the subsidiarity principle, cannot be dealt with by the Member States alone. The implementation and extension of the Social Charter, which has been more or less blocked by the unanimity rule, must be guaranteed. It is also necessary to promote dialogue between the social partners

and work towards the emergence of collective agreements alongside or in place of conventional regulations.

For a Europe open towards the other Europe

254. The Community needs to be able to take stronger and more united external action in order finally to secure - or acquire - credibility on the international political scene.

255. Having served as a model of reconciliation and prosperity for the entire European continent for forty years, the Community must naturally be involved in the forefront of the democratic changes in Central and Eastern Europe. The future enlargement of the Community to include some members of the European Free Trade Association (EFTA) will, moreover, help the Community in the accomplishment of this task.

256. The disappearance of the "pax sovietica" reflected the beginning of a promising process but one that was also lengthy, difficult and dangerous for the people of that part of our continent.

257. The political readjustments in Central and Eastern Europe and the ex-Soviet Union will lead to the establishment of a new European security system. It will have to be constructed in such a way as not to exclude any nation and to respect every nation, with a view to promoting international peace and security and condemning the use of force (or the threat of the use of force) by any one country against another.

258. The transition from planned economies to open market economies throughout the world is a difficult one. In effect, it calls for a radical transformation not only of economic techniques and management procedures but also of ways of life and attitudes.

259. The European Community must therefore continue and redouble its efforts to ensure that these Central and Eastern European countries have the human and material resources they need to carry out the necessary transition - peacefully and at the lowest possible social and cultural cost - they have undertaken.

260. Another major objective of the European Community must be to encourage the establishment in Central and Eastern Europe of constitutional states that respect the individual, economic, social, cultural and collective rights of their nationals. These states will be fully integrated into the community of free democracies in Europe and the world, on the basis of strict equality between partners.

261. The European Community will also have to encourage the various Central, Eastern and south-eastern European countries to step up their trade with the West and among themselves, on the basis of regional agreements that are, where possible, multilateral.

262. At the same time as the EC states pursue economic and political integration, all the European nations together must equip themselves with the structures and resources needed to create deeper, enduring and mutually profitable pan-European cooperation on all international questions (especially those covered by the Helsinki Final Act).

263. The Community must remain open towards any other European states that may wish to share the common destiny of our twelve countries, provided that they share the values of Europe and genuinely practise multi-party parliamentary democracy and provided also that they have a social market economy compatible with ours and that their accession to the Community will not be a threat to this. Moreover, countries wishing to join the Community must accept the Maastricht Treaty and be prepared to take part in all the plans laid down therein (the internal market, Economic and Monetary Union, common foreign and security policy and cooperation in justice and home affairs).

264. The countries of the "other Europe" belong to Europe. So they must certainly "find their way back into Europe" by gradually becoming integrated into the European Community. The Community, for its part, will have to prepare itself for this, which means above all consolidating the Community, further developing the European Economic Area (EEA) and gradually consolidating the cooperation and association agreements with the countries of Central and Eastern Europe.

265. Any future enlargement of the Community presupposes the following:

- the gradual realization of the political and economic conditions necessary for those states that so wish to become members;
- the creation of a network of relations designed to speed up the process of cooperation and integration in a new European order.

266. To that end, the Council of Europe and the CSCE will extend and adapt their activities, and the European Treaties and the cooperation and association agreements will also be extended and adapted in order to meet the requirements of a creative, generous and cooperative policy.

For a security and defence policy in Europe

267. The end of the East-West confrontation considerably reduced the risks of large-scale armed conflict in Europe. However, the survival in the Commonwealth of Independent States (CIS) of the former Soviet Union and in neighbouring states of forces and institutions opposed to change constitutes an enduring risk to European security. Moreover, the collapse of the Soviet empire has led to a resurgence of national and ethnic conflicts, as in the former Yugoslavia, which may also explode elsewhere in Eastern Europe. Lastly, European security requires effective political control over the arsenals of nuclear and chemical weapons that are still scattered around the CIS.

268. At the same time, Europe remains vulnerable to the repercussions of what is happening in the Middle East and North Africa. The population growth in these regions, together with the growing attraction of fundamentalism (and the intrinsic problems this generates), could give rise to major instability in the region which would directly affect Europe.

269. Under these conditions, Western security structures such as NATO and the WEU have an important role to play in the system of European stability. Appropriate ways must be found to link up the Central and Eastern European states with the Western security systems in the medium term.

270. The aim of the WEU, which forms an integral part of the European unification process, is to define, in cooperation with NATO, a common defence policy that will lead as soon as possible and by 1998 at the latest to "common defence" in the framework of the European Union when the WEU Treaty is renewed after fifty years.

271. The creation of European structures within the WEU and their institutionalized cooperation with those of NATO must begin immediately. The missions of the European armed forces must be defined and provision made for the following tasks: common defence of the allies, the guarantee of independence and territorial integrity of the European Community, maintenance and restoration of peace, crisis prevention and management and/or limitation of armed conflicts, and humanitarian measures.

272. In this context, the formation of a Franco-German armed force open to all the countries of the Union, as decided at La Rochelle on 22 May 1992, will help create a stronger European identity in the framework of Atlantic solidarity. This armed force is expected to be incorporated in due course into the WEU collective defence system when the WEU becomes an integral part of the European Union.

273. The EPP attaches great importance to the continuation of the CSCE process. It would like to see its institutions and its role develop within an expanded network of relations with Europe as a whole.

For a Europe open towards the world

274. Although the world situation (crises, conflicts, etc.) directly affects Europe, Europe itself does not always play the full part it should in world politics.

275. The European Community, the largest commercial power, will contribute to the development and regulation of international trade in goods and services on a basis of reciprocity, while at the same time ensuring that its legitimate interests are defended.

276. While continuing to seek full integration and develop their cooperation with the other nations of Europe in the areas described above, the EC states will try to maintain special ties between the two sides of the Atlantic.

277. The Member States of the European Community will attach particular importance to maintaining close ties with North America and moving towards a type of cooperation based on equal partnership. These ties are justified by their shared secular values, which have led to the development of parliamentary democracy and the universal establishment of human rights. Moreover, this kind of transatlantic understanding serves to help in the definition of a new peaceful world order based on greater respect for the rights of each and every individual.

278. In its relations with the rest of the world, the European Community will encourage and promote the conclusion of regional agreements and security, economic, social and cultural cooperation agreements, wherever such agreements prove necessary to the maintenance or search for peace, the promotion of disarmament and justice and the economic development and improved well-being of the various peoples, on the basis of respect for their fundamental rights, even in regions where the European Community is not directly involved, such as Central Asia and the Far East, the Pacific, the Indian Ocean and Latin America.

279. While respecting the sovereignty of each nation, the European Community will promote human rights throughout the world. It will also give help to all those developing countries that are fighting to promote the cause of justice, defence of freedom and greater solidarity.

280. Conscious that peace is only founded on justice and that the new name for peace is development, the European Community will step up and improve its measures to promote and support economic and social progress in the Third World, particularly among those countries with which it has already concluded important cooperation agreements. Its development aid policy will extend and coordinate the Member States' financial and technological commitments.

281. The European Community must defend and promote in the United Nations the right and duty to intervene on a humanitarian basis wherever it finds that peace or human rights are being violated constantly, massively and brutally. The EPP will work to ensure that the United Nations is not only recognized as having legal powers but that it is also entitled to the logistical (including financial) support needed for the prevention of conflicts and wars, the effective application of sanctions, a permanent intervention mechanism and legal proceedings against individuals responsible for massive, prolonged human rights violations. The Community must act as a genuine regional organization for the settlement of disputes, as provided for in the United Nations Charter.

282. Lastly, the European Community will devote itself to setting up where they do not exist, and strengthening where they do, the institutions that prepare, coordinate, reinforce and regulate international and supranational cooperation, with a view to creating a universally recognized legal system. This new world system must be given real powers to deal with private or public contraventions. But it must always be based on respect for human rights, which constitute the universal point of reference and governing principle of all political, economic, social and cultural action.

For a People's Europe

283. Given that the starting point of European political integration is our common image of man, the Constitution of the Union will have to supplement the provisions of the Maastricht Treaty relating to citizenship. The Constitution will have to define clearly the rights and duties of citizens, men and women, and ensure greater legal protection for fundamental rights and civil rights by enabling individual cases to be referred to the Court of Justice.

284. The Community (or the Union) requires the active participation of European citizens. Europe is not - and cannot be - the affair of governments alone. It is the citizens themselves who must think and make Europe.

285. In this context, the EPP particularly welcomes the recognition - incorporated in the Maastricht Treaty at its request - of the irreplaceable role played by the European parties: 'Political parties at European level are important as a factor for integration within the Union. They contribute to forming a European awareness and to expressing the political will of the citizens of the Union.'

286. The EPP seeks the intensive participation of the citizens of Europe and the creation and development of democratic structures. It firmly supports the commitment of many citizens to democratization and participation in political responsibilities. The direct election of the European Parliament forms an

important basis in that context. Thanks to the creation of European citizenship, every citizen of the European Union will be able to vote in local and European elections in his place of residence regardless of his nationality.

287. The EPP undertakes to work constantly to provide European citizens with information about the unification process. It also undertakes to defend their interests through its group in the European Parliament.

288. Just as political parties are vital to the achievement of European unification and the political and social development of a common Europe, so unions, associations and other institutions such as churches must be seen as very important to the achievement of this aim. We encourage any initiatives within and outside the EPP that are aimed at European integration and are committed to the rapprochement of the peoples of Europe.

289. To guarantee the acceptance and long-term success of the European Union, the EPP calls on the younger generation to play a large part in the process of integration. It therefore undertakes to make every effort to promote youth exchanges and the mobility of young people. It also encourages young people to take part in youth organizations and support the work carried out at European level by non-governmental youth organizations.

290. Beside the political parties and institutions bearing public responsibility, the media also have an important and vital role to play in forming public opinion. Their task of informing, educating and entertaining is linked to respect for the fundamental values of our free society. They therefore have a duty and responsibility towards the public.

291. The principle of democracy accords with the pluralism of our societies. It must be upheld on the basis of common values and principles. At the same time we must ensure the protection of minorities and divergent opinions.

292. Europe must be free from racism and xenophobia. Faced with the resurgence of such sentiments and the acts of violence which accompany them, all political, social, economic and cultural groups must be aware of the serious challenge they represent to our society and must fight hard to overcome this form of intolerance.

293. Europe will not become more democratic until its citizens have a part in the decisionmaking process. That requires transparent decisions. The European Union has a duty to its citizens to provide comprehensible information and make it easier for them to read Community law, particularly by speeding up the process of its codification.

Internal security and measures to combat crime

294. One of the main tasks of the authorities is to combat crime vigorously. When people no longer feel safe, they have less confidence in the authorities. Crime prevention policy must be intensified in order to deal with violent attacks and offences, crimes against the environment, fraud and organized crime.

295. The EPP hopes that the European Union will be in the forefront of this activity, aware of the need to protect the foundations of our culture and our freedom for future generations. It therefore calls for the Union institutions to pursue a resolute policy in this respect. These institutions must be given appropriate powers of inspection and sanction, and there must be systematic cooperation between Member States' police forces and administrations.

- External frontier controls must be improved and carried out within a democratically-controlled legal framework.
- The system of tax and banking regulations within the territory of the Union must be such as to prevent criminals from evading their tax obligations or other financial control instruments.
- The policy on legal proceedings and police investigations must be very closely coordinated and a special organization to fight crime must be set up within the Union ('Europol'). It will thereby be possible to combat international criminal organizations, particularly those involved in drug trafficking, more effectively.

296. A common immigration and asylum policy is a precondition for the success of such measures.

Ethics and technology

297. New technological developments represent new challenges to man in his attitude to the created world. Two of the main problems of our times are the way in which Europeans use technology and what rules the authorities should lay down in this field. Technological progress has brought great benefits, but as things stand, the relationship between ethics and technology needs to be reviewed, as regards:

- for instance, the protection of privacy and the attitude towards the possibilities and limits of innovation;
- whether to invest in research in Europe and the world on the basis of consumer supply and demand or other social or public interest requirements.

298. On the question of the ethical problems raised by technological progress, the EPP's position is based on the following considerations:

- A code of ethics must be drawn up in the field of genetic manipulation, the use of embryos for genetic engineering research and animal experimentation.
- Any trading in manipulated human material must be prohibited.
- The health care system must ensure that every individual receives the necessary care and treatment.

The cultural dimension

299. The EPP affirms that protection of the freedom of religion, social initiative and ideological pluralism must form the basis of European cultural policy. This policy must take a positive approach to the variety of intellectual and spiritual traditions that, taken together, and harmoniously linked by various exchanges of ideas and mutual initiatives, make up European culture. The European Union must treat the different intellectual and spiritual forces (churches, charitable organizations, etc.) as genuine interlocutors. While respecting the competence of the Member States and/or the regions in cultural matters, European cultural policy must encourage:

- 1 - cultural and artistic events on a European scale;
- 2 - awareness of European popular traditions;
- 3 - initiatives reflecting the sense of European cultural identity which binds together the various cultures;
- 4 - the European dimension of education and research and the promotion of the great traditional values of European culture;
- 5 - freedom of information and freedom of opinion as a crucial foundation for a free society which advocates pluralism and the dependence of the media and the maintenance of a non-commercial sector.

EPILOGUE

As Christian Democrats, members of the European People's Party, we want to make our contribution to building a Europe and a world in which the old hatreds and new resentments dividing people make way for cooperation and efforts to work together.

We ask every man and every woman - be they Christians or not, be they believers or not - to join us in order to build together, for our children and for ourselves, a better world based on greater justice, greater solidarity and greater democracy.

From the very start of the process of European integration after the Second World War, the Christian Democrat founding fathers of the European Communities focused on the fundamental human and social dimension of their vision of the future of the peoples of Europe. Forty years later, we can see that their vision has borne fruit on an impressive scale: European unification and the European Community have been salient factors in the history of the second half of this century.

European integration is based on principles which are an essential part of Christian Democratic thinking and are now widely accepted: subsidiarity as a guiding principle in social and political organization, the decentralization of powers, a social market economy, a respect for spiritual and ethical values, an opening up to the rest of the world and a respect for the created world.

We call on all citizens of Europe to work for the development of those principles within the European Union. We Christian Democrats, members of the European People's Party, wish to continue the task of building the European Union on the basis of those principles and objectives.

PRILOGA Č: Uredba (ES) št. 2004/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 191 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

v skladu s postopkom iz člena 251 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Člen 191 Pogodbe navaja, da so politične stranke na evropski ravni pomemben povezovalni dejavnik v okviru Unije in da prispevajo k oblikovanju evropske zavesti in izražanju politične volje državljanov Unije.

(2) Za politične stranke na evropski ravni bi bilo treba določiti vrsto temeljnih pravil v obliki predpisov, zlasti glede njihovega financiranja. Izkušnje pri uporabi te uredbe naj bi pokazale, v kakšni meri bi bilo treba te predpise dopolniti z nadaljnjimi pravili.

(3) Izkušnje kažejo, da ima politična stranka na evropski ravni za člane državljane, zbrane v obliki politične stranke, ali politične stranke, ki tvorijo zvezo. Zato bi bilo treba pojasniti izraza „politična stranka“ in „zveza političnih strank“, ki se uporabljata v tej uredbi.

(4) Za opredelitev „politične stranke na evropski ravni“ je treba določiti nekatere pogoje. Politične stranke na evropski ravni morajo zlasti spoštovati načela, na katerih temelji Evropska unija, kakor so opredeljena v Pogodbah in priznana v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

(5) Treba bi bilo določiti postopek, ki se ga morajo držati politične stranke na evropski ravni, ki želijo dobiti finančna sredstva v skladu s to uredbo.

(6) Prav tako bi bilo treba predvideti redno preverjanje pogojev, uporabljenih za opredelitev politične stranke na evropski ravni.

(7) Politične stranke na evropski ravni, ki so dobile finančna sredstva v skladu s to uredbo, bi morale izpolnjevati zahteve glede zagotavljanja preglednosti virov financiranja.

(8) V skladu z Izjavo št. 11 o členu 191 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki je priložena Sklepni listini Pogodbe iz Nice, se sredstva, odobrena v skladu s to uredbo, ne bi smela uporabljati za financiranje političnih strank na nacionalni ravni, bodisi

neposredno ali posredno. V skladu z navedeno izjavo naj se določbe o financiranju političnih strank na evropski ravni na enaki podlagi uporabljajo za vse politične sile, ki so zastopane v Evropskem parlamentu.

(9) Treba bi bilo določiti odhodke, ki se lahko financirajo v skladu s to uredbo.

(10) Sredstva, odobrena za financiranje v skladu s to uredbo, naj se določijo v skladu z letnim proračunskim postopkom.

(11) Treba je zagotoviti kar največjo preglednost in finančni nadzor političnih strank na evropski ravni, ki so financirane iz splošnega proračuna Evropske unije.

(12) Določiti bi bilo treba lestvico za razdelitev razpoložljivih proračunskih sredstev za vsako leto, ob upoštevanju, na eni strani, števila upravičencev in na drugi strani, števila izvoljenih poslancev v Evropski parlament.

(13) Tehnična pomoč, ki jo Evropski parlament nudi političnim strankam na evropski ravni, naj se ravna po načelu enakega obravnavanja.

(14) O uporabi te uredbe in o financiranih dejavnostih naj Evropski parlament pripravi poročilo, ki naj se objavi.

(15) Sodni nadzor, ki je v pristojnosti Sodišča, bo pomagal zagotoviti pravilno uporabo te uredbe.

(16) Da se olajša prehod na nova pravila, naj se uporaba nekaterih določb te uredbe odloži na čas, ko bo Evropski parlament oblikovan, po volitvah junija 2004 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet in področje uporabe

Ta uredba določa pravila o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravila o njihovem financiranju.

Člen 2

Opredelitve pojmov

Za namene te uredbe:

1. „politična stranka“ pomeni združenje državljanov:

— ki uresničuje politične cilje in

— ki je priznana ali ustanovljena v skladu s pravnim redom vsaj ene države članice;

2. „zveza političnih strank“ pomeni organizirano sodelovanje med najmanj dvema političnima strankama;

3. „politična stranka na evropski ravni“ pomeni politično stranko ali zvezo političnih strank, ki izpolnjuje pogoje iz člena 3;

4. „politična ustanova na evropski ravni“ pomeni subjekt ali mrežo subjektov s statusom pravne osebe v državi članici, ki je povezan s politično stranko na evropski ravni in ki s svojimi dejavnostmi v okviru ciljev in temeljnih vrednot, ki jih zasleduje Evropska unija, podpira in dopolnjuje cilje politične stranke na evropski ravni z izvajanjem zlasti naslednjih nalog:

— opazovanjem, analiziranjem in sodelovanjem v razpravi o vprašanih evropske javne politike in procesu evropske integracije,

— razvojem dejavnosti v zvezi z vprašanji evropske javne politike, na primer z organiziranjem in podporo seminarjev, izobraževanj, konferenc in študij o teh vprašanih med ustreznimi interesnimi skupinami, vključno z mladinskimi organizacijami in drugimi predstavniki civilne družbe,

— razvojem sodelovanja s subjekti enake vrste, da se spodbuja demokracija,

— delovanjem kot okvir za nacionalne politične ustanove, akademike in druge ustrezne akterje za skupno udejstvovanje na evropski ravni;

5. „financiranje iz splošnega proračuna Evropske unije“ pomeni donacijo v smislu člena 108(1) Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002 (v nadaljevanju „Finančna uredba“).

Člen 3

Pogoji

1. Politična stranka na evropski ravni izpolnjuje naslednje pogoje:

(a) mora biti pravna oseba v državi članici, v kateri ima svoj sedež;

(b) mora biti zastopana, v vsaj eni četrtini držav članic, s poslanci Evropskega parlamenta ali v nacionalnih parlamentih ali regionalnih parlamentih ali v regionalnih skupščinah, ali je morala dobiti, v vsaj eni četrtini držav članic, vsaj tri odstotke oddanih glasov v vsaki od teh držav članic na zadnjih volitvah v Evropski parlament;

(c) zlasti v svojem programu in dejavnostih se mora ravnati po načelih, na katerih temelji Evropska unija, to so načela svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vladavine prava;

(d) morala je sodelovati v volitvah za Evropski parlament ali izraziti namen za sodelovanje.

2. Politična ustanova na evropski ravni izpolnjuje naslednje pogoje:

(a) povezana mora biti z eno od političnih strank na evropski ravni, priznано v skladu z odstavkom 1, kar je potrjeno s strani te stranke;

(b) v državi članici, v kateri ima sedež, mora imeti pravno osebnost. Ta je ločena od pravne osebnosti politične stranke na evropski ravni, s katero je ustanova povezana;

(c) zlasti v svojem programu in dejavnostih se mora ravnati po načelih, na katerih temelji Evropska unija, in sicer po načelih svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vladavine prava;

(d) ne podpira dobičkonosnih ciljev;

(e) njen organ odločanja ima geografsko uravnoteženo sestavo.

3. V okviru te uredbe se vsaka politična stranka in ustanova na evropski ravni sama odloči o oblikah medsebojne povezanosti v skladu z nacionalnim pravom, vključno z ustrezno stopnjo ločevanja med vsakdanjim upravljanjem ter strukturami odločanja političnih ustanov na evropski ravni na eni strani in politično stranko na evropski ravni, s katero je ustanova povezana, na drugi strani.

Člen 4

Zahtevek za financiranje

1. Za pridobitev financiranja iz splošnega proračuna Evropske unije mora politična stranka na evropski ravni vsako leto vložiti zahtevek pri Evropskem parlamentu.

Evropski parlament odloči v treh mesecih ter odobri in upravlja ustrezna proračunska sredstva.

2. Prvemu zahtevku se priložijo naslednji dokumenti:

(a) dokumenti, ki dokazujejo, da prosilec izpolnjuje pogoje iz členov 2 in 3;

(b) politični program, ki navaja cilje politične stranke na evropski ravni;

(c) statut, v katerem so opredeljeni zlasti organi, zadolženi za politično in finančno vodenje, ter organi ali fizične osebe, ki so v vsaki zadevni državi članici pooblaščen za pravno zastopanje, zlasti glede pridobivanja premičnin in nepremičnin ali razpolaganja z njimi ter sposobnosti biti stranka v sodnih postopkih.

3. Vsako spremembo dokumentov iz odstavka 2, zlasti političnega programa ali statuta, ki sta bila že predložena, se Evropskemu parlamentu sporoči v roku dveh mesecev. Če takega sporočila ni, se financiranje ustavi.

4. Politična ustanova na evropski ravni lahko zaprosi za financiranje iz splošnega proračuna Evropske unije le prek politične stranke na evropski ravni, s katero je povezana.

5. Financiranje politične ustanove na evropski ravni se odobri na podlagi njene povezanosti s politično stranko na evropski ravni, ob upoštevanju člena 10(1). Za tako dodeljena sredstva se uporabljata člena 9 in 9a.

6. Sredstva, dodeljena politični ustanovi na evropski ravni, se uporabijo zgolj za namene financiranja njenih dejavnosti v skladu s členom 2(4). V nobenem primeru se ne smejo uporabljati za financiranje volilnih kampanj ali referendumov.

7. Odstavka 1 in 3 se smiselno uporabljata za politične ustanove na evropski ravni pri ocenjevanju zahtevkov za financiranje iz splošnega proračuna Evropske unije.

Člen 5

Preverjanje

1. Evropski parlament redno preverja, če politične stranke na evropski ravni še vedno izpolnjujejo pogoje iz člena 3(a) in (b).

2. Glede pogoja iz člena 3(c) Evropski parlament na zahtevo vsaj ene četrtine svojih poslancev, ki zastopajo vsaj tri politične skupine v Evropskem parlamentu, z večino svojih članov preveri, ali politična stranka na evropski ravni še vedno izpolnjuje zadevni pogoj.

Pred preverjanjem Evropski parlament zasliši predstavnike zadevne politične stranke na evropski ravni in zaprosi odbor neodvisnih uglednih oseb, da v razumnem roku pripravi mnenje o zadevi.

Odbor sestavljajo trije člani, pri čemer Evropski parlament, Svet in Komisija imenujejo vsak po enega člana. Sekretariat in finančna sredstva za odbor zagotovi Evropski parlament.

3. Če Evropski parlament ugotovi, da kateri od pogojev iz člena 3(a), (b) in (c) ni več izpolnjen, se politično stranko na evropski ravni, ki je zato izgubila ta status, izključi iz financiranja po tej uredbi.

4. Odstavek 2 se smiselno uporablja za politične ustanove na evropski ravni.

5. Če politična stranka na evropski ravni, s katero je povezana politična ustanova na evropski ravni, izgubi svoj status, se zadevno politično organizacijo na evropski ravni izključi iz financiranja po tej uredbi.

6. Če Evropski parlament ugotovi, da kateri od pogojev iz člena 3(2)(c) ni več izpolnjen, se zadevno politično ustanovo na evropski ravni izključi iz financiranja po tej uredbi.

Člen 6

Obveznosti glede financiranja

1. Politična stranka na evropski ravni in politična ustanova na evropski ravni:

(a) letno objavita svoje prihodke in odhodke ter izkaz stanja sredstev in obveznosti;

(b) prijavita svoje vire financiranja s seznamom donatorjev in donacij, prejetih od vsakega donatorja, razen donacij pod 500 EUR na leto in na donatorja.

2. Politična stranka na evropski ravni in politična ustanova na evropski ravni ne smeta sprejeti:

(a) anonimnih donacij;

(b) donacij iz proračunov političnih skupin v Evropskem parlamentu;

(c) donacij od podjetij, v katerih lahko javni organi posredno ali neposredno izvršujejo prevladujoč vpliv na podlagi lastništva, finančne udeležbe ali predpisov, ki jih urejajo;

(d) donacij prek 12 000 EUR na leto na donatorja od katere koli pravne ali fizične osebe, razen podjetij iz točke (c), in brez poseganja v odstavka 3 in 4;

(e) donacij katerega koli javnega organa iz tretje države, vključno s podjetji, v katerih lahko javni organi posredno ali neposredno izvršujejo prevladujoč vpliv na podlagi lastništva, finančne udeležbe ali predpisov, ki jih urejajo.

3. Politične stranke na evropski ravni lahko sprejemajo prispevke nacionalnih političnih strank, ki so članice politične stranke na evropski ravni, ali od fizične osebe, ki je član politične stranke na evropski ravni. Politične stranke na evropski ravni lahko sprejemajo prispevke nacionalnih političnih strank ali fizičnih oseb, ki ne smejo preseči 40 % letnega proračuna te stranke na evropski ravni.

4. Politične ustanove na evropski ravni lahko sprejemajo prispevke nacionalnih političnih ustanov, ki so članice politične ustanove na evropski ravni, ter političnih strank na evropski ravni. Ti prispevki ne smejo preseči 40 % letnega proračuna te politične ustanove na evropski ravni in ne smejo izhajati iz sredstev, ki so bila politični stranki na evropski ravni v skladu s to uredbo dodeljena iz splošnega proračuna Evropske unije.

Dokazno breme nosi zadevna politična stranka na evropski ravni.

Člen 7

Prepoved financiranja

1. Financiranje političnih strank na evropski ravni iz splošnega proračuna Evropske unije ali iz katerega koli drugega vira se ne sme uporabljati za neposredno ali posredno financiranje drugih političnih strank, zlasti nacionalnih strank ali kandidatov. Te nacionalne politične stranke in kandidate še naprej ureja nacionalna zakonodaja.

2. Financiranje političnih ustanov na evropski ravni iz splošnega proračuna Evropske unije ali katerega koli drugega vira se ne sme uporabiti za neposredno ali posredno financiranje političnih strank ali kandidatov bodisi na evropski bodisi na nacionalni ravni ali ustanov na nacionalni ravni.

Člen 8

Vrste odhodkov

Brez poseganja v financiranje političnih ustanov se sredstva, prejeta iz splošnega proračuna Evropske unije v skladu s to uredbo, lahko uporabijo samo za odhodke, ki so neposredno povezani s cilji, navedenimi v političnem programu iz člena 4(2)(b).

Ti odhodki zajemajo administrativne odhodke in odhodke za tehnično pomoč, sestanke, raziskave, čezmejne dejavnosti, študije, informiranje in objave.

Odhodki političnih strank na evropski ravni lahko zajemajo tudi financiranje kampanj, ki jih politične stranke na evropski ravni izvajajo v okviru volitev v Evropski parlament, na katerih sodelujejo, kakor je to zahtevano v členu 3(1)(d). V skladu s členom 7 se s temi proračunskimi sredstvi ne sme neposredno ali posredno financirati nacionalnih političnih strank ali kandidatov.

Ti odhodki se ne uporabljajo za financiranje referendumskih kampanj.

V skladu s členom 8 Akta o volitvah članov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami pa vsaka država članica ureja financiranje in omejevanje stroškov za vse stranke in kandidate na volitvah v Evropski parlament s svojimi nacionalnimi predpisi.

Člen 9

Izvajanje in nadzor

1. Proračunska sredstva za financiranje političnih strank na evropski ravni in političnih ustanov na evropski ravni se določijo po letnem proračunskem postopku in se izvajajo v skladu s Finančno uredbo in njenimi izvedbenimi določbami.

Izvedbene postopke te uredbe določi odredbodajalec.

2. Vrednotenje premičnin in nepremičnin ter njihova amortizacija se izvedeta v skladu z določbami, ki veljajo za institucije, kakor je določeno v členu 133 Finančne uredbe.

3. Nadzor nad finančnimi sredstvi, odobrenimi s to uredbo, se izvaja v skladu s Finančno uredbo in njenimi izvedbenimi določbami.

Nadzor se izvaja tudi na podlagi letnega poročila, ki ga izda zunanji neodvisni revizor. To poročilo se v šestih mesecih po koncu zadevnega proračunskega leta pošlje Evropskemu parlamentu.

4. Ko se začne uporabljati ta uredba, je treba vsa sredstva, ki so jih politične stranke na evropski ravni neupravičeno prejele iz proračuna Evropske unije, vrniti v proračun.

5. Politične stranke na evropski ravni, ki so financirane po tej uredbi, na zahtevo Računskemu sodišču pošljejo vse dokumente ali informacije, ki jih ta potrebuje za izvajanje svoje naloge.

Če odhodki političnih strank na evropski ravni nastanejo skupaj z nacionalnimi političnimi strankami in drugimi organizacijami, je treba dati Računskemu sodišču na razpolago podatke o odhodkih političnih strank na evropski ravni.

6. Za financiranje političnih strank na evropski ravni, ki delujejo kot organi splošnega evropskega interesa, ne veljajo določbe člena 113 Finančne uredbe o zmanjševanju financiranja.

Člen 9a

Preglednost

Evropski parlament na svoji spletni strani, v rubriki, ustvarjeni v ta namen, skupaj objavi naslednje dokumente:

— letno poročilo s tabelo zneskov, izplačanih posamezni politični stranki in posamezni politični ustanovi na evropski ravni, za vsako proračunsko leto, za katero so bile izplačane donacije,

— poročilo Evropskega parlamenta o izvajanju te uredbe in financiranih dejavnostih, kakor je navedeno v členu 12,

— določbe za izvajanje te uredbe.

Člen 10

Razporejanje

1. Razpoložljiva proračunska sredstva se letno razporedijo med politične stranke na evropski ravni, katerih zahtevkov za financiranje iz člena 4 je bil ugodno rešen, na naslednji način:

(a) 15 % se razporedi v enakih deležih;

(b) 85 % se razporedi med tiste, ki imajo poslance v Evropskem parlamentu, sorazmerno s številom teh poslancev.

Za uporabo teh določb je lahko poslanec Evropskega parlamenta član samo ene politične stranke na evropski ravni.

2. Sredstva iz splošnega proračuna Evropske unije ne smejo presegati 85 % tistih stroškov politične stranke ali politične ustanove na evropski ravni, ki so upravičeni do financiranja. Dokazno breme nosi zadevna politična stranka na evropski ravni.

Člen 11

Tehnična pomoč

Vsa tehnična pomoč Evropskega parlamenta političnim strankam na evropski ravni se izvaja po načelu enakega obravnavanja. Odobri se pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, odobrenih drugim zunanjim organizacijam in združenjem, ki se jim lahkoodobrijo podobne ugodnosti, in se nudi na podlagi računa in plačila.

Evropski parlament v letnem poročilu objavi podatke o tehnični pomoči, nudeni vsaki od političnih strank na evropski ravni.

Člen 12

Ovrednotenje

Evropski parlament do 15. februarja 2011 objavi poročilo o uporabi te uredbe in o financiranih dejavnostih. Poročilo mora navesti, kjer je primerno, spremembe, ki jih je treba uvesti v sistem financiranja.

Člen 13

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati tri mesece po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Členi 4 do 10 se uporabljajo od dneva začetka prvega zasedanja Evropskega parlamenta po volitvah junija 2004.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.